

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok XXXIX

Styczeń — Marzec 1970

Nr 1—3

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI

KURIA DIECEZJALNA — SIEDLCE — ŚWIERCZEWSKIEGO 60

TELEFON 7 26

SPIS TREŚCI

DZIAŁ URZĘDOWY

EPISKOPAT POLSKI

1. List Pastorski Episkopatu Polski na uroczystość Św. Rodziny	1
2. Program Duszpasterski na rok 1969/70	2
3. Program Społecznej Krucjaty Miłości na rok 1969/70 . . .	8
4. Program kaznodziejski na rok 1969/70	9
5. Instrukcja do programu duszpasterskiego	14
6. Konspekty kazań na niedziele i święta (dla dorosłych, młodzieży i dzieci na rok 1970	23
7. Nauki stanowe dla rodziców — Kształtowanie postawy otwartej na znaki czasu	66
8. Nauki stanowe dla młodzieży — Spotkanie z Chrystusem w Sakramentach świętych	68
9. Kazania pierwszopiątkowe — „Miłujcie się wzajemnie jak ja was umiłowałem“	71
10. Intencje Apostolstwa Modlitwy na rok 1970	72

Wydawca: Kuria Diecezjalna Siedlecka. Siedlce, ul. Świerczewskiego 60.
Redaktor: Ks. Stanisław Olechowski. Zam. 23/1970. Nakład 800+50. K-75.
Cena zł 30.—

Drukarnia Loretańska, Warszawa 4, ul. Józefa Sierakowskiego 6.

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok XXXIX

Styczeń — Marzec

Nr 1—3

DZIAŁ URZĘDOWY

EPISKOPAT POLSKI

1

LIST PASTERSKI EPISKOPATU POLSKI NA UROCZYSTOŚĆ ŚWIĘTEJ RODZINY

Umilowani w Panu — Bracia i Siostry

I. W dzisiejszą niedzielę obchodzimy uroczystość Najświętszej Rodziny. Dotychczas uroczystość tę obchodziliśmy w I niedzielę po Objawieniu Pańskim, a od tego roku, zgodnie z nowym kalendarzem liturgicznym, obchodzić ją będziemy stale tuż po świętach Bożego Narodzenia. Jesteśmy jeszcze pełni przeżyć świątecznych, które skierowują nasze myśli i serca ku Świętej Rodzinie, w niej bowiem zjawił się wśród nas Syn Boży jako maleńkie Dziecię.

Jednocześnie zaś myśli i serca skierowują się ku naszym rodzinom. Bo przecież Chrystus Pan narodził się w rodzinie i spędził w niej 30 lat, aby życie rodzinne rozjaśnić obecnością Boga. Zanim Syn Boży zaczął głosić Dobrą Nowinę, sam ją przeżył we własnej Rodzinie. Odtąd życie rodzinne stało się święte, błogosławione, bo sam Bóg w nim uczestniczył. Stało się prawdziwą drogą zbawienia i siedliskiem szczęścia.

To właśnie pragniemy dziś wspólnie z Wami rozważyć, nawiązując do zeszłorocznego Listu Pasterskiego na uroczystość Przenajświętszej Rodziny, w którym mówiliśmy, że małżeństwo i rodzina pochodzą od Boga i do Boga prowadzą, że życie rodzinne jest powołaniem Bożym.

II. Wpatrujemy się dziś na nowo w Świętą Rodzinę z Nazaret. Pragniemy ujrzeć w Niej prawdziwy obraz naszej własnej rodziny i znaleźć odpowiedź na dręczące dzisiejszą rodzinę pytania, aby pomóc wam odnaleźć głębszy sens waszych codziennych zmagañ. Pragniemy wam wskazać Boże rozwiązanie ludzkich spraw, aby życie małżeńskie i rodzinne nie było dla was pokuszeniem, ale drogą do szczęścia, już teraz i na wieczność.

Czy tak właśnie widzicie swoje życie rodzinne? Czy w głębi duszy wdzięczni jesteście Bogu za to, że zechciał was powołać do służby w rodzinie?

Bóg zna tajemnice serc. Cieszy się razem z tymi, którzy w swoich rodzinach odnaleźli prawdziwe szczęście. Lecz otwiera także ramiona dla tych, którzy doznali zawodu i niespełnionych nadziei. Dobry Pasterz nie odwraca się od rozczarowanych, zrezygnowanych, a może i zbuntowanych.

Przecież „przyszedł na ziemię szukać tego, co było zgineło“ (Łk 5, 32). Sam mówi, że to właśnie „chorym, a nie zdrowym potrzeba lekarza“ (Mt 9, 12) i woła do siebie tych, którzy są obciążeni, aby im dać ochłodę.

III. Każdy człowiek ma prawo do szczęścia. Bóg stworzył nas dlatego, że chciał się z nami podzielić swoim szczęściem. Powołał nas do szczęścia i wlał w nas jego pragnienie.

Szczęście ludzkie połączył Bóg nierozdzielnie z rozwojem. Niespokojne jest serce ludzkie, bo nie może nasycić się okruciami. Uparcie dąży do pełni, jaką posiada tylko Bóg i jaką jest On sam.

Przedziwne związanie szczęścia z rozwojem jest bodźcem do stałego postępu, do rozwijania powierzonych nam przez Boga talentów i do zdobywania dojrzałości „na miarę Chrystusowej“. Nie potrafimy być szczęśliwi w zastojach. Nie potrafimy być szczęśliwi wtedy, gdy zwięzają się nasze horyzonty.

Nie dajcie się zwieść, Najmilsi! Korzystajcie z doświadczenia wszystkich pokoleń. Człowiek nie osiąga szczęścia, zażywając wszystkich przyjemności i gromadząc bogactwa. U kresu takiego nasycenia człowiek ostro odczuwa nudę i pustkę. Przedsmak szczęścia daje nam dopiero pokonywanie trudności, bo właśnie wtedy rośniemy duchowo. Szczęście tkwi w zdobywaniu, a nie w korzystaniu z gotowego, w samolubnej konsumpcji. Szczęście nie da się ogarnąć za darmo, bo jest ono owocem i nagrodą służby. Przez wysiłek, służbę i ofiarę dążymy do prawdziwego szczęścia, a już to samo napęłnia nas szczęściem. Jesteśmy szczęśliwi z dobrze wypełnionych obowiązków, z wierności swemu powołaniu, z drogi, jaką już przebyliśmy.

Skoro Was, Najmilsi, wezwał Bóg do życia rodzinnego, to znaczy, że chce, byście odnaleźli szczęście w służbie Waszej rodzinie. Dlatego uzdolnił Was do tej służby, dał moce sakramentalne i wspiera Was swą łaską.

Gwarancją szczęścia rodzinnego jest sam Chrystus Pan. Jeśli zrobicie wszystko, co do Was należy, nie ominie Was szczęście i pokój Boży w Was zamieszka.

Nie znaczy to, że wszystko będzie łatwe, że ominą Was troski, kłopoty, cierpienia. Bóg wiernym sobie rodzinom obiecuje trudne szczęście. Tym trudniejsze, im bogatsze. Wezwał Was na „ścieżkę ciernistą“, ale prowadzącą prosto i bezpiecznie do celu.

IV. Skąd więc rozczarowanie? Dlaczego tak wielu jest ludzi, którym szczęście wydaje się dziś bardziej odległe, niż wtedy, gdy u stopni ołtarza ślubowali dogonną miłość? Bóg przyjął Waszą małżeńską przysięgę nie po to, aby Was zwodzić. Jeżeli czujecie się rozczarowani, to znaczy, że nie zdała egzaminu życia nadzieja na łatwe i tanie szczęście. Powołanie do małżeństwa i rodziny nie jest przecież obietnicą ciągłych uniesień i odświeżającego nastroju. Małżeństwo i rodzina są darem Bożym, ale jednocześnie są zadaniem i to zadaniem trudnym i odpowiedzialnym. Kto tego zadania szczerze nie podejmie, nie zazna szczęścia. Przeminie pierwsze oczarowanie, które Was unosiło na skrzydłach i wkroczy codzienność — taka, jaką sami zdołacie wykuć. Posiane przez sakrament małżeństwa ziarno, wymaga troskliwej pielęgnacji, aby nie zostało zagłuszone przez wszystko, co niesie za sobą każdy dzień życia, z pokusami własnej wygody i złudnego szczęścia. Tajemnica sukcesu tkwi więc w waszej postawie.

Zadaniem rodziny jest niesienie sobie wzajemnej pomocy. Ale nikomu nie wolno zakładać rodziny po to, aby jemu służyła. Wybierając rodzinę, zdecydowaliście się służyć. Była to decyzja jedynie słuszna. Trzeba ją teraz odnowić. Trzeba ją coraz lepiej rozumieć. Macie się nastawić nie na

osobistą wygodę, ale — na swoich najbliższych. To im przypada w waszym życiu miejsce naczelne. Ich radość ma być waszą radością, ich ból — waszym cierpieniem. Macie zabiegać o ich rozwój, sami usuwając się w cień, aby oni mogli dojrzeć i wzrastać. Macie im torować drogę do szczęścia, macie ich prowadzić do życia wiecznego. Podjęliście się bowiem przed Bogiem odpowiedzialności za wszystkich, których Wam ufnie powierzył On sam.

Alte to jest jednocześnie szczęście każdego z Was. Szczęście zdobyte w służbie dla Waszej rodziny: dla żony, dla męża, dla waszych dzieci. To jest także wasza droga do wiekuistego szczęścia.

Powie ktoś: „Twarda jest ta mowa i któż jej słuchać może”? Ale przecież taka właśnie jest treść przysięgi małżeńskiej: „Ślubuję ci miłość...” A miłość „cierpliwa jest i łaskawa, nie łaknie czci, nie szuka swego, nie wpada w gniew, nie pamięta urazy. Wszystko znosi, wszystkiemu wierzy, wszystko wytrzyma, nigdy nie ustaje...” (Kor 1, 13).

Czy taka jest wasza miłość?

Wiecie, że w życiu bywa często inaczej. Wiele dobrze zapowiadających się małżeństw zamieniło się w targowisko samolubstwa: żeby mnie było dobrze, żeby się wszystko układało według mojej woli. Jeżeli ktoś nie chce w życiu małżeńskim i rodzinnym służyć, jeżeli chce, aby jemu służono i aby jemu tylko było dobrze, zostanie zawiedziony i zagubi szczęście.

Człowiek nie jest aniołem i kocha na ludzką miarę — to prawda. Ale Bóg żąda i pomaga, abyśmy przekroczyli samych siebie, „bo ziarno musi obumrzeć”, jeśli ma wydać plon. Zbawiciel woła do nas: „Kto chce iść za mną, niech zaprze samego siebie”. Wtedy człowiek poznaje, że takie „jarmzo jest słodkie, a brzemień lekkie”. Wtedy dopiero znajduje prawdziwe szczęście.

Szczęśliwa ta rodzina, w której każdy jest skierowany do służby innym! Tak właśnie była szczęśliwa Najświętsza Rodzina z Nazaret. Rodzina Najświętsza i najszczęśliwsza!

Czy dla współczesnego człowieka jest to w ogóle możliwe? Sam Bóg was do takiej służby w rodzinie uzdolnił i poświęcił. Odtąd nie sami szukacie swego rodzinnego szczęścia, bo towarzyszy Wam zawsze Chrystus. On najskuteczniej podniesie i rozwinie waszą miłość, gdyż sam jest Miłością. Zna też najlepiej słabość ludzką, ale zna również Waszą dobrą wolę i każdy szczery wysiłek. Jest waszym przyjacielem najwierniejszym.

„Szukajcie więc najprzód Królestwa Bożego... a reszta będzie Wam przydana”. „Wie Ojciec Wasz, czego potrzebujecie”.

V. Jesteśmy na ogół wszyscy obciążeni przeszłością. Niejeden z nas zdobyłby się na największy wysiłek, gdyby tylko mógł zacząć od nowa. Każde małżeństwo i każda rodzina ciągnie za sobą ciężar nieudanych usiłowań, daremnych prób, bezowocnych zrywów. Wspomnienie rzeczywistych czy urojonych krzywd, doznanych i wyrządzonych, tworzy z czasem grubą warstwę osadu, który paraliżuje każdy odruch dobrej woli, napawa goryczą i pozbawia nadziei. Tymczasem nic nie jest bardziej obce chrześcijaństwu niż rezygnacja. Tymczasem to ustawiczne odradzanie się człowieka, ciągle zaczynanie od nowa — zawsze z wiarą, że tym razem musi się udać, przy Bożej pomocy. Odnawiająca się moc Ducha Świętego każdemu i to zawsze otwiera nową perspektywę ku Ojcu. Także największemu grzesznikowi. Dlatego Chrystus Pan powiedział Nikodemowi: „Musicie się narodzić na nowo”, „Jeżeli się kto nie narodzi na nowo, nie może ujrzeć Królestwa Bożego” (J 3, 3).

W chrześcijańskiej rodzinie proces wewnętrznej odnowy powinien trwać nieprzerwanie. Musicie uwierzyć, że Bóg jest zdolny zniweczyć wasze błędy i najbardziej nieudane związki przekształcić w świętą rodzinę. Trzeba, aby przetwarzająca moc Boża sprzęgła się w waszą dobrą wolę. Bóg chce, abyście byli szczęśliwi, a u Boga „nic nie jest niemożliwego“.

W każdej Mszy św. prosząc o „wybawienie od zła przeszłego, teraźniejszego i przyszłego“ Kościół Chrystusowy modli się także o odnowienie rodzin waszych. Toteż prosimy Was, Najmilsi, nie rezygnujcie z własnego szczęścia. Nie zamykajcie się we wzajemnych urazach. Z dobrą wolą, świadomości swej słabości, wyjdźcie na spotkanie łaski i zacznijcie na nowo. Nie oglądajcie się jedno na drugie, zacznijcie od samych siebie, od zmiany własnej postawy, aby to była zawsze postawa służby.

Nie zawsze będziecie mieli na to chęć. Trzeba się więc będzie niekiedy przymuszać i wolą dopełniać — czego nie dostawa sercom waszym. Nie liczcie, że każdy przejaw dobrej woli z waszej strony spotka się od razu ze zrozumieniem. „Miłość cierpliwa jest“, umie czekać i w końcu rozbija. Nauczcie się odnawiać siebie i miłość swoją w każdej waszej modlitwie. W jak najczęstszym kontakcie z Bogiem ponawiajcie wolę wiernej służby. Otwierajcie się szczerze i ufnie dla waszych blźnich. A jeśli nawet nie dostrzeżecie skutków, zawierzcie je Bogu, który potrafi skruszyć najtwardsze serca.

Niech wzór Świętej Rodziny doda Wam sił do ciągłej odnowy waszego życia rodzinnego. A święta Boża Rodzicielka i Służebnica Pańska, niech będzie Waszą wspomóżycielką. Na ten trud z całego serca Wam błogosławimy.

Warszawa, 1. X. 1969 r.

116 Konferencja Episkopatu Polski.

Podpisani:

Stefan Kardynał Wyszyński, Prymas Polski

Karol Kardynał Wojtyła

Arcybiskupi i Biskupi Polscy

Zarządzenie: List ten należy odczytać z ambon w uroczystość Świętej Rodziny.

† *W. Skomorucha*
Wikariusz Generalny

2

PROGRAM DUSZPASTERSKI NA ROK 1969/70

ODEZWA DO KAPŁANÓW

Drodzy Bracia Kapłani!

Oddajemy Wam — skrzętnym współpracownikom naszego biskupiego posługiwania — program duszpasterski na kolejny rok urzeczywistniania trudnego dzieła odnowy soborowej na naszej polskiej ziemi. Prosimy, abyście wraz z dołączoną instrukcją przyjęli go jako pomoc w wypełnianiu zadania, które Bóg w obecnych warunkach nam stawia. Przyjmijcie go jako wskazanie drogi.

Gorąco pragniemy, aby ten program był przez Was przyjęty nie według „liter“, lecz według „ducha“, aby Dzieci Boże przez Sakramenty

św. „życie miały i obficie miały“. Prosimy Was o takie podejście do sprawy Bożej, w którym kapłańska Wasza zapobiegliwość pozwoli Wam rozwinąć jeszcze osobiste inicjatywy duszpasterskie. Będziecie znajdować środki, o jakich może ani program, ani instrukcja nie mówią, ale które skutecznie prowadzić będą do zamierzonego celu. Dając te materiały nie mamy bowiem zamiaru ograniczać Waszych możliwości duszpasterskich. Przeciwnie, ułatwiając ich rozwój, owocność ich w duszach chcemy mnożyć.

Zdajemy sobie sprawę, że czeka Was znowu roczny wysiłek. Jednakże tylekrotnie doświadczaliśmy już Waszej rzetelności w trudzeniu się wokół Sprawy Bożej, iż możemy ufać, że to zadanie wypełniać będziecie z poświęceniem godnym polskiego kapłana. Oddaliśmy się wszyscy w macierzyńską niewolę Maryi, Jej zawierając przyszłość Kościoła w Drugim Tysiącleciu, a w tym również skuteczność naszego kapłańskiego posługiwania. Tym śmieiej więc możemy przystąpić i do tegorocznych zadań, podjąć trudy dla Królestwa Jej Syna. Na ich duszpasterską owocność z serca Wam błogosławimy, ufnie oddając Was, Drodzy Bracia Kapłani w opiekę Dziewicy — Wspomożycielki.

Warszawa, dnia 1 października 1969 r.

(—) † *Stefan Kardynał Wyszyński*
Prymas Polski

(—) † *Bolesław Kominek*
Komisja Duszpasterska
Episkopatu

(—) † *Stefan Bareła*
Komisja Maryjna
Episkopatu

II. WPROWADZENIE DO PROGRAMU

1. Z pierwszym rokiem drugiego Tysiąclecia podjęliśmy w Polsce pracę duszpasterską zmierzającą do systematycznego wprowadzenia w życie Ludu Bożego ducha odnowy soborowej.

Rozpoczęliśmy ją w r. 1967 — „Roku Soborowym“ od ogólnego zaznajomienia wiernych z problemami nauczania i życia chrześcijańskiego, jakie ukazał Sobór Watykański II.

W r. 1967/68 „Rok wiary czynnej przez miłość“ stanowił naszą polską duszpasterską odpowiedź na ogłoszony przez Ojca św. Pawła VI dla Kościoła Powszechnego jubileuszowy „Rok Wiary“. Jednocześnie zgłębialiśmy wskazania soborowej Konstytucji o Liturgii świętej, odnoszące się do udziału wiernych w Mszy św. Staraliśmy się bowiem, aby właśnie Msza św. stawała się źródłem autentycznego życia z wiary.

Z rokiem 1968/69 podjęliśmy czteroletni program duszpasterski pod hasłem „Jezus Chrystus — Światłość świata“. W jego ramach:

rok 1968/69 — „Jezus Osobowy i Mistyczny“ miał za zadanie zbliżyć nas do Chrystusa Pana w Jego życiu ziemskim i działaniu w Kościele i umocnić naszą wiarę w Niego;

rok 1969/70 — „Jezus Chrystus działający w Sakramentach przez łaskę“ ma przybliżyć nam zbawcze dzieło Chrystusa dostępne dla nas w siedmiorakiej Jego łasce sakramentalnej i ukształtować nasze życie chrześcijańskie, aby ono było „życiem Chrystusowym“, sakramentalnym;

rok 1970/71 — „Jezus Chrystus jako Droga, Prawda i Życie“ dopomoże wypracować w osobowości chrześcijanina symbiozę natury z nadnaturą w oparciu o zdrowe zasady ascezy Chrystusowej;

rok 1971/72 — „Jezus Chrystus — Światłość narodów“ ma wreszcie ukazać drogi wcielenia wskazań soborowych dotyczących życia społecznego rodziny ludzkiej.

2. Odnowa soborowa dokonuje się na konkretnym polskim gruncie. Trzeba ją zatem mocno oprzeć o potrzeby, ale również i o wiekowe doświadczenie i uwarunkowanie naszej polskiej religijności. Ta zaś religijność była zawsze głęboko maryjna. Taka bowiem jakoś dziwnie odpowiada i jest bliska psychice polskiej. Zresztą w Maryi wciąż dostrzegaliśmy Te, w której Bóg ustanowił „nieustanną pomoc dla obrony narodu polskiego“, Maryja prowadziła nas zawsze do Jezusa. O słusznosci tej Maryjnej drogi upewnił nas ostatecznie Papież Paweł VI widząc w Maryi Matkę Kościoła oraz Sobór Watykański II, który wyakcentował prawdę o stałej obecności Maryi w misterium Kościoła. Nadto Namiestnik Chrystusowy w osobnym piśmie do Biskupów Polskich dał wyraz swej radości i aprobaty dla naszego Jubileuszowego Aktu Oddania z dnia 3 maja 1966 r., w którym wypowiedzieliśmy na Jasnej Górze Bogu m.in. te znamienne słowa: „Pragniemy dziś społem ubezpieczyć Kościół św. na Drugie Tysiąclecie. A nienaruszony skarb wiary przekazać nadchodzącym pokoleniom. Uczynimy to w niezawodnych dłoniach Matki Najświętszej, których opieki i pomocy doświadczyliśmy przez dzieje“. W urzeczywistnianiu zatem dzieła odnowy soborowej będziemy wykorzystywać tę ugruntowaną w duchowości polskiej pobożność maryjną, nawiązując w pracy do Aktu Oddania, w którym mieści się nasz program i ubezpieczenie Kościoła na Drugie Tysiąclecie.

3. Musimy się również liczyć ze specyficznymi zapotrzebowaniami religijno-moralnymi. Najważniejsze z nich ukazuje nam od 1967 roku „Społeczna Krucjata Miłości“ podjęta jako polski sposób realizacji Soboru stosownie do wymagań obecnej chwili. Ona w każdym roku pracy nad odnową soborową wyznacza nam najpilniejsze zadania na dziś. W jej ramach podjęliśmy „Maryjną akcję walki z największymi zagrożeniami moralności“. Obecnie staramy się o miłość w słowie. Na przyszłe lata zaś pozostała jeszcze praca nad wyrobieniem i ugruntowaniem takich postaw jak:

przebaczenia, pojednania, pokoju, zgody, życzliwości, pomocy i opieki nad cierpiącymi, wdzięczności oraz braterstwa.

Wypełnienie tych zadań traktujemy jako odcinek wcielenia w życie w ramach odnowy soborowej naszych zobowiązań wynikających z Aktu Oddania.

4. Program duszpasterski na rok 1969/70 pod hasłem „Jezus Chrystus działający w sakramentach św. przez łaskę“ łączy zatem w sobie harmonijnie elementy:

- odnowy soborowej
- właściwej polskiej psychice pobożności maryjnej oraz
- „Społecznej Kruczaty Miłości“.

Program ten zawiera tylko ogólne założenia, idee kierownicze dla całego tegorocznego duszpasterskiego oddziaływania. Należy zatem mieć je na uwadze i włączać we wszystkie formy zarówno duszpasterstwa zwyczajnego, jak i nadzwyczajnego. Myśli niniejszego programu niechaj więc przewijają się w nauczaniu: od ambony poprzez katechizację przedmażeńską, stanowiąc aż po nauczanie młodzieży i dzieci. Szczególnie jednak przydatne będą w duszpasterskim wykorzystaniu Najśw. Ofiary Mszy św. i przy szafowaniu sakramentów św. Nie powinny być pomijane i w pozostałych

formach duszpasterzowania, również w tradycyjnych już u nas dorocznych akcjach duszpasterskich, jak rekolekcje, tridua, Tygodnie itp.

Nadto w tegorocznej pracy duszpasterskiej umiejętnie wykorzystamy nasz dotychczasowy dorobek i kontynuować będziemy myśli ubiegłych lat.

Zarówno to dostosowywanie założeń programu, jak i korzystanie z dawniejszych doświadczeń w konkretnych warunkach pracy parafialnej wymaga inicjatywy poszczególnego kapłana — duszpasterza. Ona bowiem zawsze będzie decydująca przy wcielaniu programu w życie rodziny parafialnej. Dlatego też celowo ogólny charakter programu jej istnienie i duże dla niej pole do działania już z góry zakłada.

III. PROGRAM ROKU 1969/70

A. Nazwa Roku: Jezus Chrystus działający w sakramentach św. przez łaskę.

[Por. „Łaska Boża przez Jezusa Chrystusa“ (Rz 7, 25) „Jak latorośl nie może przynosić owocu sama z siebie... tak ...i wy, jeśli we mnie trwać nie będziecie“ (J 15, 4). „Chrystus jest zawsze obecny w swoim Kościele... Obecny jest mocą swoją w sakramentach tak, że gdy ktoś chrzci, sam Chrystus chrzci“ (Konst. o Liturgii św.)].

B. Zadania Roku: 1. W szafowaniu i przyjmowaniu Sakramentów świętych widzieć zawsze:

- a) oddawanie czci Bogu
- b) wyznawanie, wzmacnianie i wzrost wiary,
- c) uświęcanie człowieka (czynienie zeń dziecka Bożego),
- d) budowanie i wzrost Kościoła Chrystusowego.

2. Przybliżyć wiernym zrozumienie znaczenia Sakramentów św. dla ich „życia Chrystusowego“.

3. Pogłębiać życie chrześcijańskie przez częste i właściwe korzystanie z Sakramentów św.

4. Sakramentalne spotkanie z Chrystusem Panem we wspólnocie Kościoła uzewnętrzniać w pełnieniu czynów miłości wobec braci.

Jest to najpilniejsze zadanie na dziś: „Społeczna Krucjata Miłości“.

C. Praca duszpasterska roku 1969/70 wyakcentuje potrzebę miłości w słowie:

[Por. „Niech żadne brzydkie słowo nie wyjdzie z ust waszych, używajcie tylko dobrych słów, które mogą budować“ (Ef 4, 29). „Łagodne słowo mnoży przyjaciół i ułaskawia nieprzyjaciół“ (Ekl 6, 5).

„Zle rozmowy psują dobre obyczaje“ (1 Kor 15, 33).

„Panie otwórz wargi moje, a usta moje głosić będą chwałę Twoją“ (Ps 50, 17).

„Postawcie straż wargom waszym. Wypowiedzcie walkę przekleństwu, wyzwiśkom grubiańskim i obelżywym słowom, których niestety, tak wiele w naszym codziennym życiu. Nie ulegajcie modzie, która głosi, że brutalność jest znakiem charakteru, mocy i pewności siebie. Jest ona przede wszystkim oznaką braku wychowania. Unikajcie wojny słów z otoczeniem. Nie podnoście głosu na nikogo“ (List „O Społecznej Krucjacie Miłości“)].

D. Cel Roku: „...aby życie Jezusa objawiło się w naszych ciałach“ (2 Kor 4, 10).

E. Droga do celu przez Maryję.

[Por. *Matka Łaski Bożej* mówi o sobie: „Wielkie rzeczy uczynił mi Wszechmocny“ (Łk 1, 49).

Matka Kościoła dla nas „...jest pierwowzorem Kościoła w porządku wiary, miłości i doskonałego zjednoczenia z Chrystusem“ (Lumen Gentium, 63).

Matka Dobrej Rady zachęca: „Uczyńcie, cokolwiek wam powie“ (J 2, 5).

Królowa Polski, której ślubowaliśmy: „Przyrzekamy Ci strzec w każdej duszy daru łaski, jako źródła Bożego życia“ (Ślubowanie Jasnogórskie].
F. Modlitwa Roku: „...dozwól abyśmy nieustannie doznawali owoców Twe-go odkupienia“.

G. Czas trwania: Od I Niedzieli Adwentu (30. XI. 1969 r.) do końca roku liturgicznego (28. XI. 1970).

3

PROGRAM „SPOŁECZNEJ KRUCJATY MIŁOŚCI“ NA R. 1969/70

MIŁOŚĆ W MOWIE

„Społeczna Krucjata Miłości“ jest polskim sposobem realizowania Soboru, który wzywa cały katolicki świat do odnowy miłości chrześcijańskiej. Wynika również z Aktu Oddania Polski Maryi w Jej macierzyńską niewolę miłości. Podkreśla się potrzebę powiązania „Krucjaty Miłości“ z Aktem Oddania w niewolę miłości za Kościół, który jest „nadprzyrodzoną organizacją miłości“. Krucjata jest konsekwencją, owocem Aktu Oddania na drodze realizacji Soboru.

„Społeczna Krucjata Miłości“, która dotąd była prowadzona w sposób nieorganizowany, jako idea infiltrująca w społeczeństwo, uchwałą Komisji Duszpasterskiej i Maryjnej Episkopatu wchodzi w zwyczajny program duszpasterski, obejmujący ogół wiernych. Każdy rok pracy rozpoczynać się będzie z nowym rokiem liturgicznym i nowym rokiem pracy duszpasterskiej — w I niedzielę Adwentu.

W pierwszym roku pracy nad realizacją „Społecznej Krucjaty Miłości“ jest wyznaczone konkretne zadanie: miłość w mowie. Przewycięzanie nienawiści, zawartej w złych słowach i upowszechnianie miłości przez słowa dobre, przyjazne, serdeczne i pomocne.

Święto Chrystusa Króla, Patronalne Święto „Społecznej Krucjaty Miłości“ ma charakter zapowiedzi nadchodzącego roku pracy, głównie przez List Episkopatu.

„Społeczna Krucjata Miłości“ będzie prowadzona przez kazania niedzielne, na początku każdego etapu pracy rocznej, a także przez akcje i działania duszpasterskie w Święto Chrystusa Króla i inne święta „Krucjaty Miłości“, oraz przez akcje podczas całego roku, przeprowadzane zwłaszcza wśród młodzieży na lekcjach religii i z wszystkimi wiernymi w ramach duszpasterstwa stanowego.

W pierwszym roku pracy nad realizacją „Społecznej Krucjaty Miłości“ zadaniem duszpasterskim będzie uratowanie języka miłości, którym wyraża się szacunek dla godności każdej osoby ludzkiej, zadbanie o kulturę słowa, którym posługujemy się w życiu codziennym; oczyszczenie mowy, zachwaszczonej, brudnej, kłótlivej, awanturniczej. Chodzi ponadto o to, aby oduczyć używania słów kłamliwych, które fałszywie oskarżają, rzucania słów nieodpowiednich, które zawsze są czyjąś krzywdą, słów oczerniających, które są zaprzeczeniem chrześcijańskiej miłości i niekiedy jak śmiertelny cios potrafią zabić wrażliwe serce ludzkie. Człowieka nie wolno ranić, a ludzie nieraz potrafią uderzać słowem w miejsce najboleśniejsze i odebrać człowiekowi wiarę w miłość.

Zadanie pracy podjętej nad zdobyciem większej kultury języka musi pomóc w uratowaniu wartości słowa. Człowiek człowiekowi nie wierzy, bo nie wierzy nawet w ślubowane słowa. Niedotrzymanie słów przysięgi małżeńskiej jest przyczyną dramatów osobistych i rodzinnych.

Stwierdzamy, że przez złe użycie mowy ludzie coraz bardziej są udręczeni wzajemnym obcowaniem, nieufni. Coraz więcej się siebie boją. Boją się plotek, wyśmiania, cynicznej drwiny z tego, co dla nich najbardziej święte. Boją się słów złych i brudnych dowcipów, które przynoszą do domu nawet dzieci. Życie w takiej atmosferze staje się nieznośne. Trzeba więc ratować człowieka przed jego własną słabością, trzeba ratować wartość przekazywanego sobie słowa. Nie żał na to pracy roku i wysiłków duszpasterskich. Gdy człowiek traci szacunek dla ludzkiej mowy to niedługo nie przemówi do niego słowo z ambony i z konfesjonálu. A przecież „Słowo tak wielką jest tajemnicą, iż Bogiem jest nazwane” (Ks. Prymas — Droga Krzyżowa). „Na początku było Słowo, a Słowo było u Boga, a Bogiem było Słowo” (J 1, 1).

Słowo Boga do człowieka jest słowem miłości, jest samą Miłością. Przez cały rok będziemy pracowali nad tym, aby słowa przez nas mówione nie brudziły, nie krzywdziły, tylko służyły miłości, przynosiły pokój i powiększały miłość.

ETAPY PRACY ROCZNEJ

a) Najbliższy rok pracy dzielić się będzie na pięć okresów. Każdy okres będzie zapowiadany w pierwszą niedzielę danego okresu (gdy to niemożliwe — w drugą). A więc w I niedzielę Adwentu, I niedzielę Wielkiego Postu, w I niedzielę maja, w I niedzielę lipca i w I niedzielę września (patrz Program Kaznodziejski na rok 1969/70),

b) Dla tematyki i pracy „Społecznej Krucjaty Miłości” wykorzystywać się będzie wszystkie I piątki miesiąca, zwłaszcza I piątek na początku każdego okresu.

c) Świętami „Społecznej Krucjaty Miłości” będą również wszystkie uroczystości, które w szczególnie sposób głoszą miłość Chrystusową. A więc — Wielki Czwartek, święto Serca Pana Jezusa i święto Chrystusa Króla — patronalne święto „Społecznej Krucjaty Miłości”.

4

PROGRAM KAZNODZIEJSKI NA ROK 1969/70

I. OGÓLNE WPROWADZENIE DO PROGRAMU KAZNODZIEJSKIEGO

Rozpoczynając drugi rok czteroletniego cyklu kaznodziejskiego w aspekcie i pod hasłem CHRYSTUS DZIAŁAJĄCY W SAKRAMENTACH ŚW. PRZEZ ŁASKĘ chcemy w kazaniach ukazać osobę Chrystusa rozlewającego swą miłość ku ludziom przez łaski, których źródłami są Sakramenty św., a przez to spowodować pogłębienie odpowiedzialnej łączności wiernych z Żyjącym Bogiem Trójjedynym i wzmoczenie społecznej miłości w ramach programu „Społecznej Krucjaty Miłości” i walki z zagrożeniem nienawiści w stosunkach międzyludzkich.

Proponowana tematyka roku będzie praktyczną realizacją ogólnych i szczegółowych postulatów, postawionych posoborowemu kaznodziejstwu w Polsce przez opinię publiczną i Episkopat, jak chrystocentryzm, eklezjocentryzm, soborowość, maryjność, homilijne i katechizujące ujęcia, oraz

praktyczne zastosowanie Aktu z 3 maja 1966 r., programu „Społecznej Krucjaty Miłości“ i „Walki z zagrożeniami“.

W problematyce i praktycznych zastosowaniach każdego kazania czy homilii (Temat — pouczenie, „przeżycie“ i „zadanie“) pragniemy w tym roku wyakcentować przede wszystkim zagadnienie: „Społecznej Krucjaty Miłości“ i „Walki z zagrożeniem — nienawiści wzajemnej“. Sakramenty św. bowiem, a zwłaszcza ich korona — Eucharystia, jako kanały łask potrzebnych do prowadzenia chrześcijańskiego życia, umożliwiają rozwój cnót teologicznych — wiary, nadziei i miłości, bez których nie zaprowadzi się, wśród ludzi społecznej miłości i nie usunie nienawiści czy egoizmu...

W cyklu kazań od Adwentu do Pięćdziesiątnicy Paschalnej ukazujemy Boga i Chrystusa objawiającego w przeróżny sposób miłość względem ludzkości w nawiązaniu do problemów łaski. Natomiast w kazaniach po Pięćdziesiątnicy Paschalnej aż do końca Roku liturgicznego podajemy na tle tekstu formularzy mszalnych i w oświetleniu odpowiednimi dokumentami Soboru Watyć. II zwięzły wykład katechizmowy z zakresu sakramentologii, wychodząc z założenia jako hasła roku, że CHRYSTUS JEST PRASAKRAMENTEM.

Pięć lat temu ukazała się w języku polskim praca zbiorowa Komisji Duszpasterskiej Episkopatu pod tytułem „Sakramenty święte w duszpasterstwie“ jako praktyczne „dyrektorium“ dla kapłanów, które ma ich zbliżyć do świętych mocy sakramentalnych, aby wierni z radością czekali „ze źródeł zbawienia“ i aby posługiwanie kapłanów było jeszcze więcej „rationabile obsequium“... — jak pisał we wstępie J. Em. Ks. Kardynał Prymas. Toteż w drugiej części wykazu tematyki kazań odwołujemy się w przepisach do tego pożytecznego i chyba niedocenionego, a wciąż aktualnego dzieła.

Zwyczajem lat poprzednich zostały zarezerwowane tematy niedzielne na tradycyjne tzw. akcje duszpasterskie. Są to następujące niedziele:

1. Święto Świętej Rodziny — 28 grudnia.
Pasterskie pouczenie o małżeństwie i rodzinie.
2. Niedziela II po Objawieniu — 18 stycznia.
Tydzień ekumeniczny.
3. Niedziela V po Objawieniu — 8 lutego.
Wielkopostna akcja trzeźwości.
4. Niedziela II po Wielkanocy — 12 kwietnia.
Tydzień powołań.
5. Niedziela VI po Wielkanocy — 10 maja
Międzynarodowy Dzień Środków Oddziaływania Społecznego.
6. Niedziela XX po Zesłaniu Ducha Świętego — 4 października.
Tydzień Miłosierdzia.
7. Niedziela XXI po Zesłaniu Ducha Św. — 11 października.
Dzień Modlitwy.
8. Niedziela XXII po Zesłaniu Ducha Świętego — 18 października.
Niedziela misyjna.

Również jak dotychczas przewidziano niedziele bez wyznaczonego tematu. Duszpasterze mogą je wykorzystać dla omówienia ważniejszych aktualnych spraw Kościoła czy parafii. Są to:

1. Święto Chrztu Pańskiego — 11 stycznia.
2. Niedziela III po Wielkanocy — 19 kwietnia.
3. Niedziela XIV po Zesłaniu Ducha Św. — 23 sierpnia.
4. Niedziela XXIII po Zesłaniu Ducha Św. — 25 października.

Ponieważ wymagania wiernych w obecnej dobie co do treści i formy kazań są ogromne, przypominamy głoszącym je, że rozkład treści pouczeniawych powinien mieć charakter dialogowy, tzn. nawiązujący do egzystencjalnych potrzeb i nastawień słuchaczy, w formie bardziej induktywnej niż deduktywnej, aby przedkładana treść była jak najbardziej komunikatywna i z należytą korzyścią odebrana przez słuchaczy.

Zastosowany podział kazania na trzy człony (temat-pouczenie, przeżycie i zadanie) nie może tworzyć jakiegoś stałego szablonu, ale wskazuje tylko, iż kazanie powinno uwzględniać w swej strukturze te trzy momenty i odpowiednio je wpłatać w treść.

II. WPROWADZENIE DO PROGRAMU SPOŁECZNEJ KRUCJATY MIŁOŚCI

Uchwałą Komisji Duszpasterskiej i Maryjnej Episkopatu „Krucjata Miłości” wchodzi w zwyczajny program duszpasterski, obejmujący ogół wiernych. Każdy rok pracy rozpoczynać się będzie z nowym rokiem liturgicznym i nowym rokiem pracy duszpasterskiej — w I niedzielę Adwentu.

Po zakończeniu rocznego cyklu modlitw i prac nad ratowaniem od zagrożeń moralnych poprzez nabożeństwa w święta Matki Bożej jak to miało miejsce w 1968/69 r. aż do 3 maja, podejmujemy walkę z największym zagrożeniem — nienawiścią, przez czynną miłość: „Zło dobrem zwyciężaj!”

W pierwszym roku pracy nad realizacją „Społecznej Krucjaty Miłości” jest wyznaczone konkretne zadanie: miłość poprzez słowo. Przeciwdziałanie nienawiści, zawartej w złych słowach i upowszechnienie miłości przez słowo dobre, przyjazne, serdeczne i pomocne.

„Społeczna Krucjata Miłości” jest prowadzona przez kazania niedzielne, na początku każdego etapu pracy rocznej, a także przez akcje i działania duszpasterskie w święto Chrystusa Króla i w inne święta „Krucjaty Miłości”, przez akcje podczas całego roku, przeprowadzane zwłaszcza wśród młodzieży na lekcjach religii i z wszystkimi wiernymi w ramach duszpasterstwa stanowego.

Najbliższy rok pracy dzielić się będzie na pięć okresów. Każdy okres będzie zapowiadany w pierwszą niedzielę danego okresu (gdy to niemożliwe — w drugą). A więc w I niedzielę Adwentu, I niedzielę Wielkiego Postu, w I niedzielę maja, w I niedzielę lipca i w I niedzielę września.

III. WPROWADZENIE DO PROGRAMU KAZAŃ DLA MŁODZIEŻY

1. Stosownie do założeń 4-letniego planu chrystologicznego, w drugim roku duszpasterskim (1969/1970) hasłem rozważań, pogłębiających ogarnięcie Tajemnicy Chrystusa (Mysterium Christi) jest: Nadzieja w Jezusie Chrystusie — JEZUS CHRYSTUS, NASZ BRAT. „Łaknąć i pragnąć sprawiedliwości” Bożej, czyli uświęcającego usprawiedliwienia (Mt 5, 6), chłonnym sercem i w cierpliwości czerpiemy z nieskończonych bogactw Chrystusowych, które już tu na ziemi czynią nas „uczestnikami Boskiej natury” (2 P 1, 4). Za Apostołem Pawłem zabiegamy o najważniejsze: „Poczytałem wszystko za stratę w obliczu tego najwyższego daru, jakim jest poznanie (ogarnięcie) Chrystusa, Pana mego: dla Niego to porzuciłem wszystko i uznaję za śmiecie, byle tylko pozyskać Chrystusa i znaleźć się w Nim” (Flp 3, 8—9).

2. Jezus Chrystus, którego miłościwe zbliżenie oraz przemożną obecność wśród nas ogarniamy w duchu wiary (r. 1968—1969: „Jezus Chrystus, nasz Król i Pan“), objawia się nam jako „nasza nadzieja“ (1 Tym 1, 1), „nadzieja chwały“ naszej (Kol 1, 27). Już w Starym Przymierzu Pan jest sławiony jako nadzieja swego ludu (Ps 21, 10; 70, 5, Syr 4, 16, Jer 17, 13, 1 J 3, 16). Dopiero jednak w Jezusie Chrystusie nadzieja nasza przybrała postać bliską i jakby uchwytą, pewną, mocną i żywą.

3. W Jezusie Chrystusie i przez Niego zbliża się do nas ludzi pełnia Bożej dobroci i miłosierdzia, które — choć zawsze otwarte i niewyczerpane — wskutek przeszkody grzechu nie mogły i tak często nie mogą skutecznie dosięgnąć człowieka, przez jego własną winę i zaślepienie. Obecnie jednak przez tajemnice Wcielenia, zbawczej męki i śmierci, Zmartwychwstania i Wniebowstąpienia, Pan Jezus stał się raz na zawsze żywą tajemnicą czyli Sakramentem odkupieńczej mocy i miłości Bożej wśród ludzi. Jezus Chrystus jest Pra-Sakramentem życia Boga Trójjedynego, wzbogacającego nieskończenie naturę ludzką (Tomasz z Akwinu). Kto jednoczy się prawdziwie z Panem Jezusem, „Pierworodnym spośród umarłych“ (Kol 1, 18), ten żyje już „życiem Chrystusa“ (por. Gal 2, 20).

4. Przez swoje Wniebowstąpienie Jezus Chrystus Zmartwychwstały wyzwoił naturę ludzką ze stanu ograniczoności i słabości, cierpiętności i śmiertelności, a zwłaszcza ze stanu skażenia grzechowego, dla świata łaski, mocy i świętości. Pogodziwszy w sobie niebo i ziemię przez Ofiarę Krzyża, Pan Jezus uwielbiony może obecnie zbliżać się do nas ludzi i jednoczyć się z nami w sposób całkiem nowy i bez porównania skuteczniejszy, aniżeli to było możliwe za dni ograniczonych styczności w ciągu Jego życia doczesnego. Jezus Chrystus stał się dla nas, swoich przybranych braci, „duchem ożywiającym“ (I Kor 15, 45), czyli przyczyną sprawczą naszej przemiany, naszego przybrania za dzieci Światłości, dzięki któremu zyskujemy dostęp do Ojca Światłości. Wszystko zależy obecnie od naszej otwartości i gotowości wewnętrznej („metanoia“ do przyjęcia ożywiającej mocy Chrystusa („dynamis“), której Pan udziela przez Zesłanie Ducha Świętego Pocieszyciela, będącego rękojmnią Jego obecności pośród nas ludzi (Misterium paschalne Chrystusa).

5. Spotkanie z Chrystusem uwielbionym dopełnia się obecnie już nie tylko „według ciała“, lecz przede wszystkim „według ducha“, w mistycznym czyli sakramentalnym zjednoczeniu z Panem, w uświęconej społeczności Jego Kościoła, Jego Ciała Mistycznego.

Kościół pierwotny pojmował jako „mysterium“ czyli „sakrament“ zjednoczenia z Chrystusem całą liturgiczną rzeczywistość (św. Augustyn), a więc: Tajemnice wiary, Skład Apostolski, Pismo święte z jego figuralną wykładnią, Chrztost, Bierzmowanie, Eucharystię, liturgię mszalną, życie modlitwy itd. Scholastyka (św. Tomasz) zacięśniła pojęcie „sakramentu“ do tych znaków, które — jako ustanowione przez Chrystusa — odnoszą się w szczególny sposób do zbawczego porządku i odsłaniają Bożą rzeczywistość przed wiernymi (wtajemniczonymi). Obydwa aspekty uzupełniają się, pierwszy broni przed wyjałowionym rytualizmem, drugi chroni przed niebezpieczeństwem sprowadzenia skuteczności znaku sakramentalnego do magii.

6. Sakramentalna obecność i zbliżenie Chrystusa uwielbionego w Kościele świętym są rzeczywistością nie statyczną lecz dynamiczną w najwyższym stopniu (dynamika pierwszego Kościoła, neofitów, epok odrodzenia na przestrzeni dziejów Kościoła). Pan Jezus aktualizuje nieustan-

nie i nieprzerwanie wszystkie swoje zbawcze akty wśród nas, chociaż z różną i zmienną skutecznością, zależną od nas ludzi. Jego działalność zbawcza ma charakter personalistyczny. Przedziwne bogactwo mocy Chrystusa przejawia się w człowieku wówczas, gdy zdoła ono przeniknąć do głębi jego życia osobowego (por. 1 J 4, 13). Bóg osobowy zniża się do osoby ludzkiej i pociąga ją ku sobie nie przez zniewolenie lub zastraszenie lecz przez niezmierną dobroć i wspaniałomyślność. Warunkiem skuteczności tego zniżenia się Boga (kondescendencji) jest w człowieku otwartość wobec apelu Miłości Bożej i cierpliwe oraz wierne współdziałanie z otrzymaną łaską (pogłębione rozumienie „aktu oddania się Maryi“ jako „szkoły miłości Chrystusowej“). Chrześcijanin winien stale uświadamiać sobie, że w sakramentalnym zbliżeniu Chrystus sam poucza, błogosławi, chrzci, karmi, uświęca — poprzez zastępczą posługę kapłana.

7. Cała sakramentalna działalność Chrystusa Najwyższego Kapłana i Pośrednika, zmierza do uświęcenia przybranych braci a wybranych Jego Ojca, w ściślejszej jedności ze społecznością Kościoła świętego. Sakramenty posiadają nieodłącznie także charakter społeczny. Pan uświęca każdego przez społeczność i dla społeczności swoich wybranych, a nawet dla całego świata. Nie ma uświęcenia poza Kościołem świętym, w którym żyje Chrystus i który z woli Chrystusa jest „Sakramentem zbawienia“ (por. KK 1). Z sakramentalnej jedności z Kościołem świętym każdy chrześcijanin czerpie odrodzenie i uświęcenie, z drugiej strony zaś przyjmuje zobowiązanie do służebnej miłości wobec Kościoła i współbraci, oraz do czynnego udziału w Chrystusowym posłannictwie przebóstwienia świata (apostolstwo wiernych, „Społeczna Krucjata Miłości“, walka z zagrożeniami moralnymi).

8. Prawdziwy udział w sakramentalnym życiu Kościoła świętego nie jest tylko jednym z wyrazów osobistej, fakultatywnej pobożności, ani jedynie wtórnym wsparciem życia moralnego. Sakramentalna łączność z Panem uwielbionym jest zasadniczym warunkiem wszczęcia w nurt nowego życia, nieskończenie bogatego i wiecznego, które jest w Jezusie Chrystusie (winny szczepek — latorośle). W następstwie tego całe życie chrześcijanina w obecnym świecie winno być wyrazem rzeczywistej obecności Pana Jezusa w sercach jego wybranych przyjaciół, aby „jako Chrystus zmarłychwstał przez chwałę Ojca, tak i my, abyśmy w nowości życia chodzili“ (Rz 6, 4).

9. Zwycięska i nieograniczona w możliwościach zbawcza obecność i działalność Chrystusa uwielbionego w Kościele świętym i w każdym odkupionym jest istotnym źródłem niezłomnej pogody ducha (optymizmu chrześcijańskiego) i głębokiej radości (por. Flp 3, 1; 1 Tym 5, 16), które nie gasną nawet w obliczu nieodłącznego od życia udziału w krzyżu Pana. Chrześcijańską świadomość winien znamionować stały, świecący radośny nastrój. Znamię powyższe jest bliskim zwłaszcza młodemu pokoleniu, które wstępuje dopiero w życie dojrzałe, z nieograniczonymi jeszcze perspektywami i niezrażonymi nadziejami życiowymi. Ten naturalny optymizm winien pogłębiać się i przekształcać w optymizm chrześcijański przez współżycie z Chrystusem.

IV. WPROWADZENIE DO PROGRAMU KAZNODZIEJSKIEGO KAZAŃ DLA DZIECI

1. W zasadzie tematy kazań dla dzieci są ułożone podobnie jak dla młodzieży, z tą tylko różnicą, że uwzględniają psychologię dziecka i zmie-

rzają do ukształtowania charakteru w myśl tematyki roku 1969/70: **Nadzieja w Jezusie Chrystusie — JEZUS CHRYSTUS, NASZ BRAT.**

2. Celem kazań dla dzieci jest:

— uwrażliwienie dziecka na pełnię Bożej dobroci i miłosierdzia i pozyskanie dla przyjaźni z Chrystusem. Spotkanie z Panem Jezusem następuje w Kościele w sposób osobowy i rzeczywisty poprzez Sakramenty święte,

— czynne zaangażowanie dzieci w kontynuację zadań życia Pana Jezusa a szczególnie Jego misterium paschalnego. Najwyższym kształtem tego zaangażowania jest ustawiczne rozwijanie w sobie wartości poszczególnych Sakramentów św., a specjalnie ducha współofiary mszalne,

3. W urzeczywistnieniu tych zadań Pan Jezus jest nie tylko najlepszym Nauczycielem i Przyjacielem, ale najwierniejszym współpracownikiem, który dopełnia niedomogi naszych wysiłków. To jest źródłem naszej najgłębszej względem Niego ufności i miłości. Z takim Przyjacielem warto się spotykać jak najczęściej i cieszyć się darami Jego nauki (Liturgia Słowa) oraz darami Jego pomocy (łaski sakramentalne, szczególnie częsta Komunia św.). Łaski bowiem Sakramentów świętych rodzą w nas nowe życie i prowadzą do ustawicznego jego wzrostu i ku pełnej dojrzałości. „Im czynniej współpracujesz z łaską, tym prędzej stajesz się dojrzały i dorosły w oczach Boga“ (przykładem św. Stanisław Kostka, św. Alojzy, św. Maria Goretti — potrzeba pogłębienia kultu Świętych, który wynika z nowych reform kalendarza liturgicznego).

4. Najwyższą formą współpracy z łaską jest czynna miłość bliźniego. Społeczna Krucjata Miłości to nic innego jak odczytywanie wzoru życia Pana Jezusa na kanwie dzisiejszej rzeczywistości, a więc: w dzisiejszej szkole, w dzisiejszej rodzinie, w obecnej formie kolonii i wczasów, w obecnym kształcie rozrywek i sportu itp.

5

INSTRUKCJA

KOMISJI DUSZPASTERSTWA EPISKOPATU POLSKI

do programu duszpasterskiego na rok pracy „Jezus Chrystus działający w Sakramentach św. przez łaskę“.

WPROWADZENIE

1. Przedstawiony program pracy duszpasterskiej w roku 1969/70 pod hasłem „Jezus Chrystus działający w Sakramentach św. przez łaskę“, posiada z natury rzeczy charakter ramowy, bardzo ogólny. Generalne jego założenie docelowe stanowi postulat, aby tak zmienić nastawienie wiernych, żeby ich doprowadzić do przekonania o wartości częstego spotykania się z Chrystusem w Sakramentach św. Ich życie sakramentalne będzie bowiem znaczną pomocą do praktykowania czynnej miłości. Tak zarysowany program pojmujemy nie jako idealny, lecz jako program realny na etapie naszych możliwości duszpasterskich.

2. Wszystko co w naszych parafiach osiągniemy, zależeć będzie w znacznym stopniu od osobistej inicjatywy duszpasterzy parafialnych. Od tego, jak każdemu z nich przemyślność duszpasterska podsunie szczegółowe rozwiązania podanych w programie ogólnych wytycznych, zależeć będzie, na

ile zmieni się świadomość religijna wiernych i ich życie chrześcijańskie. Ze zrozumiałych względów bowiem ani sam program, ani niniejsza Instrukcja nie może zawierać uszczegółowionych zastosowań, które zwykle muszą być mocno oparte o konkretne terenowe sytuacje.

3. Toteż jedynym zamiarem niniejszej Instrukcji jest podanie prawd teologicznych w naświetleniu soborowym odnośnie do Sakramentów św. (I), najogólniejszych uwag praktycznych dotyczących duszpasterstwa sakramentalnego (II) i wreszcie „Społecznej Krucjaty Miłości“, jako konsekwencji życia sakramentalnego wiernych (III). Niechaj nie zraża kapłanów fakt, że Instrukcja niniejsza jest dosyć obszerna. Zawiera ona bowiem tylko konieczne minimum jako pomoc w pracy.

4. Jak zawsze, dużą pomocą w tegorocznej pracy będzie odpowiednia literatura duszpastersko-teologiczna. Szczególne usługi jednak może nam oddać wydana w r. 1963 przez Księgarnię św. Wojciecha praca zbiorowa członków Komisji Duszpasterskiej Episkopatu Polski „Sakramenty święte w duszpasterstwie“. Zwłaszcza cenne i aktualne są zawarte w niej myśli dotyczące praktycznego duszpasterstwa sakramentalnego. Ze względu na dużą wartość użytkową pracy „Sakramenty święte w duszpasterstwie“ powinna znaleźć się ona w rękę każdego kapłana — duszpasterza.

I. Z TEOLOGII SAKRAMENTÓW ŚW.

Duszpasterskiemu posługiwaniu w roku poświęconym działaniu Chrystusa Pana w Sakramentach, musi towarzyszyć to podstawowe założenie, że Chrystus spotyka się z chrześcijaninem w Sakramentach i udziela mu „swego życia“. Jest to zasadnicze stwierdzenie oparte na wyjaśnieniu Soboru, że nadprzyrodzone Objawienie jest dialogiem zbawczym Boga z człowiekiem i że w Nowym Przymierzu Bóg prowadzi go przez Pośrednika między Bogiem a ludźmi, Boga — Człowieka, Jezusa Chrystusa.

Pełniejsze zrozumienie tej fundamentalnej prawdy o Sakramentach daje rozpatrzenie ich roli zbawczej oraz charakteru eklesjalnego, chrystocentrycznego i personalistycznego.

A. Zbawcza rola Sakramentów św.

1. Sakrament jako spotkanie Boga z człowiekiem ma pogatą treść i wielorakie działanie:

- wielbi Boga
- łączy z Chrystusem
- ustawia go we wspólnotę kościelnej
- wprowadza ład w życie moralne i
- sprawia jego rozwój.

Przed wszystkim jednak:

- sakrament z bawia

i to przez przekazywanie człowiekowi „życia Chrystusowego“. Moc zbawiania czerpią Sakramenty z Misterium Paschalnego Jezusa Chrystusa.

2. Zbawienie polega nie tyle na usuwaniu przeszkód moralnych w człowieku, co przede wszystkim na włączaniu go w życie trynitarnie Boga, na zespłataniu całego człowieka — jego umysłu, woli, uczuć — z trzema osobami Boskimi, na wytworzeniu tajemniczych więzów, które łączą życie człowieka z życiem Trójcy Świętej. Właśnie to nadprzyrodzone związanie człowieka z Bogiem jest zasadniczym celem Sakramentu i stanowi istotę zbawienia.

3. Chęć udzielenia człowiekowi życia trynitarne było powodem, dla którego Bóg prowadzi dialog zbawienia, dla którego zesłał pośrednika Chrystusa i dla którego Chrystus ustanowił Kościół a w nim sakramenty.

4. To życie trynitarne „Konstytucja dogmatyczna o Kościele“ nazywa (za II Kor 4, 10—11) „życiem Chrystusa“. Chrystus bowiem

— jako człowiek — pierwszy je posiadał, będąc „pierworodnym spośród umarłych“ (Kol 1, 18)

— jako „Głowa Ciała Kościoła“ (Kol 1, 18)

— otrzymał jego rozdawnictwo w Nowym Przymierzu, wreszcie

— jako „Człowiek doskonały“ (Ef 4, 13)

— jest wzorem rozwijania tego „Chrystusowego życia“.

Tylko zatem „przez Niego... w jednym Duchu mamy przystęp do Ojca“ (Ef 2, 18) i do pełni zbawienia, to znaczy do zmartwychwstania i chwały w niebie, „...razem przywrócił do życia z Chrystusem ... razem wskrzesił i razem posadził na wyżynach niebieskich w Jezusie Chrystusie“ (Ef 2, 5—6).

5. Ponieważ zatem plan zbawienia polega na doprowadzaniu ludzi do „życia Chrystusowego“, a to życie płynie z Sakramentów, należy zwracać uwagę, że życiowa droga chrześcijanina jest nie tyle dwoiśta: droga przykazań i cnót, ale jest to jedna droga: sakramentalna.

B. Eklezjalny charakter sakramentów

1. Zbawiając, Sakrament jednocześnie wprowadza i ustawia chrześcijanina w Mistycznym Ciele Chrystusa, tzn. w Kościele.

2. Kościelny charakter sakramentów doznał szczególnego wyakcentowania przez Sobór Watykański II:

— Chrztost — nie tylko daje synostwo Boże, ale i wciela do Kościoła

— Bierzmowanie — udziela szczególnej mocy Ducha Św., ale również jeszcze ściślej wiąże z Kościołem

— Eucharystia — nie tylko posila Ciałem Chrystusa, ale nadto jest także znakiem i przyczyną jedności Ludu Bożego

— Sakrament Pokuty — jedna z Bogiem, ale i z Kościołem, włączając chrześcijanina w życie eucharystyczne i przez to w Chrystusa Eucharystycznego, jednocześnie włącza do Chrystusa Mistycznego.

— Sakrament Chorych — nie tylko pokrzepia i dźwiga chorych chrześcijan, ale z ich cierpień, złączonych z cierpieniami i śmiercią Chrystusa czyni wspomnienie dla całego Ludu Bożego.

— Kapłaństwo — nie tylko ściślej wiąże z Chrystusem, ale karmi również Kościół słowem i łaską Bożą

— Małżeństwo — jest nie tylko obrazem jedności Chrystusa i Kościoła, ale i darem Bożym wśród Ludu Bożego.

3. Ten kościelny charakter Sakramentów wynika stąd, że Chrystus Pan po Wniebowstąpieniu kontynuuje swoje zbawcze posłannictwo zasadniczo w swym Mistycznym Ciele i przez Mistyczne Ciało jako jego Głowa, jako Arcykapłan, który „ponieważ trwa na wieki, ma kapłaństwo nieprzemijające“ (Hbr 7, 24), a chociaż korzysta z posługiwania kapłanów w Kościele, to jednak bezpośrednio przeciwieństwo działa zawsze sam osobiście.

4. Prowadząc działalność zbawczą w Kościele i przez Kościół Chrystus Pan Sakramenty również tak ustanowił, aby one prowadziły do życia w zbiorowości kościelnej i spełniały swoją rolę zgodnie z celem, jaki Chrystus wyznaczył Kościołowi. Jak sam, mianowicie przez to, że posiada

życie trynitarne i jest jego źródłem, jest w tym sensie prasakramentem zbawienia, tak też i Kościół, w którym ten sam Chrystus żyje i działając zbawia, „jest w Chrystusie niejako sakramentem, czyli znakiem i narzędziem wewnętrznego zjednoczenia z Bogiem i jedności całego rodzaju ludzkiego...” (Konst. dogm. o Kościele, 1), jest to zatem „powszechny sakrament zbawienia” (tamże, 48). Wszystko bowiem, co Kościół pragnie przekazać swoim członkom, czyli samo zjednoczenie z Bogiem, Kościół sam też posiada. Jest przecież zjednoczony z Chrystusem jak oblubienica z oblubieńcem (Ef 5, 22—30).

5. Eklezjalny charakter Sakramentów wskazuje, że ich rolę i znaczenie trzeba zawsze ujmować i rozumieć w perspektywie całokształtu nauki o Kościele:

a) Jeżeli Kościół jest nadprzyrodzoną wspólnotą, to Sakramenty muszą prowadzić do życia w tej wspólnocie i budować ją w Duchu Św., dlatego wszystkie one — a nie tylko kapłaństwo i małżeństwo — mają charakter społeczny, są wspólnototwórcze.

b) Sakramenty należą do natury Kościoła, bo go tworzą, ale równocześnie i on je tworzy. Należąc zaś do jego natury:

aa) mają udział w jego kulcie: „Celem Sakramentów jest oddawanie czci Bogu” (Konst. o Liturgii św., 59),

bb) realizują jego funkcję nauczycielską: „Jako znaki, mają one także pouczać” (tamże).

c) Jeżeli Kościół jest znakiem zbawienia dla świata, to Sakramenty muszą przygotowywać przyjmującego do dawania we wspólnocie Ludu Bożego świadectwa Chrystusowi wiara. Stąd: „Sakramenty wiarę nie tylko zakładają lecz za pomocą słów i rzeczy dają jej wzrost, umacniają ją i wyrażają. Słusznie więc nazywają się Sakramentami wiary” (tamże);

d) Zestawienie Sakramentów z całością Kościoła pozwala lepiej zrozumieć tak samą ich treść (nie istnieją bez Kościoła), jak i treść pojęcia „Kościół” (nie istnieje bez Sakramentów św.);

e) Metody duszpasterskiego oddziaływania w Kościele — zważywszy to jego głębokie powiązanie z Sakramentami — powinny zawsze być „sakramentalne”, tzn. nieustannie prowadzić do intensyfikacji życia sakramentalnego, czyli do jak najczęstszych spotkań z Chrystusem Panem w Sakramentach i do zdobywania i utwierdzania „życia Chrystusowego”.

C. Chrystocentryzm Sakramentów

Kościół zawsze uczył, że Sakramenty zostały ustanowione przez Chrystusa i skutek tego należą do Chrystusowego dzieła odkupienia. Sobór Watykański poszerza jednak naukę o tym chrystocentryzmie Sakramentów o nowe, doniosłe dla duszpasterstwa elementy.

1. Szafarzem aktualnie zaangażowanym w każdym Sakramencie jest sam Chrystus

Nie tylko więc w Eucharystii ale we wszystkich Sakramentach aktualnie działa Chrystus Pan, choć znakiem tego działania jest posługa kapłana jako przyczyny tylko narzędziej skutków Sakramentu. Łaski bowiem jako skutku Sakramentu — udzielić może jedynie Chrystus, jedyny Pośrednik między Bogiem a ludźmi. Takie ujęcie sprawy ogromnie powiększa godność każdego Sakramentu, musi wywoływać odpowiednie nastawienie u przyjmujących, a przy tym wcale nie pomniejsza roli kapłana w szafarstwie Sakramentów.

2. Sakramenty kontynuują i uobecniają Misterium Paschalne Chrystusa Pana

„Widzialność, obecność fizyczna Chrystusa przedłuża się w widzialnych Sakramentach“ (św. Leon Wielki).

Dzieło zbawienia dokonało się przez mękę, śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa Pana. W tym misterium paschalnym mieści się wszystko, co stanowi zbawienie dla ludzi. Z woli Chrystusa Pana misterium paschalne ma się powtarzać do końca wieków. Sakramenty święte czerpią swą moc z niego i dlatego nie tylko Eucharystia, ale także wszystkie inne do niego nawiązują. Nie ma zatem Sakramentu, który by nie uobecniał męki, śmierci i zmartwychwstania Chrystusa, i w którym Chrystus spotykając się z człowiekiem, nie wskazywał na misterium paschalne.

Na ściśle powiązanie Sakramentów z Chrystusem przez Jego misterium paschalne wskazuje wyrażnie Sobór.

„Przeto liturgia Sakramentów i sakramentaliów sprawia to, że wierni dobrze usposobieni otrzymują uświęcenie każdego prawie zdarzenia z ich życia przez łaskę Bożą, pochodzącą z misterium wielkanocnego męki, śmierci i zmartwychwstania Chrystusa, z którego wszystkie Sakramenty i sakramentalia moc swą czerpią“. (Konst. o Liturgii św., 61).

3. Sakramenty udzielają „życia Chrystusowego“

Poza łaskami specyficznymi dla siebie, każdy Sakrament na pierwszym miejscu udziela „życia Chrystusowego“ czyli życia trynitarnego. Całe bowiem posłannictwo Chrystusa zmierzało do tego, aby „mieli życie... i mieli je w obfitości...“ (J 10, 10). To życie nadprzyrodzone, jako udział w życiu Trójcy Świętej, Sobór nazwał „życiem Chrystusowym“ (Konst. dogm. o Kościele, 7), dlatego, że Chrystus jako Głowa ludzkości otrzymał je tak dla siebie, jak i dla wszystkich, dla których jest Głową.

4. Sakramenty umożliwiają widzenie Boga w Chrystusie

Skoro w Sakramentach odbywa się spotkanie Chrystusa z chrześcijaninem, ma on możliwość poznać tak Chrystusa jak i Ojca, Boga. Nie chodzi tu oczywiście o ogląd zmysłowy Boga. Można jednak oglądać Go tak, jak na tym etapie jest to możliwe. Odbywa się to przez uświadomienie sobie, iż w Sakramencie spotyka się z człowiekiem Chrystus znany z Ewangelii, ze swoim Bóstwem i człowieczeństwem, ze swoimi dziełami i nauką, ze zdarzeniami swojego misterium paschalnego. Uprzymiśnienie sobie tego daje ogląd Chrystusa, jak i przezierającego przez Jego człowieczeństwo niewidzialnego Boga. W spotkaniu sakramentalnym toczy się także indywidualny dialog zbawienia: człowiek odczuwa pewne zrywy ku Bogu, od Boga docierają doń także myśli nie tylko zawarte w Ewangelii, ale i te, które niosąc światło i poruszenia zadzierzgają wzajemne więzy miłości i przyjaźni, a które zwa się natchnieniami. I to jest poznaniem i oglądaniem sakramentalnym Boga. Im głębsze jest przeżycie Sakramentu, tym w jaśniejszym świetle staje Bóg ze swoją wolą zbawczą. A wszystko to odbywa się poprzez Chrystusa bezpośrednio obecnego i działającego w Sakramencie. I w tym aspekcie Chrystus jest Sakramentem spotkania z Ojcem Niebieskim: „Kto mnie zobaczył, zobaczył także Ojca“ (J 14, 9).

D. Personalistyczny charakter Sakramentów

1. Sakramentów nie można sprowadzać do rzędu rzeczy. Właściwsze i skuteczniejsze w duszpasterstwie jest podkreślanie w nich elementów osobowych.

Skoro bowiem Sobór Watykański II określił Objawienie jako dialog osobowy, który Bóg prowadzi z człowiekiem poprzez fakty i słowa, teologowie w oparciu o naukę Soboru mogą określać Sakramenty jako spotkania człowieka z Bogiem, jako bezpośrednie zetknięcie Osoby Bożej z osobą ludzką dla celów zbawczych. I właśnie ten moment spotkania jest decydujący w personalistycznym ujęciu Sakramentów, które rozpatruje się wówczas od strony Chrystusa, działającego osobiście w Sakramencie oraz kierującego Sakramentem ku określonej osobie, i od strony tej osoby, jako zobowiązanej do osobistej odpowiedzi na zawręte w Sakramencie „wezwanie” do zbawienia.

2. *Sakrament, to osobiste działanie Chrystusa*, a nie jakieś magiczne czy mechaniczne wywieranie skutków. W każdej czynności sakramentalnej aktualnie i osobiście angażuje się Chrystus Pan, mimo, że posługuje się pośrednictwem kapłana i Kościoła. Chrystus zbliża się do człowieka ze swoim dziełem zbawczym i swoją miłością, której wyrazem jest udzielona w danym Sakramencie łaska. Ponieważ w Sakramencie działa sam Chrystus osobiście, człowiek bierze tę łaskę nie z jakiegoś „narzędzia” czy „źródła” lecz wprost otrzymuje ją od osoby Chrystusa. Chrystus zaś znając człowieka, do jego stanu moralno-duchowego dostosowuje ten konkretny sakramentalny dialog zbawienia, udzielając każdemu takiej łaski, jakiej kto konkretnie potrzebuje. Tak zresztą — licząc się z uwarunkowaniami konkretnej ludzkiej osoby — zawsze postępował też Pan Jezus w swoim ziemskim życiu.

3. *Sakrament i jego działanie dotyczą ludzkiej osoby*. Sakrament ma bowiem wyraźne skierowanie ku osobie — osobowe nastawienie intencjonalne. Głównym przecież jego skutkiem jest udzielanie czy pomnożenie łaski uświęcającej. Jej istotę zaś stanowi usynowienie: łaska czyni człowieka przybranym dzieckiem, przybranym synem Bożym. Tak rozumiana łaska ma wyraźny charakter osobowy, ponieważ być synem, dzieckiem, oznacza stać w stosunku osobowym do kogoś. Dlatego właśnie w działaniu Sakramentu polegającym na udzieleniu łaski, widzimy głównie to jego osobowe skierowanie, jako coś dlań bardzo zasadnicze.

4. *Sakrament jako osobiste działanie Chrystusa, skierowane ku ludzkiej osobie, domaga się od niej osobowej odpowiedzi*.

Łaska sakramentalna jest wezwaniem ze strony Chrystusa do przyjęcia ofiarowanego człowiekowi „życia Bożego” czyli przyjaźni z Bogiem i pomocy do prowadzenia życia na „miarę dojrzałości Chrystusowej”. Wezwanie wychodzi od Chrystusa, bo On tylko może zaprosić do życia trynitarnego. Osobiste wezwanie wymaga osobistej decyzji i odpowiedzi. Chrystus zwraca się do konkretnej osoby, stąd ona musi dać odpowiedź na to wezwanie — zaproszenie. Idzie tu zatem o osobisty wkład wierzącego, gdy w Sakramencie spotyka Chrystusa. Od tego wkładu zależy owocność sakramentalnego spotkania. Jest to spotkanie między-osobowe. W takim zaś spotkaniu podstawowym elementem jest miłość. Stąd na miłości ze strony człowieka musi polegać ów wkład, — jako odpowiedź na wychodzącą ku niemu Bożą miłość. Chodzi tu o miłość pojętą szeroko, jako nastawienie całej osobowości, a nie tylko uczucia. Dlatego tu do przyjęcia pięciu Sakramentów wymaga się posiadania miłości (łaska uświęcająca), a do dwóch jako przygotowującego warunku — przynajmniej gotowości do otwarcia się na miłość Bożą.

5. Można tu jeszcze i to dodać, że Chrystus w spotkaniu sakramentalnym ukazuje się człowiekowi jako pełnia osobowości po to, by człowiek dzięki

Jego mocy i swej odpowiedzi mógł, dokonać własnej konfiguracji do Chrystusa, nie przy tym nie tracąc ze swoich właściwości osobowych. (Moje „ja“ może rozwinąć się w „Ty“ Chrystusowym). W ten sposób korzystanie z Sakramentu stanowi wzrost miłości i polega na pełniejszym zaangażowaniu się w sprawę Chrystusową.

6. Personalistyczne zatem ujęcie Sakramentów dozwoli na głębsze przeżywanie spotkania z Chrystusem i na powzięcie takiej decyzji i odpowiedzi, które mogą wprowadzić „życie Chrystusowe“. W takim spojrzeniu na Sakramenty idzie głównie o to, abyśmy w nich widzieli nie tyle rzeczy, co czynności, a ich skuteczności nie upatrywali jedynie w samym obrzędzie, co przede wszystkim w wartościach osobowych — głównie działającego w Sakramentach Chrystusa Pana, ale i w wartościach osobowych uczestniczących w nich ludzi.

II. NIEKTÓRE POSTULATY PRAKTYCZNE DLA DUSZPASTERSTWA SAKRAMENTALNEGO

1. W publikacji książkowej „Sakramenty św. w duszpasterstwie“ znajdzie kapłan szczegółowe wskazania praktyczne dotyczące wykorzystywania poszczególnych Sakramentów św. w duszpasterstwie. Inne jeszcze nadsunąć nam gorliwość kapłańska i duszpasterska zapobiegliwość, zależnie od konkretnych sytuacji danej parafii, grup, czy poszczególnych wiernych. Z tych dwóch względów oraz z uwagi na fakt, że jest rzeczą niemożliwą zestawienie tutaj wszystkich środków praktycznego oddziaływania na odcinku duszpasterstwa sakramentalnego w jednej parafii, niniejsza Instrukcja zawiera tylko niektóre najogólniejsze wskazania praktyczne. Przedmiotem ich w zasadzie są wszystkie lub większość z Sakramentów — głównie te, które można przyjmować więcej razy w życiu.

2. Poniższe wskazania należy potraktować jako sugestie, których zastosowanie może znacznie ułatwić osiągnięcie celu tegorocznej pracy duszpasterskiej, jakim jest doprowadzenie wiernych do przekonania o życiowej wartości Sakramentów św.

3. *Okoliczności zewnętrzne.*

a) Troska o odpowiedni, z punktu widzenia liturgicznej celowości, wystrój elementów wewnętrznego wyposażenia świątyni, związanych z Sakramentami św., takich jak: ołtarz, tabernakulum, chrzcielnica, konfesjonały itp.

b) Staranie o godny służby Bożej wygląd oraz schludność i czystość naczyń i szat liturgicznych, używanych przy szafowaniu Sakramentów św.

4. *Szafowanie Sakramentów św.*

a) Podczas samego szafowania, dokładne wykonanie gestów — znaków i wymawianie słów, atmosfera powagi i skupienia, unikanie wszelkiego pośpiechu i nerwowości.

b) Służba liturgiczna powinna mieć odpowiedni strój liturgiczny, funkcje wykonywać ze znajomością i z odpowiednią dla świętych spraw powagą.

c) Samo udzielanie Sakramentów św. — dotyczy to w zasadzie tylko Chrztu św. — nie powinno odbywać się jakby na marginesie innych czynności w świątyni — podczas Mszy św., niesporów itp.

d) Licząc się z personalistycznym charakterem Sakramentów — także od strony szafarza, o ile tylko Sakrament na to pozwala (np. Pokuta),

potrzeba podejścia konkretnego, ściśle uwzględniającego osobowe właściwości przyjmującego.

e) Przedmiotem troski duszpasterskiej powinny też stać się konieczne przy szafowaniu niektórych Sakramentów św. „osoby trzecie” — rodzice chrześni, świadkowie bierzmowania, ślubu.

5. *Współudział wiernych.*

a) Toteż należy dbać o to, aby możliwie licznie uczestniczyli przy tym wierni — zwłaszcza przy Sakramentach: Chrztu, Bierzmowania, I Komunii św., Namaszczenia Chorych, Kapłaństwa i Małżeństwa.

b) Wierni powinni włączyć się czynnie w akcję liturgiczną tam, gdzie to przepisy przewidują i brać udział przez odpowiadanie na aklamacje szafarza. Im bardziej będą rozumieli sens świętych czynności i modlitw, tym współudział ich będzie pełniejszy. Ważne jest tu również i to, aby wiernych zaznajamiać przynajmniej z niektórymi tekstami.

c) Szafowaniu Sakramentów św. zwłaszcza przy udziale wiernych, zawsze powinien towarzyszyć odpowiedni komentarz. Musi on jednak być autentyczny, tzn. zgodny z sensem, jaki gestom i słowom nadał Kościół. Nie może także przeszkadzać świętym czynnościom czy je przerywać.

d) Prócz komentarza — gdzie tylko jest po temu okazja (bierzmowanie, kapłaństwo, małżeństwo i I Komunia św.) będziemy głosić stosowne słowo Boże.

6. *Oddziaływanie na wiernych.*

a) Stwarzanie jak najliczniejszych i najdogodniejszych okazji do korzystania z Sakramentów św.

b) Odpowiednie pod względem artystycznym i wymowy religijnej pamiętki przyjęcia Sakramentów św. mogą dobrze pogłębiać u wiernych świadomość ich znaczenia, przypominać rocznice, podjęte zobowiązania itp.

c) Uroczyste — jak tylko okoliczności na to pozwalają — obchodzenie rocznic sakramentalnych, a zwłaszcza jubileuszów (przy tym jedna dla wszystkich w roku rocznica bierzmowania — uroczystość Zesłania Ducha św.).

d) Wiązanie okoliczności życia osobistego wiernych z przyjmowaniem Sakramentów św.

e) Wyrabianie u wiernych postawy wewnętrznej odpowiadającej treści znaków sakramentalnych i budzenie poczucia odpowiedzialności za przyjęty Sakrament jest on darem, ale równocześnie zadaniem dla człowieka.

f) Przystawianie świadomości wiernych z indywidualistycznego ku społecznemu patrzeniu na Sakramenty św. i społecznemu ich przeżywaniu.

g) Przygotowywanie nie tylko przyjmujących ale całej rodziny parafialnej przez nowenny, tridua czy nawet rekolekcje na takie okazje, jak: bierzmowanie, I Komunia św., święcenia kapłańskie.

h) Wykorzystanie środków wizualnego oddziaływania: afisze, wywieszki o treści sakramentologicznej.

III. PRAKTYKOWANIE „SPOŁECZNEJ KRUCJATY MIŁOŚCI” NASTĘPSTWEM ŻYCIA SAKRAMENTALNEGO WIERNYCH

1. Dla życia wiernych istotne jest to, że są oni „włączeni w Chrystusa przez Chrztę” (Dekr. o dział. misyjnej Kościoła, 15) i dlatego „...przez sakramenty jednoczą się w sposób tajemny i rzeczywisty z umęczonym i uwielbionym Chrystusem” (Konst. dogm. o Kościele, 7) a „przez Chrztę... upodobniamy się do Chrystusa...” (tamże). Stąd Chrystus i jako Bóg i jako

człowiek staje się wzorem do rozwijania zarówno tego, co w nas ludzkie, jak i tego, co chrześcijańskie, czyli „życie Chrystusowe” otrzymane na chrzcie. Mamy być jego naśladowcami. Bez naśladowania Chrystusa nie można sobie wyobrazić życia chrześcijanina. Nie chodzi jednak o naśladowanie dosłowne Pana Jezusa. Naśladowanie to ma być indywidualnym upadabnianiem się człowieka do osoby Chrystusa, to znaczy takim, jakie jest możliwe dla konkretnej jednostki w ściśle określonych życiowych uwarunkowaniach.

2. Chrzęścianin ma naśladować Chrystusa w swoim codziennym życiu. W tym życiu zaś nie ma dwóch odrębnych sfer — sakramentalnej i moralnej. Jest tylko jedna droga życiowa chrześcijanina: sakramentalna. W życiu bowiem ma on być dobry i spełniać obowiązki moralne. Do tego zaś potrzebuje łaski, czyli „życia Chrystusowego”, którego z kolei udzielają Sakramenty. One też w pełnym znaczeniu wzywają do odpowiedzialności całym życiem. Tak więc życie moralne i sakramentalne chrześcijanina tworzą jedną całość i pierwsze jest ściśle uzależnione od drugiego.

3. Powołanie do „życia Chrystusowego” oznacza takie pojmowanie życia chrześcijańskiego, w którym człowiek widzi siebie, ale równocześnie troszczy się o „życie Chrystusowe” bliźnich. Osobiste życie człowieka ma bowiem zawsze wymiar społeczny. Stąd owoc powołania chrześcijanina, którym są dobre uczynki, ma przejawiać się w stosunku do drugiego człowieka. Miłość ma być bowiem pierwszym owocem, jaki powołani w Chrystusie mają nieść światu. Dlatego na linii powołania chrześcijanina i jego sakramentalnego życia leży w sposób istotny pełnienie dzieł „Społecznej Krucjaty Miłości”.

4. W życiu każdego chrześcijanina oraz całej wspólnoty wierzących właśnie miłość jest czymś, co zawsze musi towarzyszyć wierze: „Wiara, która przez miłość w czyn się obraca (Gal 5, 6). „Po tym poznają wszyscy, żeście uczniami moimi, jeśli miłość mieć będziecie jedni ku drugim” (J 13, 35). Pełnienie miłości stanowi zatem jakieś permanentne, nieustanne zadanie każdego chrześcijanina i chrześcijaństwa w ogóle. Na jej brak po naszej stronie ludzie są bardzo uczuleni. Toteż Sobór Watykański II akcentuje znaczenie czynnej miłości dla apostołstwa, gdy mówi o świeckich, że: „Przynaglani miłością... świadczą dobro wszystkim, a zwłaszcza braciom we wierze... i pociągają w ten sposób ludzi do Chrystusa” (Dekr. o apost. świeckich, 4).

Papież Paweł VI zaś widzi w niej warunek wewnętrznej odnowy Kościoła i apostołstwa na zewnątrz: „...ważne miejsce zajmuje wychowanie do miłości. Winniśmy tworzyć „Kościół miłości”, jeśli chcemy, aby on był w stanie odrodzić dogłębnie siebie oraz, co jest zadaniem szczytowym, ale trudniejszym, odrodzić otaczający go świat” (Przem. na otwarcie II sesji Soboru, 29. IX. 1963 r.).

Permanentny zatem nasz życiowy obowiązek, jakim jest pełnienie miłości, wydaje się w tym świetle nadto być jakimś pilnym zadaniem w obecnej chwili, zadaniem warunkujących pomyślność odnowy soborowej Kościoła i świata.

Dlatego „Społeczną Krucjatę Miłości” pojmujemy jako apel do podjęcia tego zadania.

Stała obecność w corocznych programach duszpasterskich jej idei zabezpieczy właściwy sposób pojmowania i wcielania w życie soborowej odnowy: przez kształtowanie postaw życiowych na wzór Chrystusa, który „przeszedł dobrze czyniąc” (Dz 10, 38). Corocznie też w miarę dostrzegania na naszym polskim terenie konkretnych potrzeb na odcinku wzajemnej miłości, Komisja Maryjna Episkopatu będzie opracowywała odpowiednio

wytyczne i materiały oraz przekazywała je duszpasterzom parafialnym do wykorzystania w pracy. W ten sposób realizowanie „Społecznej Kru-
cjaty Miłości” jest już i będzie nadal — bo ta praca jest długofalowa —
ureczywistnieniem wielkiego dzieła odnowy soborowej.

ZAKOŃCZENIE

Zarówno program, jak i instrukcję na rok duszpasterstwa sakramental-
nego przekazujemy duchowieństwu parafialnemu. Ono bowiem przede
wszystkim podejmuje cały ciężar wprowadzania zawartych tu myśli w co-
dzienne życie wiernych. Od tego, ile kapłani włożą w nie serca, gorliwości
i osobistego przekonania, zależeć będzie autentyczna wiara i miłość wy-
znawców Chrystusa. Toteż dla podkreślenia doniosłości pracy w obecnej
chwili na tym odcinku, odwołujemy się do przeświadczenia właśnie ka-
plana — duszpasterza rodziny parafialnej, który napisał: „Dzisiejszy czło-
wiek albo wejdzie w żywy kontakt z Kościołem przez coraz pełniejszy
udział w jego życiu sakramentalnym i liturgicznym, albo odejdzie zu-
pełnie. Na wiarę tradycyjną, z przyzwyczajenia czy nakazu, będzie coraz
mniej miejsca” (Ks. Al. Fedorowicz, *Ateneum Kapłańskie* 1964, s. 366).
Oby to zdanie stało się własnym sądem każdego kapłana, gdy będzie
podejmował pracę roku „Jezus Chrystus działający w Sakramentach św.
przez łaskę”.

(—) † *Bolesław Kominek*
Przewodniczący

Komisji Duszpasterskiej Episkopatu

6

KONSPEKTY KAZAŃ NA NIEDZIELE I ŚWIĘTA W 1970 R. (dla dorosłych, młodzieży i dzieci)

Uroczystość Bogarodzicy Maryi — 1 stycznia

(dla dorosłych) JEZUS „ZWIASTUN WIELKIEGO PLANU”: „DAWCA
WIECZNEGO ŻYCIA” ZA POŚREDNICTWEM MARYI

Temat: 1. Kolekta i Pokomunia mają charakter maryjny, bo Kościół
wielbi w nich macierzyństwo Bogarodzicy i prosi Ją, by nas wspomagała
swą matczyną opieką. Zaczynamy więc Nowy Rok i nowy okres życia
pod opieką Jezusa i Maryi (uczynić krótką aluzję do treści Aktu z 3 maja
1966 r.).

2. Chrystus-Zbawiciel (por. Lekcję) daje życie sakramentalne (przywraca
je w Sakramentach „nie-żywych” lub wzbogaca w Sakramentach „ży-
wych”). Maryja „pełna łaski Służebnica Pańska” jest współpracowniczką
Jezusa w tym dziele, jako „Pośredniczka łask wszelkich”.

Przeżyście: „Radośnie wykrzykujcie Panu wszystkie ziemie, (bo) Pan
okazał swoje zbawienie”.

Zadanie: Wskazuje je św. Paweł w Lekcji (II Tyt. 2, 11—15).

(dla młodzieży) MATKA SYNA BOŻEGO

Wstęp: W oktawę Bożego Narodzenia Kościół św. odnosi się z naj-
głębszą czcią i miłością do Tej, która jako Matka wybrana dała światu

Zbawiciela. Maryja jest pierwszym człowiekiem, do którego Bóg zniżył się w sposób tak bezpośredni i niepojęty.

Pouczenie: Od początków swoich Kościół sławi Maryję jako Bogarodnicę czyli Matkę Syna Bożego, który wziął z Niej ludzką naturę. Od samego początku swego zbawczego dzieła Bóg wprzega współdziałanie człowieka.

1. Przed wiekami Syn Boży wybrał sam Maryję na swoją Matkę ziemską. Gdy nadeszła „pełnia czasów“ przyjął od Maryi człowieczeństwo, a sam obdarzył Ją pełnią swego życia (por. J 17, 10).

2. Dziewicze Macierzyństwo Maryi jest odpowiednikiem niewypowiedzianej czystości odwiecznych narodzin Syna w łonie Ojca.

3. Dziewictwo Maryi Matki Bożej po narodzeniu Syna Bożego stanowiło w prostym następstwie przygotowanie Maryi do jej powołania dla duchowego macierzyństwa wobec Kościoła Chrystusowego, czyli Chrystusa mistycznego.

Przeżycie: Godność macierzyńska Bogarodzicy Dziewicy i Jej wywyższenie (Wniebowzięcie) świadczy dowodnie jak bardzo Bóg wywyższa stworzenie, które świadomie i bez zastrzeżeń włącza się w zamysły Jego odwiecznej miłości. Maryja jest żywym dowodem spełnienia się najgłębszych nadziei ludzkich.

Zadanie: Miłość służebna Maryi wobec Jezusa, Syna Bożego dotyczy dzisiaj i osiąga tych, których Syn Jej zlecił (na krzyżu). Trzeba tylko czuć i miłować Matkę tak, jak czynił to Syn Jej pierworodny.

(dla dzieci) Z BOGARODZICĄ W NOWY ROK

1. Bogarodzica
 - wybrana od wieków na Matkę Pana Jezusa
 - najlepsza matka
 - Bóg Jej zaufa: Pan Jezus z Nią chciał wejść na ten świat
2. Matka nasza
 - dana nam przez Pana Jezusa
 - najlepsza Matka nasza
 - kto Jej zaufa, ten się nie zawiedzie (Ojciec Kolbe)
 - cała Polska w Jej ręce oddała się na II Tysiąclecie
3. Oddajemy się Maryi u progu Nowego Roku
 - z Jej ufnością i Jej wiarą i miłością spełniamy wolę Bożą.

Niedziela II po Bożym Narodzeniu — 4 stycznia

(dla wszystkich) temat dowolny.

Uroczystość Objawienia Pańskiego — 6 stycznia

(dla dorosłych) ŁASKA WIARY BUDUJE NA POZNANIU ROZUMU

Temat: Wiara polega na „zobaczeniu i pójściu“ za jej wskazaniem. Powołanie do wiary zawiera w sobie wezwanie do świętości i jej apostołskiego promieniowania w otoczeniu, czyli przez wiarę stajemy się uczestnikami dziedzictwa świętych w światłości (Kol 1, 2). Stąd konieczność troski — za przykładem Mędrców — o wierność powołania do wiary, która musi być pogłębianą i „doświadczoną“ poznaniem rozumowym. Oświełka te sprawy Sobór Watykański I (por. „Breviarium Fidei“ nn 60—70).

Przeżycie: Wzbudzenie w sobie żywej świadomości o przynależeniu każdego z nas do „człowieczej rodziny“ i pielęgnowaniu w sobie uniwersalistycznej koncepcji świata.

Zadanie: Starać się ukazywać swą katolicką postawę życia.

(dla młodzieży) KOŚCIÓŁ SAKRAMENTEM SPOTKANIA Z CHRYSTUSEM

Wstęp: Trzej Mędrcy, poruszeni łaską i z żywą, otwartą postawą wiary, szli na spotkanie z Bogiem. Nie wiedzieli dokładnie, gdzie i jak Go spotkają, ale byli przekonani, że Go spotkają.

Pouczenie: Chrześcijanin-katolik przeżywa zwłaszcza w liturgii świętej nieprzerwane misterium spotkania z Bogiem, który objawia się obecnie nieustannie. Dzieje się to w Jego Kościele.

1. Chrystus objawił się ludziom najpierw w znaku przyjętej natury ludzkiej. Teraz czyni to samo w swoim Ciele Mistycznym, którym jest z Jego ustanowienia Kościół.

2. Kościół Chrystusowy jest z woli i mocy Pana sakramentem obecności Boga i Jego spotkania z nami ludźmi oraz zjednoczenia z Nim („po-wszechny sakrament zbawienia“ — Konst. o Kościele, 48).

3. Jak ongiś w ludzkiej naturze Chrystusa stopniowo, ale prawdziwie, tak dzisiaj w Kościele świętym („nowe Jeruzalem“ — lekcja) objawia się chwała obecnego wśród nas Boga każdemu, kto z wiarą i miłością szuka tego Boga.

Przeżycie: Zbawiciel wyposażył swój umiłowany Kościół w Sakramenty, które z jednej strony zakładają wiarę i miłość w ludzie Bożym i poszczególnym człowieku, z drugiej strony zaś tę wiarę i miłość umacniają (Konst. o Liturgii, 59).

Zadanie: Chrześcijanin-katolik z radością uświadamia sobie przedziwną obecność Boga w Kościele. Z wdzięcznością pozwala Bogu aktualizować tę obecność we własnej duszy przez gorliwy, odpowiedzialny i świadomy udział w sakramentalnym życiu Kościoła.

(dla dzieci) NA SPOTKANIE Z CHRYSTUSEM PANEM W KOŚCIELE

1. Trzej Mędrcy szli na spotkanie z Bogiem
— Poruszeni łaską i żywą wiarą szli na spotkanie z Bogiem
Nie wiedzieli dokładnie, gdzie i jak Go spotkają, ale byli przekonani, że Go spotkają
2. Dzieci Boże spotykają się z Chrystusem w Kościele
— Pan Jezus zapoczątkował Kościół
— My tworzymy Kościół
— Podać obrazy biblijne na Kościół
3. Weźmy udział w sakramentalnym życiu Kościoła
— w Kościele spotykamy się z Bogiem w modlitwie, Słowie Bożym, Najśw. Ofierze i w Sakramentach świętych.

Święto Chrztu Pańskiego — 11 stycznia

Dla dorosłych i młodzieży — temat dowolny.

(dla dzieci) EWANGELIA NASZYCH DZIECI

1. Pójdźmy do domu Pana
— w Nazarecie przed pielgrzymką
— pielgrzymka: w drodze i w Jerozolimie
2. W domu rodzinnym
— rola Nazaretu w historii zbawienia
— przykład — obrazy Rodziny Nazaretańskiej

3. Naśladujemy 12-letniego Pana Jezusa

- św. Rodzina przykładem dla naszych rodzin
- Pan Jezus przykładem dla dzieci na drodze do kościoła i z kościoła oraz w życiu rodzinnym.

Niedziela II po Objawieniu — 18 stycznia

(dla dorosłych) JEZUS W STOSUNKU DO SWEJ MATKI I OPIEKUNA

Temat: 1. Fundamentem życia ludzkiego na ziemi jest rodzina. Im wyższy jest jej moralny poziom tym mocniejsze jest społeczeństwo i szczęśliwsi są ludzie. Lekcja z poprzedniej niedzieli (Kol 3, 12—17) wylicza przymioty chrześcijańskiej rodziny, właśnie te, którymi jaśniało życie Najśw. Rodziny w Nazarecie. Podobne wskazania wytycza nam i św. Paweł w Liście do Rzymian 12, 6—16.

2. Życie ukryte Jezusa w Nazaret ukazuje nam cechy rodzinne zawsze aktualne (krótko na nie wskazać). Matka Najświętsza w życiu nazaretańskim i publicznym Jezusa była jakby „nieobecna“, por. słowa: „Zostaw to mnie, Niewiasto, jeszcze nie nadeszła godzina moja“. Zawsze nad tym wszystkim dominowała supremacja „spraw Ojca“ w życiu Jezusa, wyrażona w dziwnym odezwaniu się 12-letniego Zbawcy: „Czyż nie wiedzieliście...“?

Przeżycie: wyobraźmy sobie jakąś bardziej charakterystyczną scenę z życia ukrytego w Nazarecie (przytoczyć).

Zadanie: We wszystkich sprawach życia „sprawy Boga“ stawiać ponad wszelkie „sprawy świata“. Rozważmy, w czym zachodzi między nimi najczęstszy konflikt...

(dla młodzieży) temat tygodnia ekumenicznego

(dla dzieci) SAKRAMENTY W ŻYCIU KOŚCIOŁA

1. Pan Jezus uświęca ludzką radość
 - Na weselu wśród społeczności ludzi i dla tej społeczności Pan Jezus dokonuje pierwszego cudu
2. Pan Jezus działa przez Sakramenty święte
 - w życiu poszczególnych ludzi
 - w ukształtowaniu społeczności, wśród której je się przyjmuje
3. Bądźcie płomiennego ducha.

Niedziela III po Objawieniu — 25 stycznia

(dla dorosłych) ISTOTA „KRÓLESTWA BOŻEGO“ W UJĘCIU CHRYSTUSA PANA

Temat: 1. Niedziela po Objawieniu Pańskim ukazuje nam Chrystusa Nauczyciela, głoszącego nowe zasady moralne, których należy przestrzegać w Jego Królestwie (Kościele). To Królestwo teraz „gwałt cierpi“ i przechodzi próby — walkę przeciwko grzechowi, światu i ciąłu... Przedpoście — to rozpoczęcie pochodu ku Misterium Wielkanocnemu — i jego Czytania (Lekcja i Ewangelia) przygotowują nas do tego okresu „zasięwu“, pracy w „winnicy“, walki o zwycięstwo na „stadionie sportowym życia“, ukazują obraz cierpiącego, ale i zwycięskiego w zmartwychwstaniu Jezusa Odkupiciela (por. Rzym 6, 3—5).

2. Rozważmy udział Ludu Bożego w rozwoju tego Królestwa na ziemi (cf. „Lumen Gentium“ r. 11) i opiekuńczą rolę Matki Kościoła w tym Królestwie.

Przeżycie: Chrystus wzywa do winnicy — pójdźmy i pracujmy w Niej; rzucić ziarna nauki — przyjmijmy ją i pogłębiajmy, by stokrotnie przynosiła owoce; Chrystus idzie do Jerozolimy na mękę, bo tak podobało się Ojcu — idźmy i my z Nim i za Nim, aby umrzeć dla świata i zmartwychwstać do nowego życia...

Zadanie: Wskazać na główne źródła grzechów, zwłaszcza przeciwnych miłości społecznej i na środki ich zwalczania...

(dla młodzieży) SAKRAMENTY JAKO OSOBOWE ZAANGAŻOWANIE

Wstęp: Apel miłości, jaki Bóg kieruje do nas ludzi przez Jezusa Chrystusa wymaga najwyższego zaangażowania wewnętrznego (lekcja: wysiłek indywidualny zawodnika na zawodach, a nieosobowa reakcja w masie ludzkiej).

Pouczenie: Wprowadzić Pan Jezus podejmuje dialog miłości z ludźmi w społeczności Kościoła, ale równocześnie uświadamia, że dialog ten jest możliwy tylko między osobami (między Bogiem osobowym i człowiekiem jako osobą).

1. Kościół Chrystusowy nie jest bezkształtną masą, lecz społecznością, złożoną z osób, z których każda jest stworzona na obraz i podobieństwo Boże. Przed Bogiem nikt nie ginie w masie społecznej, lecz każdy jest przedmiotem szczególnej miłości Pana.

2. Każdego poszczególnego człowieka powołuje Bóg według swojej woli i swoich zamierzeń, poprzez odrębne powołanie życiowe (Ewangelia).

3. W sakramentalnym spotkaniu z Panem, pomimo zewnętrznej jednolitości i prostoty sakramentalnych znaków, zawsze chodzi o osobowe zaangażowanie zarówno Boga, jak i człowieka.

Przeżycie: W obliczu niepojętych zamierzeń Boga, człowiek uświadamia sobie swoją niedostateczność, a nawet ubóstwo i słabość (introit, gradual, traktus). Ta świadomość nie zgnębia, lecz budzi pragnienie zrywu ku pełni Bożej miłości.

Zadanie: Przez sakramentalne współzycie z Chrystusem chrześcijanin zabiega cierpliwie o wyzwolenie ze stanu ograniczoności i słabości oraz czerpie coraz więcej z mocy Chrystusa, który stał się dla nas „duchem ożywiającym“ (1 Kor 15, 45).

(dla dzieci) SAKRAMENTY ŚWIĘTE POMAGAJĄ NAM WYPEŁNIĆ NASZE POWOŁANIE

1. Urzeczywistnienie w życiu wielkich zadań wymaga od człowieka wysiłku

— jest to często wspólny wysiłek całego zespołu

— życie nasze to wielkie zawody, wypełnione treningiem, w których biegniemy po nagrodę świadomie (Lekcja)

2. Nasze uświęcenie i zbawienie jest wspólnym dziełem — Boga i naszym

— „Bóg stworzył nas bez nas, ale bez nas nie zbawi nas“ (św. Augustyn)

— Dopomaga nam w tym Chrystus w Kościele przez Sakramenty św.

— Człowiek stworzony przez Boga ma specjalne zadanie do spełnienia w życiu.

3. Szukamy pomocy u Chrystusa

- Codzienne doświadczenie przypomina nam nasze słabości i trudności w urzeczywistnianiu naszego powołania
- szukamy pomocy u Chrystusa
- wiernie trwajmy przy Chrystusie (przykład żołnierza z Pompei).

Niedziela IV po Objawieniu — 1 lutego

(dla dorosłych) JEZUS — NAUCZYCIEL DOBRY, W PRZYPowieściach KOMUNIKATYWNY

Temat: 1. Nawiązać do często podnoszonych zarzutów przeciw kaznodziejstwu współczesnemu i do ich źródeł obiektywnych i subiektywnych.

2. Metody Jezusowego nauczania i „kaznodziejstwa“ (podaj przykłady).

Przeżycie i zadanie: Właściwe rozwiązania i odnowa w głoszeniu i słuchaniu „słowa Bożego“. Matka Najświętsza — wzorem dla słuchaczy dzięki metodzie „zachowywania i rozważania w sercu swoim“, gdy kontemplowała życie Syna. Należyście zastawiony i wykorzystany „stół“ słowa Bożego (kazania) wzmacnia wiarę i jej realizację przez życie sakramentalne, zwłaszcza eucharystyczne („stół Ciała Pańskiego“).

(dla młodzieży) SAKRAMENTY — DROGA DO PEŁNI ŻYCIA OSOBOWEGO

Wstęp: Nabrzmiące owocami i życiem ziarno Słowa Miłości Bożej wydaje bogaty plon, gdy pada na „żywną ziemię“ (Ewangelia). Wspaniałą ilustracją tej prawdy jest życie Pawła apostoła (lekcja).

Pouczenie: Jakże niesłychane możliwości tkwią w naturze ludzkiej skoro Bóg widzi w człowieku partnera godnego i zdolnego do dialogu Miłości Bożej.

1. Nasze życie osobowe nie jest glebą zdeterminowaną w dobrym lub złym znaczeniu, lecz glebą, która staje się „żywną“ albo też stopniowo jałowuje. Wszyscy jesteśmy glebą „skażoną“ ale od nas zależy obecnie, czy stajemy się coraz bardziej sposobni dla zasiewu łaski.

2. W sakramentach tkwią nieograniczone możliwości oczyszczenia, uszlachetnienia i użyźnienia gleby naszych dusz.

3. Przez łaski sakramentalne Chrystus Pan wzywa z jednej strony do przyjęcia ofiarowanej przyjaźni z Bogiem („życia Bożego“), z drugiej strony zaś do życia na „miarę dojrzałości Chrystusowej“ (por. Ef 4, 13). Tylko w ten sposób zdobywamy stopniowo pełnię życia osobowego.

Przeżycie: Dialog człowieka z Bogiem jest w pełni skuteczny wtedy, gdy wzoruje się na dialogu Boga z człowiekiem. Ten dialog zaś jest od początku dialogiem miłości: mądrej, przemożnej i życzliwej, bezinteresownej, pokornej.

Zadanie: Wartość i skuteczność życia sakramentalnego zależy nie od danego obrzędu („magia słów i gestów“), choć należy go doceniać — lecz zależy od wkładu wartości osobowych. Ze strony Zbawiciela jest to wkład najdoskonalszy. Jak wygląda ten wkład po naszej stronie?

(dla dzieci) SAKRAMENTY — POMOCĄ W ROZWOJU ŻYCIA BOŻEGO W NAS

1. Ziarnem łaski Bożej — Chrzest św.

- Nasze życie jako dziecka Bożego jest glebą, która staje się żywną

albo jałowiej, zależnie od naszej współpracy, z łaską otrzymaną od Boskiego Siewcy na Chrzcie św.

- Grzech pierworodny „skaził” glebę naszego życia duchowego.
- Od nas zależy czy stajemy się coraz bardziej sposobni do zasiewu łaski.

2. Przez sakramenty św. Chrystus Pan daje nam możliwości oczyszczenia, uszlachetnienia i użyczenia gleby naszych dusz.

- W sakramentach św. ofiaruje nam swoją Boską przyjaźń i wzywa do jej przyjęcia.
- Żadając współpracy z łaskami Sakramentów św. oczekuje od nas życia godnego miana dojrzałych chrześcijan.

3. Rozwój życia Bożego w nas, jego wartość i skuteczność, oparta na życiu sakramentalnym, zależy od naszej współpracy z łaską Bożą i od naszego wkładu osobistego w jej rozwój.

Niedziela V po Objawieniu — 8 lutego

(dla wszystkich — wielkopostna akcja trzeźwości).

III. OKRES WIELKIEGO POSTU

Niedziela I Wielkiego Postu — 15 lutego

(dla dorosłych) List pasterski.

(dla młodzieży) List pasterski.

(dla dzieci) List pasterski.

Niedziela II Wielkiego Postu — 22 lutego

(dla dorosłych) JEZUSOWY „KODEKS DOSKONAŁOŚCI” W OŚMIU BŁOGOSŁAWIENSTWACH

Temat: 1. W najbliższych tygodniach mamy przeżywać Mękę Chrystusową jako najtrudniejszy etap Jego Tajemnicy Paschalnej, rozważając ją na modlitwie i kosztując jej goryczy w wielkopostnych wyrzeczeniach. Celem tych wysiłków jest przemiana (metanoia) naszej duszy i osiągnięcie chwały niebieskiej, której rąbka uchylił Jezus podczas swego Przemienienia (Ewangelia), a także i dlatego, że „Bóg powołał nas... do świętości w Chrystusie Jezusie” (lekcja).

2. Objąśnić krótko osiem błogosławieństw jako wskazaną przez Jezusa „drogę do doskonałości” w każdym stanie drogę „przemienienia duszy”.

Przeżycie: By to osiągnąć, konieczne jest ożywienie gorliwości w służbie Bożej, wzmacniane uczestnictwem w rekolekcjach, zakończonych spowiedzią i Komunią św.

Zadanie: Postanówmy walczyć z konkretnym nałogiem i wadą główną, zwłaszcza w zakresie braków miłości społecznej.

(dla młodzieży) NASZE UŚWIĘCENIE W TAJEMNICY WIELKANOCNEJ

Wstęp: W Tajemnicy Wielkanocnej wyraża się najdoskonalej postanowienie zbawcze Jezusa Chrystusa, mianowicie dwa porządki działania:

zwrócenia się Boga ku nam ludziom (porządek zstępujący) i nasza odpowiedź Bogu (porządek wstępujący).

Pouczenie: Bóg jako miłość uosobiona „jako pierwszy nas umiłował” (1 J 4, 10) i podjął w Chrystusie zbawczą inicjatywę, zniżając się do nas ludzi. Odtąd „wołą Bożą jest uświęcenie wasze” (lekcja).

1. Przez Wcielenie zopoczątkowało się w Chrystusie uświęcenie i przebóstwienie naszego człowieczeństwa, w Tajemnicy wielkanocnej zaś utwierdziło się nierozzerwalnie.

2. Zstępujący porządek zbawczy dopełnia się w każdym wiernym w szczególny sposób przez liturgię sakramentów i sakramentaliów (Konst. o Liturgii 61), które wywodzą się z Tajemnicy paschalnej.

3. Zwłaszcza przez sakramenty święte wzbogaca się nasz udział w „życiu Chrystusowym”, które w istocie swojej jest udziałem w życiu Trójcy Świętej (Konst. o Kościele 7).

Przeżycie: Coraz ściślejsze zjednoczenie z Chrystusem Panem pogłębia w nas stopniowo poznanie i oglądanie Boga (widzenie), oczywiście nie zmysłowe (Ewangelia) lecz duchowe (por. J 14, 9). W Chrystusie spotykamy się z Ojcem.

Zadanie: Warunkiem naszego uświęcenia i przebóstwienia jest z jednej strony szczerzy zryw ku Chrystusowi, jak z drugiej strony „powstrzymanie się od żądz” światowych i niesprawiedliwych uczynków (lekcja).

(dla dzieci) „WOLA BOŻA JEST WASZE UŚWIECENIE” (1 Tes 4, 3)

1. Wszyscy są powołani do świętości
 - uświęcenie rozpoczął Pan Jezus przez swój pobyt na ziemi i utwierdził je w tajemnicy wielkanocnej (KK 40)
 - wolą Bożą jest uświęcenie nas samych, naszego postępowania i obchodzenie się z drugimi
2. Pan Jezus pomaga w uświęceniu się
 - przez własny przykład jaki nam daje (Ewangelia)
 - przez Sakramenty św. (KK 11)
3. Dobrze nam z Panem Jezusem
 - o ile będziemy się przemieniać z dnia na dzień na lepsze i
 - o ile będziemy wierni Jemu.

Niedziela III Wielkiego Postu — 1 marca

(dla dorosłych) EWANGELICZNA POKORA I PROSTOTA TWORZYWEM CHRZEŚCIJAŃSKIEJ DOSKONAŁOŚCI (metanoi)

Temat: Sparafrazować perykopy ewangeliczne tygodnia po niedzieli II Wielkiego Postu; Mt 23, 1—12, 20. 17—28; Łk 16, 19—31; Mt 21, 33—46; Łk 5, 11—32. Pokora i prostota rodzą postawę miłosnej służby, ofiary i wyrozumiałości dla bliźnich. Przykłady: Pokorny „Sługa Jahwe”, „Służebnica Pańska” i „Słudzy Boży” (Święci).

Przeżycia i zadania: Podać kilka aktualnych przykładów pokory i prostoty.

(dla młodzieży) UWIELBIENIE BOGA W TAJEMNICY WIELKANOCNEJ

Wstęp: Tajemnica Wielkanocna Chrystusa wyraża także drugi porządek (wstępujący), jako odpowiedź człowieka na zbawcze zniżenie się Boga. Istotą tego porządku jest uwielbienie Boga (kult).

Pouczenie: Bóg jako doskonałość uosobiona jest najbardziej godny chwały i uwielbienia oraz szuka go w stworzeniach. Gdzie bowiem urzeczywistnia się i odzwierciedla chwała Boga według Jego zamierzeń, tam dopiero dopełnia się dobro i szczęście stworzeń.

1. Wśród stworzeń ziemskich człowiek jest niewątpliwie wyrazem najwyższych i najczystszych zamierzeń Boga, świadczą o tym dowodnie choćby osiągnięcia i dzieła człowieka.

2. Bóg chce jednak być uwielbiony nie tylko w dziełach ludzkich lecz przede wszystkim w tym, że człowiek sam w sobie osiągnie najwyższą dojrzałość i doskonałość (podobieństwo do Boga, uświęcenie), oraz będzie świadomie uwielbiał Boga swoim życiem „dzieci światłości“ (lekcja).

3. Najdoskonalej urzeczywistniła się chwała i uwielbienie Boga w osobie i życiu, a szczególnie w męce i śmierci Chrystusa Jezusa.

Przeżycie: Nie wystarczy jedynie zabiegać o prawość i szlachetność serca w sensie naturalistycznym (wyzwolenie od grzechu, czystość legalna). Gdy w oczyszczonym sercu brak „ołtarza Boga“, człowiek ulega prędzej czy później najgorszej pokusie duchów nieczystych i gubi się w bałwochwalczym samouwielbieniu (Ewangelia).

Zadanie: Chrystus uwielbiony uczy nas najczystszych dróg prawdziwej adoracji Ojca. Wyraził ją sam w bezgranicznym oddaniu i posłuszeństwie aż do śmierci krzyżowej (por. Offertorium).

(dla dzieci) UWIELBIAJMY BOGA

1. Pan Jezus uwielbia Ojca

- za swego życia ziemskiego przez modlitwę, spełnianie woli Ojca, a nade wszystko przez bezgraniczne oddanie się i Swoją śmierć na krzyżu
- teraz w niebie

2. Dlaczego mamy uwielbiać Boga?

- Ponieważ jest naszym najlepszym Ojcem, bo nas stworzył i nami się opiekuje, dał swego Jednorodzonego Syna, który za nas umarł na krzyżu i wysłużył nam potrzebne łaski, między innymi Sakramenty święte.

3. Dzieci Boże uwielbiają Ojca

- przez modlitwę, pełnienie woli Bożej we wszystkim, zwłaszcza w Wielkim Poście.

Niedziela IV Wielkiego Postu — 8 marca

(dla dorosłych) JEZUS UCZY LITOŚCI I PRZEBACZENIA

Temat: 1. Objąść perykopy ewangeliczne tygodnia po niedzieli II Wielkiego Postu: Łk 4, 23—30; Mt 18, 15—22; Łk 15, 19—20; J 4, 5—12; J 8, 1—11; Łk 4, 38—44.

2. Każdy ochrzczony doznawszy Bożego miłosierdzia winien je okazywać w uczynkach miłości i miłosierdzia względem innych (por. uczynki miłosierdzia co do duszy i co do ciała).

Przeżycie i zadanie: Wskazać na pewne akcje według programu Społecznej Krucjaty Miłości (np. według „ABC“ Społ. Kr. Miłości).

(dla młodzieży) SAKRAMENTY UOBECNIAJĄ W NAS TAJEMNICĘ WIELKANOCNĄ

Wstęp: Pan Jezus dokonał dzieła zbawienia przez swoją mękę, śmierć i zmartwychwstanie. Były to nie tylko jednorazowe czyny i wydarzenia historyczne, które można co najwyżej wspominać lub o nich zapomnieć.

Pouczenie: Wszystko, co wiąże się z życiem Chrystusa Pana, ma charakter Tajemnicy, czyli ciągle aktualnej, błogosławionej i nieograniczonej rzeczywistości.

1. Tajemnica wielkanocna dopełnia się z woli Bożej nieustannie i to do końca czasów. Sakramenty święte czerpią z tej tajemnicy swoją niewyczerpaną moc odradzającą i uświęcającą.

2. Radosne błogosławieństwo Misterium paschalnego spływa na Kościół Chrystusowy i poszczególnego wiernego najpierw w sakramencie wybrania i odrodzenia, w Chrzcie świętym, który rodzi nas do wolności w Chrystusie (lekcja).

3. Szczytowym Sakramentem wielkanocnym jednak jest Eucharystia, której figurą jest cud rozmnożenia chleba (Ewangelia). Ten Najświętszy Sakrament przewyższa wszystkie inne, gdy chodzi o stopień uczestnictwa w Tajemnicy Wielkanocnej.

Przeżycie: „Uradowałem się, bo mi powiedziano: Pójdziemy do domu Pana“ (introit, gradual). Cieszymy się w Panu poczuciem Jego zabezpieczającej obecności i mocy (Komunia).

Zadanie: „Oto teraz czas upragniony” i sposobny, by z pogłębianą wiarą i wdzięcznością zjednoczyć się z Panem w Sakramentach paschalnych (spowiedź i Komunia wielkanocna).

(dla dzieci) ZJEDNOCZMY SIĘ W SAKRAMENTACH WIELKANOCNYCH

1. Chrzest św. włącza nas w tajemnicę wielkanocną
 - w czasie Chrztu św. zwróciliśmy się do Boga, a Pan Jezus zjednoczył nas z sobą i włączył do Królestwa Bożego.
2. Spowiedź św. — powtórne włączenie
 - każdy grzech ciężki jest odjęciem od Boga, wyłączeniem z rodziny Bożej
 - powtórnie nas włącza Pan Jezus przez Sakrament Pokuty czyli Spowiedź św.
3. Eucharystia — szczytowym sakramentem wielkanocnym
 - wzorem jej jest cudowne rozmnożenie chleba
 - Chrystus pokarmem duszy
 - Wielkanoc się zbliża — trzeba zjednoczyć się w Sakramentach wielkanocnych.

Niedziela V Wielkiego Postu — 15 marca

(dla wszystkich) PRAWDA MÓWIONYCH SŁÓW, SŁOWO W OBRONIE PRAWDY — MÓWIĘ PRAWDĘ

W Wielkim Poście stajemy w obliczu Chrystusa, który się po to narodził, aby dać świadectwo prawdzie i umarł za prawdę. Musimy więc stanąć w prawdzie wobec siebie. Szczera spowiedź wielkanocna. Musimy zawstydić się z powodu każdego kłamstwa, fałszu, nieprawdziwej postawy i sytuacji, którą stworzyliśmy w sobie samych i wobec innych. Musimy po prostu przestać kłamać, zawsze mówić prawdę. Zażądać od siebie kategorycznie prawdy. Nigdy oszczerczo i fałszywie o nikim nie mówić,

nie pozwolić, aby inni o kimś kłamliwie mówili i pisali. Nie być łatwowiernym. Nie wolno przyjmować wiadomości bezkrytycznie. Należy szukać prawdy i stawać w jej obronie.

Hasłem tego okresu: „Dać świadectwo prawdzie”

Niedziela Palmowa Męki Pańskiej — 22 marca

(dla wszystkich) Czytanie Męki Pańskiej.

IV. OKRES WIELKANOCNY

Wielkanoc — 29 marca

(dla dorosłych) JEZUS ZMARTWYCHWSTAŁY ŚWIADKIEM WIARY WOBEC OJCA I NAS

Temat: Różne znaczenie słowa „Pascha” (Przejście): Miłosierdzie, przejście Boga w Egipcie. Przejście Izraela przez Morze Czerwone i przez pustynię do Ziemi Obiecanej. Przejście Chrystusa — Mesjasza — Zbawiciela przez śmierć, Zmartwychwstanie i Wniebowstąpienie. Przejście nasze: ze śmierci do życia, z ciemności do światła, z grzechu do łaski — dzięki naszej „Drodze do Ojca” i „Barankowi, który gładzi grzechy świata”. Dlatego Misterium Paschalne jest streszczeniem dzieła Zbawiciela, korzeniem chrześcijaństwa, a przede wszystkim podstawą nauki o Sakramentach św. Albowiem „jeśli Chrystus nie zmartwychwstał... próżna i daremna jest wiara wasza...” (por. 1 Kor 15, 14 i n.). Stąd Chrystus, Pascha Nostrum w liturgii oznacza i umacnia wiarę oraz jej uzasadnienie...

Przeczytać: „Przeto świętujemy w przaśnikach szczerości i prawdy” (por. Lekcję do Efez. 2, 4—6).

Zadanie: Życiem prawdziwie chrześcijańskim świadczymy o Chrystusie w Tajemnicy Paschalnej, obchodzonej co niedzielę — w „Dniu Pańskim” (por. k. sob. „O Liturgii św.”).

(dla młodzieży) WIELKANOCNA TAJEMNICA CHRYSZTUSA

Wstęp: Wprawdzie całe życie Chrystusa, od chwili Wcielenia ma wartość i moc zbawczą. Jednakże Pan Jezus dokonał dzieła odkupienia głównie przez swoją mękę i śmierć, zmartwychwstanie i wniebowstąpienie, czyli przez swoją Tajemnicę wielkanocną.

Pouczenie: Od początku Kościół Chrystusowy czerpie swoją żywotność i wiarę, nadzieję i miłość w Tajemnicy wielkanocnej swego Zbawiciela i Pana. Obecnie posoborowa odnowa liturgiczna uwypukla na nowo znaczenie i rolę tej tajemnicy w życiu chrześcijańskim.

1. W Tajemnicy wielkanocnej Chrystusa, Jego męka i śmierć krzyżowa oraz zmartwychwstanie i wniebowstąpienie stanowią jeden, nierozłączny akt odkupieńczy (por. „Wprowadzenie do liturgii”, s. 81 nn.).

2. Męka i śmierć krzyżowa Pana są nie tylko szczytowym momentem cierpień, ale są także wyrazem całkowitej wolnej decyzji, w której Jezus Chrystus oddał się bez reszty Bogu Ojcu w połuszeństwie i miłości.

3. Zmartwychwstanie Chrystusa wynika z wewnętrzną koniecznością z samej istoty Jego śmierci. Śmierć ta była po prostu jedynie „przejściem” (pascha-przejście) do pełni nowego, chwalebnego życia.

Przeżycie: W tajemnicy wielkanocnej (Misterium paschalne — sekreta) pełna miłości interwencja Ojca wskrzesiła Chrystusa mocą Ducha Świętego: na samym dniu cierpienia, wyrzeczenia i poniżenia miłość Chrystusa spotkała się z miłością Ojca. Skutkiem tego spotkania w Miłości, z której wszystko pochodzi, musiało być Zmartwychwstanie.

Zadanie: Kto jednoczy się z Chrystusem zmartwychwstałym, ten przez miłość Jezusa wyzbywa się cierpliwie i wytrwale „starego kwasu złości i przewrotności“, by dopełniać życie w czystości i prawdzie (lekcja).

(dla dzieci) Z JEZUSEM ZMARTWYCHWSTAŁYM

1. Cieszymy się, że Pan Jezus prawdziwie zmartwychwstał
— śmierć Pana Jezusa była przejściem do chwalebnego życia
— Pan Jezus dokonał dzieła odkupienia przez tajemnicę wielkanocną, czyli przez mękę i śmierć, zmartwychwstanie i wniebowstąpienie.
2. Niedziela — dniem zmartwychwstania
— łączymy się z tajemnicą wielkanocną podczas Mszy św.
3. Zjednoczmy się z Chrystusem Zmartwychwstałym
— przez wyzbycie się cierpliwie i wytrwale „starego kwasu złości i przewrotności“ (Lekcja)
— przez życie w czystości i prawdzie (Lekcja).

Poniedziałek Wielkanocny — 30 marca

(dla dorosłych) POZNAWANIE JEZUSA PRZY „WYKŁADZIE PISMA ŚW. I ŁAMANIU CHLEBA“

Temat: 1. „O głupi i leniwego serca do uwierzenia“ — Pismu św., nauce wiary i Kościołowi... Problem „letnich“ katolików. Liturgia słowa i ofiary eucharystycznej ukazuje nam Jezusa, przebywającego wśród nas i stale działającego przez swoje łaski.

Przeżycie: Jak odczuwamy spotkanie z Chrystusem Eucharystycznym.

Zadanie: Ożywny w sobie niektóre formy kultu eucharystycznego.

(dla młodzieży) PRZEZ KRZYŻ DO CHWAŁY ZMARTWYCHWSTANIA

Wstęp: Zmartwychwstanie Chrystusa jest faktem zupełnie innego rodzaju, aniżeli wskrzeszenie umarłych, dokonane przez Zbawiciela (córnka Jaira, młodzieniec z Naim, Łazarz); w tych ostatnich chodziło jedynie o życziwą prolongatę życia doczesnego. Nic dziwnego, że tajemnicy Zmartwychwstania nie mogli z początku zrozumieć nawet uczniowie Pana (Ewangelia).

Pouczenie: Śmierć i Zmartwychwstanie Chrystusa można rozważać i rozumieć tylko w świetle idei ofiary: „Czy Mesjasz nie musiał tego cierpieć, aby tak wejść do swej chwały“?

1. Najgłębsze uniżenie się Chrystusa w Jego śmierci było zarazem początkiem Jego zwycięstwa i triumfu nad śmiercią. Przenikająca duszę Chrystusa w następstwie aktu miłości pełnia Bożego życia i chwały udzieliła się także zadręczonemu na krzyżu ciału Zbawiciela: ciało to zmartwychwstało do nowego, uwielbionego życia.

2. Ofiara Jezusa dokonała się na krzyżu, jej przyjęcie zadośćczynne zaś dopełniło się i objawiło w chwale zmartwychwstania (i wniebowstąpienia). Ofiara krzyża dopełniła się całkowicie, gdyż została przyjęta przez Ojca w zmartwychwstaniu wcielonego Syna.

3. Przez zmartwychwstanie dokonało się przyjęcie całej natury ludzkiej Chrystusa (duszy i ciała) do wspólnoty i chwały Trójcy Świętej. Prawda ta jest pełnym uwieńczeniem ofiary krzyżowej i jej apoteozą.

Przeżycie: Fakt zmartwychwstania Chrystusa (a nie wspomniane wskreszenie umarłych) stał się podstawą i treścią świadectwa apostołów, choć nikt z nich nie był bezpośrednim świadkiem wyjścia Chrystusa z grobu. Przyjęcie też lub odrzucenie tylko tego zmartwychwstania jest miarą „sądu nad żywymi i umarłymi“ (lekcja).

Zadanie: Przez wiarę w Chrystusa zmartwychwstałego i sakramentalne zjednoczenie z Nim wprowadza nas Pan do „ziemi obiecanej“ swojej chwały i miłości (introit).

(dla dzieci) PRZEZ KRZYŻ DO NIEBA

1. „Czyż Mesjasz nie miał tego cierpieć, żeby tak wejść do swej chwały“ (Ewangelia).

- jak Chrystus patrzy na swoje cierpienia, krzyż i zmartwychwstanie
- jak rozumieją uczniowie.

2. Krzyż w naszych oczach

- ofiara krzyża przyjęta w zmartwychwstaniu
- znak dzieci Bożych.

3. Przez krzyż do chwały zmartwychwstania

- przez wiarę w Chrystusa Ukrzyżowanego i Zmartwychwstałego i zjednoczenie się z Nim w sakramentach wielkanocnych wprowadzi nas Pan Jezus do swojej chwały — do nieba.

Niedziela Biała — 5 kwietnia

(dla dorosłych) „GORLIWOŚĆ O DOM PAŃSKI POCHŁANIA MNIE“ — O APOSTOLSKIEJ GORLIWOŚCI JEZUSA

Temat: 1. Na podstawie Lekcji z poprzedniej soboty (1 P. 2, 1—10) objaśnić wezwanie wszystkich do świętości i do realizacji „powszechnego kapłaństwa“ (ze Chrztu i Bierzmowania)

2. Wyjaśnić obowiązki tego „powszechnego kapłaństwa“ na podstawie „Lumen gentium“ nn. 10—12.

Przeżycie i zadanie: „Jako żywe kamienie wsparci na Chrystusie“ wchodzić mają wierni w budowanie „Domu duchowego“ — Kościoła i przyczyniać się świętą gorliwością do jego rozwoju. Wskazać, jak to praktycznie przeprowadzać.

(dla młodzieży) CHRZEST — WŁĄCZENIE W TAJEMNICĘ WIELKANOCNĄ

Wstęp: W osobie Jezusa Chrystusa wstąpił w rzeczywistość doczesną nowy, wyższy, doskonały porządek „zbliżyło się do nas Królestwo Boże“ (Mt 12, 28). Przez Misterium paschalne, to Królestwo życia i łaski zjednoczyło się nierozdzielnie z człowieczeństwem Chrystusa.

Pouczenie: Pan Jezus pragnie obecnie wciągnąć każdego człowieka w zbawczy krąg swojej Tajemnicy wielkanocnej. Dzieje się to przez Chrzest święty.

1. Już w zapowiedziach Chrystusa Chrzest jest określony jako warunek „wejścia“ do Królestwa (J 3, 5). Chrzest od dawna jest nazywany

„bramą i źródłem życia duchowego“. Jest to sakrament wybitnie „paschalny“ czyli sakrament „przyjścia“ do nowego życia w Jezusie Chrystusie.

2. Chrzest jest sakramentem „odrodzenia“ (nowych narodzin), umiera „stary człowiek“ grzechu, ukrzyżowany razem z Chrystusem, a zmartwychwstaje „nowy człowiek“ na podobieństwo Chrystusa przez chwałę Ojca (por. Rz 6).

3. Chrzest nie tylko oczyszcza z grzechu i wyzwala z jego niewoli, ale równocześnie przebóstwia, udzielając „życia Chrystusowego“ czyli życia Bożego. Ojciec widzi w ochrzczonego obraz swego Syna Jednorodzonego (chrześcijanin — alter Chrystus).

Przeżycie: „Jeśli ktoś jest w Chrystusie, staje się nowym stworzeniem“ (2 Kor. 5, 17). Dzieje się to przez wiarę w nieskończoną łaskawość Ojca, w zbawczą Tajemnicę paschalną Chrystusa i odradzającą moc Ducha Miłości (lekcja, Ewangelia).

Zadanie: Chrystus bezgrzeszny raz umarł za nasze grzechy (Rz 6, 10), natomiast my grzeszni przez własną słabość i winę stale musimy „umierać dla grzechu“ i rodzić się dla Boga. Chrzest nasz dopełnia się raz jeden jako obrzęd, tajemnica zaś naszego odrodzenia dokonuje się przez całe życie.

(dla dzieci) ZJEDNOCZENI NA ZAWSZE Z CHRYSTUSEM

1. Chrzest św. włącza nas w tajemnicę wielkanocną i jednoczy nas na zawsze z Panem Jezusem

— jak w wyzwoleniu z Egiptu i przejściu przez Morze narodził się lud w Starym Testamencie tak w tajemnicy wielkanocnej narodził się Lud Boży Nowego Przymierza

— słowa św. Pawła do Rzymian 6, 3—4.

2. Chrzest św. wprowadza nas do Kościoła

— każdy ochrzczony włączony jest w Kościół

— każdy ochrzczony korzysta ze skarbów Kościoła, bo Pan Jezus daje nam udział w swym życiu i je wzbogaca.

3. Dziękujemy za dar Chrztu św.

Niedziela II po Wielkanocy — 12 kwietnia

Tydzień Powołań.

Niedziela III po Wielkanocy — 19 kwietnia

Temat dowolny.

Niedziela IV po Wielkanocy — 26 kwietnia

(dla dorosłych) JEZUS „POSŁUSZNY AŻ DO ŚMIERCI“

Temat: 1. W liturgii dzisiejszej niedzieli dowiadujemy się o Duchu Świętym, który jest najdoskonalszym „darem“ Chrystusa (por. Lekcję) i Pocięzycielem chrześcijan. Duch Święty przez działanie w historii Kościoła udowadnia światu słusność sprawy Jezusa i przegraną szatana oraz piętnuje zbrodnię odrzucenia Mesjasza. Dzięki Jego darom ludzie dobrej woli dochodzą do poznania prawdy (Ewangelia). Chodzi jednakże o posłuch dla Jego natchnień (Kolekta i Sekret).

2. Jezus posłuszny Ojcu Niebieskiemu, Rodzicom w Nazaret, nawet katom podczas Męki, bo tak chciał Jego Duch Święty (przytoczyć odpowiednie teksty). A jak się przedstawia nasza uległość Duchowi Świętemu, działającemu w Kościele i przez natchnienia (łaski uczynkowe)? Bo „każdy człowiek powinien być skory do słuchania“ (por. Lekcję).

Przeżycie: W Sakramentach św., zwłaszcza w Eucharystii, działa „Duch, który ożywia“ (J 6, 63). Czy i jak to odczuwamy?

Zadanie: Przypomnę sobie „dary Ducha Świętego“ i ich zastosowanie.

(dla młodzieży) ZOBOWIĄZANIA CHRZTU ŚWIĘTEGO

Wstęp: Przez Chrztost odradzający, Pan Jezus nie odmienia ani od razu, ani całkowicie naszego człowieczeństwa. Byłby to gwałt zadany naturze ludzkiej, lub co najmniej jej dyskwalifikacja. Powiedziano: „Gwałtownicy zdobywają Królestwo“ (Mt 11, 12).

Pouczenie: Chrztost daje łaski niepojęte, ale równocześnie mobilizuje w najwyższym stopniu wszystkie siły i zdolności człowieka — „Komu wiele dano od tego wiele wymagać się będzie“ (Łk 12, 48).

1. Ciężące na nas skażenie grzechowe, pomimo odradzającej kąpieli Chrztu, stanowi stałe zagrożenie łaski nowego życia (por. 2 Kor. 4, 7). Potrzeba cierpliwego, czujnego „nawracania się“ do Boga — nieodzowny udział w królewskiej drodze Krzyża Pana.

2. Prawem i obowiązkiem chrześcijanina jest stałe, wierne zabieganie o pomnożenie i utwierdzenie łaski miłości Chrystusowej, przez czerpanie ze źródeł sakramentalnych Kościoła.

3. Chrztost jest powołaniem do współdziałania z Panem Jezusem w uświęcaniu życia doczesnego i całego świata, który „gorąco oczekuje objawienia się chwały synów Bożych“ (por. Rz 8, 19 nn).

Przeżycie: Chrystus zwycięski i uwielbiony powołuje swoich wybranych do jedynego rodzaju dzieła, które — choć na ziemi nigdy jawnie nie ukończone — ma cele i perspektywy wieczne.

Zadanie: Chrześcijanin przyjmujący Chrztost święty, przeważnie we wczesnych dniach życia, winien zabiegać o coraz głębsze zrozumienie wspałości tego sakramentu.

(dla dzieci) „NIENAGANNIE STRZEŻ CHRZTU SWOJEGO“

1. Chrztost jest zawarciem przymierza z Bogiem

— wyrzeczenie się tego, co mówi w nas „nie będę służył“

— wyznanie wiary w Chrystusa (w dniu Chrztu św. przez rodziców chrzestnych, sami przed I Komunią św. i co roku w Wigilię wielkanocną).

2. Zadania ochrzczonego

Obmyty z grzechu pierworodnego (symbolika wody), przyodziany w nową szatę — w łaskę — ochrzczonego:

— walczy ze złem (Ef 6, 10—20)

— umacnia się w wierze, ufności i miłości

— zachowuje przykazania

— żyje jako dziecko Boże.

3. Strzeż Chrztu swojego.

Od wypełnienia i zachowania wyrzeczeń i przyrzeczeń złożonych na Chrzcie św. zależy nasze zbawienie. Zawsze wierni Jezusowi!

Niedziela V po Wielkanocy — 3 maja — Uroczystość Matki Bożej Królowej Polski

(dla wszystkich) KRÓLOWA POLSKI WYCHOWUJE DO ZJEDNOCZENIA Z CHRYSTUSEM PRZEZ ŁASKĘ, JAKO JEJ POŚREDNICZKA I „MATKA ŁASKI BOŻEJ“

W nawiązaniu szczególnie do II i III roku Wielkiej Nowenny, należy uwypuklić posłannictwo Maryi, jako Pośredniczki „Matki łaski Bożej“, w najowocniejszym i najważniejszym pielęgnowaniu życia sakramentalnego. Królowa Polski „łaski pełna“ zna i ogarnia najlepiej i najdoskonalej wartość i wspaniałość sakramentalnego zjednoczenia z Synem Bożym, Zbawicielem ludu Bożego.

Uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego — 7 maja

(dla dorosłych) INGRES CHRYSTUSA DO NIEBA

Temat: 1. Tajemnica Wniebowstąpienia uzmysławia nam wyniesienie Człowieczeństwa Chrystusowego i podniesienie naszego człowieczeństwa.

2. Warunki naszego triumfu w niebie: wierna służba w miłości Bogu i bliźnim — zwłaszcza tym „braciom Chrystusa najmniejszym“ (cf Sąd Ostateczny i Paruzję Chrystusa — przeczytać i akcentować Mt 25, 31—46).

Przeżycie: Wyobrazić sobie historię Sądu Ostatecznego wg Mt 25, 31—46.

Zadanie: Rozważyć, w czym możemy wyjść na spotkanie z Chrystusem w tych Jego braciach najmniejszych...

(dla młodzieży) W CHWALE I MOCY WNIEBOWSTĄPIENIA

Wstęp: Już w zmartwychwstaniu Jezusa Chrystusa wyraża się najwyższe uwielbienie Jego człowieczeństwa. Pełnia życia Bożego ogarnęła duszę Chrystusa w chwili zmartwychwstania.

Pouczenie: Chwała i moc Zmartwychwstania oznaczały wprost, że Zbawiciel wprowadził przyjętą naturę ludzką w najściślejszą jedność z Tróją Świętą. Ta prawda jest istotą tajemnicy Wniebowstąpienia Pana Jezusa.

1. Przez Wcielenie Chrystus stał się podobny nam ludziom we wszystkim, oprócz grzechu. Przyjmując na siebie odpowiedzialność za ludzkie winy, przewyciężył przez swoją ofiarę niewolę grzechu.

2. Dzisiaj uwielbiony w chwale Ojca, Chrystus Pan pragnie obdarzyć każdego z nas wolnością od grzechu i udziałem w życiu Bożym. Kto jednoczy się z Chrystusem uwielbionym, utwierdza w sobie wolność i chwałę synów światłości.

3. Życie sakramentalne jest w swej istocie utwierdzeniem w nas chwale i mocy uwielbionego Pana już tu na ziemi. Stajemy się prawdziwie braćmi Chrystusa i współdziedzicami Jego chwały.

Przeżycie: Uczniowie Pana radowali się w ciągu 40 dni widzeniem Zmartwychwstałego, który chciał w ten sposób umocnić ich wiarę. Jednakże ci sami uczniowie zrozumieli chwałę i moc uwielbionego po prawicy Ojca Jezusa dopiero po Jego widzialnym Wniebowstąpieniu.

Zadanie: Pogłębiające się w nas zjednoczenie z uwielbionym Chrystusem utwierdza radosne poczucie zabezpieczenia oraz świadomość i obowiązek świadczenia za Panem na tym świecie (duch apostołstwa w ludzie Bożym).

(dla dzieci) PAN JEZUS PRZEZ SAKRAMENTY PROWADZI NAS DO NIEBA

1. „Ze świętej góry Pan wstępuje do nieba“.
2. Chrystus uświęca nasze ciała i dusze:
 - stał się człowiekiem i umarł za nas na krzyżu,
 - uczynił nas swoimi braćmi przez Chrzest św.,
 - umacnia nasze ciała i dusze w Sakramentach św., abyśmy się stali uczestnikami Jego chwały.
3. „Abyśmy dostąpili niewidzialnych skutków Sakramentów“.

Niedziela VI po Wielkanocy — 10 maja

(dla wszystkich) Międzynarodowy Dzień Środków Oddziaływania Społecznego.

Zesłanie Ducha Świętego — 17 maja

(dla dorosłych) OBECNOŚĆ CHRYSTUSA WŚRÓD NAS PRZEZ ŁASKI DUCHA ŚWIĘTEGO

Temat: 1. Msza świąteczna jest uroczystym obchodem rocznicy wydarcia — Zesłania Ducha Świętego pod postacią wichru i ognia na uczniów zgromadzonych razem z Maryją w wieczniku (por. Introit, Lekcja i Komunia). Świadomi swojej słabości prosimy Ducha Świętego, by odnowił i umocnił to, czego dokonał przez Sakramenty Chrztu i Bierzmowania, i nieustannie darzył swymi łaskami (Kolekta, Offertorium, Sekreta, Pokomunia). Ta doroczna pamiątka naszego Bierzmowania — Sakramentu męznego i odpowiedzialnego wyznawania wiary.

2. Nasza miłość ku Chrystusowi i podzięką za Jego „Dar“ — Ducha Świętego wyrazi się najpraktyczniej w zachowaniu Jego „mowy“, to zaś sprowadzi całą Trójcę Przenajświętszą do duszy (por. Ewangelie). Wtedy Duch Święty rozleje w niej Bożą miłość, która jest miłością Ojca i Syna i uczyni ją promieniującą w otoczeniu.

Przeżycie i zadanie: Włączyć się duchowo w przeżycie tajemnicy działania Ducha Świętego, a z miłości rozlanej przez Niego w sercu złożyć konkretną daninę miłości.

(dla młodzieży) DUCH ŚWIĘTY DOPEŁNIA TAJEMNICY WIELKANOCNEJ

Wstęp: Pięćdziesiątego dnia po swoim zmartwychwstaniu Chrystus uwielbiony zesłał obiecanego Ducha Świętego Pocieszyciela na gromadkę uczniów, swój zaczątkowy Kościół święty.

Pouczenie: Zesłanie Ducha Świętego na apostołów jest pierwszym zasadniczym aktem Chrystusa zmartwychwstałego i uwielbionego w stosunku do Jego Kościoła: początek urzeczywistnienia Tajemnicy wielkanocnej w ludziach, wybranych Ojca.

1. Pięćdziesiątnica wielkanocna (paschalna) jest dniem właściwych narodzin i objawienia Kościoła wśród społeczności ludzkiej, analogicznie do narodzin i objawienia Pana wśród ludzi.

2. Duch Pocieszyciel tchnął tak przedziwne i przemożne siły w Kościół Chrystusowy, że zapewnił jego szybki rozwój i trwanie aż do końca czasu, wbrew przewidzianym przez Pana trudnościom.

3. Zesłanie Ducha Świętego, które dopełnia się od wieków i poprzez wieki w Kościele, jest nieodwracalnym i już niepowstrzymanym dziełem przeobstwienia ludzi i świata, podjętym przez Boga w Jezusie Chrystusie.

4. Duch Święty w Kościele Chrystusowym sprawia, że Tajemnica wielkanocna Chrystusa dokonuje się nieprzerwanie w swej istocie i założeniach.

Przeżycie: Gdy Duch Święty działa w społeczności Kościoła, zdajemy sobie sprawę z tego, że Tajemnica wielkanocna Chrystusa dopełnia się w każdym wielnym inaczej, z różnym pogłębieniem i skutecznością.

Zadanie: Każdego ogarnia miłość i pokój Chrystusowy, zależnie od żarliwości serca, stopnia umiłowania Tajemnicy Chrystusa i pożądania Jego Królestwa.

(dla dzieci) DUCH ŚWIĘTY PRZYGOTOWUJE NAS DO ZMARTWYCHWSTANIA

1. „Duch Pański napelnil okrag ziemi“. Pan Jezus zsyła z nieba obiecanego Ducha Pocieszyciela na uczniów swoich, aby stali się zalążkiem Kościoła świętego.

2. Zesłanie Ducha Świętego to początek tajemnicy naszego Zmartwychwstania;

- Zesłanie Ducha Świętego to narodziny Kościoła św., podobne do objawienia się Boga na ziemi (Pana Jezusa),

- Duch święty dał Kościołowi olbrzymią moc tajemniczą, która zapewniła jego szybki rozwój i trwanie — mimo przeciwności — do końca świata,

- Działanie Ducha Świętego polega na ubóstwieniu i przygotowaniu ludzi do życia wiecznego w niebie, co zapoczątkował już Pan Jezus będąc na ziemi,

- Duch Święty w Kościele sprawia, że tajemnica naszego zmartwychwstania dokonuje się bez przerwy i dokonywać się będzie do końca świata. Umieramy dla grzechu, aby zmartwychwstać i żyć dla Boga.

3. „Daj nam poznać w tym Duchu co prawe“;

- Działanie Ducha Świętego w sercach ludzkich zależy od nich samych, stąd tajemnica Zmartwychwstania w każdym człowieku dopełnia się inaczej.

Poniedziałek Zesłania Ducha Świętego — 18 maja

(dla dorosłych) „CHARYZMATY DUCHA ŚWIĘTEGO“ — dawne (por. 1 Kor 12) i nowe (wyliczone w „Lumen gentium“ na 12—13)

Temat: 1. Duch święty udziela się duszom w Sakramentach św. Przez Chrztęst zapoczątkowuje w nas życie Boże, przez bierzmowanie umacnia je i uzdalnia do świadczenia o wierze, przez Eucharystię rozwija je i doskonali. Oprócz tego obdarza duszę specjalnymi darami i uzdolnieniami — charyzmatami (np. darem języków — por. Lekcję).

2. Dlatego na podstawie 1 Kor 12 i „Lumen gentium“ nn 12—13 objaśnić istotę i zadania charyzmatów w Kościele. „Lecz wy starajcie się o większe dary... wśród których najdoskonalszą jest droga miłości“ (rozwinąć 1 Kor 13).

Przeżycie: Podać kilka przykładów działania charyzmatów w Kościele.

Zadanie: Zbadajmy, czy Duch Święty nie obdarzył i nas jakimś szczególnym charyzmatem.

(dla młodzieży) DZIAŁANIE DUCHA ŚWIĘTEGO W SAKRAMENTACH

Wstęp: Zesłanie Ducha Świętego jest nie tylko wydarzeniem historycznym lecz prawdziwą tajemnicą, dokonującą się nieustannie w Kościele, od początku jego rozwoju (Lekcja).

Pouczenie: W obrzędach wszystkich sakramentów świętych Kościół uprzytamnia sobie, wspomina i uprasza działalność Ducha Pocieszyciela, którego Pan Jezus posyła od Ojca. W szczególny sposób liturgia uwypukla posłannictwo i działanie Ducha Świętego w Sakramencie Bierzmowania.

Przeżycie: W całej działalności Ducha Świętego przejawia się nieskończona miłość Boga Trójjedynego. Wielkość Boga i wielkość darów miłości przestrzegają przed lekceważeniem jej, bo grzechy przeciw miłości nie będą przebaczone ani w tym, ani w przyszłym życiu (por. Mt 12, 31—34).

Zadanie: Ważnym obowiązkiem chrześcijanina jest coraz lepsze poznanie darów Ducha Miłości oraz ich pełne wdzięczności ogarnianie.

(dla dzieci) DUCH ŚWIĘTY DZIAŁA W SAKRAMENTACH

1. Duch Święty działa w Kościele od początku (Lekcja).
2. Moc Ducha Świętego objawia się przede wszystkim w Sakramentach;
— Kościół podkreśla to w obrzędach Sakramentów św.,
— zwłaszcza w Sakramencie Bierzmowania, który nazywa Sakramentem Ducha Świętego.
3. „Duch Święty nauczyciela nas wszystkiego“;
— pod warunkiem, że nie będziemy lekceważyć wielkich darów Bożych. Stąd obowiązek coraz lepszego poznania darów Ducha Świętego i ich wykorzystanie dla naszego zbawienia.

V. OKRES PO ZESŁANIU DUCHA ŚWIĘTEGO

Uroczystość Trójcy Świętej — 24 maja

(dla dorosłych) TRÓJJEDYNY BÓG, W KTÓRYM „ŻYJEMY, RUSZAMY SIĘ I JESTEŚMY“ (Dz 17, 28)

Temat: 1. Objasnić tajemnicę Trójjedynego Boga w świetle słów Pawła w Atenach (por. Dz 17, 23—31). Jest to konkluzja opowiadania jego o historii zbawienia jako dziele Trójcy Przenajświętszej (por. 14, 8—21), jako Jej „opus ad extra“... Przez Chrzest następuje w nas inauguracja procesu zbawienia, które polega na tym, że kiedyś pewnego dnia staniemy się — jeśli na to zasłużymy — uczestnikami radości na łonie Trójcy Przenajświętszej. Inne Sakramenty św. pogłębiają to przygotowanie do tego uczestnictwa...

2. W świetle tej prawdy bardziej rozumiemy sens „Dnia Pańskiego“ — niedzieli — jako hołdu dla Trójjedynego Boga i usiłujemy go przepędzić jak najbardziej według myśli Bożej...

Przeżycie i zadanie: Wyciągnijmy wniosek z rozważania i próbujmy brać należycie udział w święceniu niedzieli.

(dla młodzieży) WSPÓŁŻYCIE Z BOGIEM TRÓJJEDYNYM

Wstęp: Dzisiejsze święto jest uroczystą inauguracją okresu liturgicznego „w ciągu roku“ (per annum). Szczególnie każda niedziela jako „dzień Pański“ uświadamia niepojęte dzieła Boże w stosunku do nas ludzi, przeżywane w dwóch wielkich okresach Bożego Narodzenia i Wielkanocy.

Pouczenie: Zbawcza Tajemnica wielkanocna dopełniana nieprzerwanie przez Chrystusa w Jego Kościele, jest w rzeczywistości dziełem całej Trójcy Świętej.

1. Kościół nie upatruje właściwego sensu dzisiejszej uroczystości w przedłożeniu wyczerpującej nauki o Trójcy Świętej, choć podaje jej elementy (Lekcja, prefacja). Do tej niezgłębionej tajemnicy zbliża nas najbardziej czyste, szczere uwielbienie.

2. Trójca Święta objawia się nam nieustannie jako pełnia życia i miłości, szczególnie w aktualizującym się przez wieki Misterium paschalnym. Dostrzeganie tego Misterium i uczestniczenie w nim pogłębia jego „poznanie“ (ogarnięcie).

3. Coraz więcej dojrzałym owocem żywej styczności z Tajemnicą Trójcy Świętej i doznań jej błogosławionego działania jest wdzięczność i nieustanne dziękczynienie.

Przeżycie: Dziecko, doznając stałej opieki i życzliwości ojca i matki, stopniowo pojmuje i ogarnia prawdą błogosławioną o obecności miłości rodziców w jego życiu. Boga w najgłębszych tajemnicach ogarniamy nie tyle przez spekulacje umysłowe, ile raczej przez przeżycie Jego miłości, obecnej w naszym życiu.

Zadanie: Chrześcijanin przeżywa, zwłaszcza każdą niedzielę, jako radosny dzień Pański, czyli dzień bardziej serdecznego współżycia z Bogiem Trójjedynym.

(dla dzieci) MOJE WSPÓŁŻYCIE Z BOGIEM W TRÓJCY PRZENAJ-SWIĘTSZEJ

1. Każda niedziela jest uroczystością Trójcy Świętej.

2. „Błogosławiona niech będzie Trójca Święta“;

— niedziela jako dzień Pański jest dniem dziękczynienia za wielkie dzieła Boże w stosunku do nas, rozpamiętywane i przeżyte w okresach Bożego Narodzenia i Wielkanocy.

— Podczas każdej Mszy św. stajemy w obliczu Trójcy Świętej w celu uwielbienia i zapewnienia sobie opieki i mocy Bożej.

— W Sakramentach św. stajemy się uczestnikami darów Trójcy Świętej.

3. „Błogosławimy Boga niebios i dziękować Mu będziemy“.

Uroczystość Bożego Ciała — 28 maja

(dla dorosłych) EUCHARYSTIA — „KORONA“ SAKRAMENTÓW ŚWIĘTYCH

Temat: 1. Teksty mszalne dzisiejszej uroczystości przypominają nam, że Eucharystia jest przede wszystkim Ofiarą uobecniającą śmierć krzyżową Chrystusa oraz pokarmem dla duszy, podtrzymującym życie wewnętrzne w naszej pielgrzymce do Pana w niebiesiech. Eucharystia jest również najgłębszym wyrazem jedności Kościoła (symbol wielu ziaren i grom winnych zespolonych w jedno...). W niej sam Chrystus uobecnia

się substancjalnie pod postaciami chleba i wina i jednoczy „w miłości „eu-charistein“) wszystkich swych wyznawców.

2. Szczególną zwrócić uwagę na to, że Eucharystia jest ponawianiem bezkrwawo ofiary Chrystusa (por. zagadnienie „Misterium Paschalne“).

Przeżycie i zadanie: Nasza czynna współofiara i „eucharystyczna“ postawa w czasie tej św. Liturgii (por. k. s. „O św. Liturgii“ n. 49).

(dla młodzieży) EUCHARYSTIA — SAKRAMENT PASCHALNY

Wstęp: Na początku okresu poświętecznego liturgia uwypukla największy Sakrament, tajemnicę Eucharystii. Jest to Sakrament wybitnie paschalny, czyli sakrament „przejścia“ z doczesnego, przemijającego porządku do wiecznej pełni życia.

Pouczenie: Eucharystia nie jest jedynie wspomnieniem minionej śmierci i zmartwychwstania Chrystusa, lecz żywym, trwałym uobecnieniem Tajemnicy wielkanocnej Pana. Liturgia uroczystości Bożego Ciała uwypukla różne znamiona Tajemnicy:

1. W pierwszym rzędzie uprzytamnia się wierzącym zadośćczynna paschalna Ofiara krzyżowa Chrystusa pod osłoną znaków sakramentalnych i jej przyjęcie przez Ojca w zmartwychwstaniu i wniebowstąpieniu (prefacja).

2. Przyjęcie eucharystycznej Ofiary Kościoła przez Boga dopełnia się także dzięki temu, że przez Chrystusa i w Chrystusie Bóg udziela siebie samego Kościołowi w uczcie eucharystycznej (uczta ofiarna — uczta paschalna, por. „Wprowadzenie do liturgii“ s. 92 n).

3. Liturgia święteczna wyraża wreszcie moment najwyższej wiary w rzeczywistą obecność Jezusa Chrystusa w Najświętszym Sakramencie oraz moment najgłębszej adoracji i uwielbienia.

Przeżycie: Eucharystia buduje nieustannie święty Kościół „paschalny“ (pielgrzymujący) i zbliża go do eschatologicznego Kościoła „chwalebego“ — jednocząc wiernych z Bogiem i pomiędzy sobą.

Zadanie: Udział w uroczystości Bożego Ciała (Ofiara święta i procesja) jest wyrazem wiary, wdzięczności i miłości oraz radosnej jedności z uwielbionym Panem Jezusem, który stał się dla nas „naszą Paschą“ aż do skończenia czasów.

(dla dzieci) EUCHARYSTIA — SAKRAMENTEM DROGI ŻYCIA

1. Pascha:

- przejście Żydów z niewoli egipskiej do Ziemi Obiecanej,
- pokarmem w tej drodze — manna.

2. Procesja Bożego Ciała — symbolem wędrówki życia:

- opisać procesję Bożego Ciała (dlaczego wychodzimy na zewnątrz),
- aby dojść z ziemi do nieba potrzeba siły — Eucharystii.

3. Pokarm drogi życia:

- „Kto pożywa Ciało moje...“,
- często przyjmować Komunię św. (podać rację częstej Komunii św.).

Niedziela II po Zesłaniu Ducha Świętego — 31 maja

(dla dorosłych) SAKRAMENTY ŚW. — DAREM JEZUSOWEGO SERCA

Temat: 1. Krótka analiza tekstów soborowych o roli Sakramentów św. według „Lumen gentium“ nn 11, 33—35. — Krótki wykład o istocie i skut-

kach działania Sakramentów św. w duszy (por. np. „Sakramenty św. w duszpasterstwie“ str. 1—8).

2. Sakramenty św. jako główne środki i znaki kultu Bożego oraz zbawienia i uświęcenia ludzi w Kościele. Powołanie bowiem do Kościoła (w chwili Chrztu) jest równocześnie zaproszeniem do częstego korzystania ze skarbów życia sakramentalnego, zwłaszcza z pokarmu Eucharystii.

Przeżycie: Przeżyjmy choć raz głęboko korzystanie z Sakramentów św.

Zadanie: Postanówmy przystępować godnie i z należyтым szacunkiem do Spowiedzi i Komunii św.

(dla młodzieży) UCZTA EUCHARYSTYCZNA

Wstęp: W tzw. teofaniach mitologicznych domniemani bogowie ukazują się ludziom, by od nich czegoś zażądać lub im coś zabrać. Bóg żywy, który zniża się do nas w Jezusie Chrystusie jest wspaniałomyślny, bezinteresowny, darzy najwyższymi dobrami.

Pouczenie: W obecnej odnowie liturgicznej lud Boży uprzytamnia sobie coraz bardziej, że nieodłączną częścią Ofiary Mszy świętej jest Uczta ofiarna (eucharystyczna Komunia święta), w której chrześcijanin jednoczy się z Bogiem i Zbawcą.

1. Komunię św. przyjmuje jako owoc Ofiary z tego samego ołtarza, na którym Ofiara najświętsza najpierw się dopełnia. Jest to Ofiara Chrystusa i Jego Kościoła św.

2. Owocność Komunii św. zależy od naszego udziału w Ofierze świętej. Im żywiej i bardziej świadomie włączamy się w Ofiarę Chrystusa, tym więcej Ojciec Niebieski może udzielić nam swej miłości w Chrystusie Panu.

3. Gdy przyjmujemy Pana Jezusa w Komunii św., w rzeczywistości nie my ogarniamy Go, lecz On nas ogarnia swoją światłością, mocą i miłością, upodabniając coraz bardziej do Siebie.

Przeżycie: W Uczcie eucharystycznej Bóg sam jako miłość oddaje się nam, byśmy „przeszli z śmierci do życia“ (Lekcja). Nieszczęsny i pożalowania godny jest ten, kto lekceważy i gardzi Bożym zaproszeniem na ucztę Pana (Ewangelia).

Zadanie: Komunia św. nie może być zwyczajową praktyką pobożną, rutyną paraliżującą. Każde spotkanie z Chrystusem musi być spotkaniem żywym, świadomym, angażującym, serdecznym, pełnym czci, świętej bojaźni i miłości do Pana.

(dla dzieci) MSZA ŚW. UCZTA, NA KTÓRĄ ZAPRASZA NAS CHRYSTUS

1. Zapowiedź ustanowienia Najśw. Sakramentu

— Chrystus zapowiadający w Kafarnaum ustanowienie Najśw. Sakramentu mówi, że da nam pokarm dla naszych dusz, a będzie nim Jego Ciało i Krew.

— przyjmowanie tego pokarmu warunkuje nasz udział w Królestwie Niebieskim — w uczcie, którą Ojciec gotuje Synowi, a na którą zaproszeni są wszyscy (Ewangelia).

2. Msza św. nie tylko Ofiarą, ale i Ucztą

— Soborowa odnowa liturgiczna uświadomiła nam, że Msza św. jest nie tylko Ofiarą Chrystusa, ale i Ucztą, na którą On nas zaprasza. Jest ścisłą łącznością między Ofiarą a Ucztą (por. Ofiara Chrystusa na Krzyżu, a Jego Ofiarą i Ucztą w Wieczniku).

- Komunia św. jest owocem Ofiary Chrystusa. Przyjmujemy ją z ołtarza, na którym najpierw dopełnia się Ofiara.
- Dobrze skutki Komunii św. zależą od świadomego i czynnego udziału w Ofierze Chrystusa.
- Kiedy przyjmujemy w Komunii św. Pana Jezusa, On nas uświęca, umacnia i upadabnia do Siebie, pomnażając w nas łaskę uświęcającą, udzielając szczególnej pomocy.
- 3. Nie gardźmy zaproszeniem na Uczę Eucharystyczną
 - przyjmujmy Komunię św. świadomie, ale pełni czci, świętej bojaźni i miłości.

Uroczystość Najświętszego Serca Jezusowego — 5 czerwca

(dla wszystkich) TAJEMNICA „NIEDOŚCIGŁYCH BOGACTW CHRYSU-SOWYCH (Ef 3, 9)

Temat: 1. Źródłem tajemnic Chrystusowych jest miłość ku Ojcu i ku ludzkości. Symbolem tak pojętej miłości Słowa Wcielnego jest przebite Serce Jezusa, niestety przez ludzi wzgardzone i zapomniane. Na nas wier-nych nakłada obowiązek wynagrodzenia. We Mszy św. wysławiamy ogrom miłości Chrystusowej i wypraszamy sobie ducha wynagrodzenia.

2. Miłość Bożego Serca w Tajemnicy Wcielenia i Odkupienia w świetle encykliki Piusa XII „Haurietis aquam“... Za taką miłość odpłaca się mi-łością oddania i zadośćuczynienia (główne elementy kultu).

Przeżycie: Jak konkretnie odpłacamy Jezusowi miłością za miłość?

Zadanie: Weźmy udział w „Godzinie świętej“ w pierwszy czwartek mie-siaca.

Niedziela III po Zesłaniu Ducha Świętego — 7 czerwca

(dla dorosłych) WSZCZEPENIE W JEZUSA MISTYCZNEGO PRZEZ CHRZEST

Temat: Walka o dusze nasze między szatanem i Jezusem (Kościołem) dokonuje się w toku ceremonii Chrztu, a potem w ustawicznej trosce Kościoła, by zbłąkane owieczki sprowadzać do owczarni (cf Lekcję i Ewan-gelię). Chrzest jest „bramą religii chrześcijańskiej“ (wejściem do owczarni Chrystusowej w Kościele) i zapoczątkowaniem życia wiecznego. Jaka jest istota i skutki — (zob. „Sakramenty św. w duszpasterstwie“ str. 19—26). Chrzest daje udział w trojakiej funkcji Chrystusa — Kapłana (por. „Lu-men gentium“, nn. 33—35).

Przeżycie: Godne i świadome przeżycie modlitwy — odnowy obietnic Chrztu św. w wigilię Paschy.

Zadanie: Starajmy się dokształcić w znajomości roli Chrztu św. w życiu chrześcijańskim.

(dla młodzieży) SAKRAMENT WTÓRNEGO ODRODZENIA — POKUTA

Wstęp: Pan Jezus zna najlepiej pełną prawdę ludzkiego życia. Pomimo odrodzenia w Chrzcie świętym, grzech nie jest wykluczony nawet w życiu wybranych Pana. Pierwszym darem Zmartwychwstałego było udzielenie apostołom władzy odpuszczenia grzechów (J 20, 32).

Pouczenie: Bezpośrednio po uroczystości Najśw. Serca Pana Jezusa litur-gia uwypukla prawdę o nieprzebranym miłosierdziu Pana, którego nie mogą ograniczyć nawet największe winy ludzkie i niewdzięczności.

1. Grzech, szczególnie śmiertelny, stanowi stałe niebezpieczeństwo i zagrożenie tych skarbów łaski i miłości, jakich Zbawiciel udziela nam przede wszystkim w Eucharystii.

2. Grzech rodzi się zarówno z pokuszeń nienawistnego szatana (Lekcja) i świata, jak i z ludzkiej słabości oraz braku czujności (Introit, Ewangelia).

3. Miłosierdzie Boże przewiduje jednak możliwość wtórnego odrodzenia w Sakramencie Pokuty tam, gdzie z winy człowieka nastąpiło zerwanie związku z Bogiem.

Przeżycie: Jakże poszukiwanie grzesznika przez Zbawiciela — Boga z jednej strony wzrusza do głębi (Ewangelia), ale z drugiej strony wstrząsa na myśl, że grzesznik może zatracić się w uporze i zatwardziałości.

Zadanie: Praktyka częstej spowiedzi św. nawet bez naglącej przyczyny (grzechu śmiertelnego), dobrze rozumiana i odbywana, utrzymuje w czujności, uwrażliwia sumienie, zapobiega w czas odchyleniom zwłaszcza ciężkim.

(dla dzieci) SAKRAMENT POKUTY ODRADZA NAS DO NOWEGO ŻYCIA

1. Chrystus — Przyjacieli celników i grzeszników
 - w swoim życiu publicznym odpuszczał im grzechy — paralitykowi, jawnogrzeszniczy, Piotrowi, dobremu łotrowi,
 - najmiłszym darem wielkanocnym jest sakrament Pokuty, w którym Chrystus przekazał Apostołom i ich następcom władzę odpuszczania grzechów.
2. Chrystus jako dobry Pasterz
 - Chrystus, który zna życie nasze i jego trudności, jako dobry Pasterz przez swoją łaskę ciągle szuka tych, co błąkają się po drogach grzechu i nałogu. Jego Boskie Serce zawsze jest pełne dobroci i miłości, cierpliwe i wielkiego miłosierdzia
 - każdy grzech, a zwłaszcza śmiertelny grozi nam utratą łaski Bożej, a nawet nieba. Przez grzech śmiertelny pozbawiamy się życia Bożego, wyrzucamy ze swego serca Chrystusa.
 - Źródłem grzechów są pokusy, które pochodzą od szatana (Lekcja) od świata, często złych ludzi, którzy utrudniają kroczenie drogą cnoty (Introit) od nas samych, gdy nie czuwamy nad naszymi zmysłami
 - cieszą nas przykłady nawracania grzeszników, a smucą przykłady uporczywego trwania w grzechu.
3. Częsta spowiedź święta
 - a nawet miesięczna spowiedź święta uwrażliwia nasze sumienie na każdy grzech.

Niedziela IV po Zesłaniu Ducha Świętego — 14 czerwca

(dla wszystkich) CZYSTOŚĆ JEZUSA — WYRZUCĘ SŁOWA ZŁE, BRUDNE, OBELŻYWE

Słowo musi być Boże, bo od Boga pochodzi. Trzeba wydać walkę temu wszystkiemu, co brudzi polską mowę. Trzeba oczyścić język polski z ordynarnych, brzydkich słów. Zerwać z przekleństwem, które się słyszy nieustannie na ulicy, w sklepie, w szkole, a nawet w domu rodzinnym. Trzeba zmienić nasz słownik. Trzeba innymi słowami mówić do dzieci i młodzieży i do siebie wzajemnie, aby złe, gorzkie, cyniczne i plugawe słowa

nie gorszyły nikogo, a zwłaszcza „maluczkich“. Poprawmy nasz słownik zwyczajny, codzienny. Wyrzucmy wulgaryzm. Szanujmy siebie i starajmy się o to, aby i nas szanowano. Szanujmy język polski, piękną mowę ojców naszych, spuściznę dziejów, za którą wobec przyszłych pokoleń jesteśmy odpowiedzialni.

Postanowienie: W czasie tego okresu będziemy pracować nad oczyszczeniem mowy codziennej. Uświadamimy sobie wartość słowa, które powinno wyrażać to, co w duszy ludzkiej najpiękniejsze, co może być dla innych zdrowym, pożywnym, krzepiącym pokarmem.

Hasło: „Szanujmy język polski — mowę ojców naszych!“

Niedziela V po Zesłaniu Ducha Świętego — 21 czerwca

(dla dorosłych) SZAFARZE SAKRAMENTÓW ŚW. — KAPŁANI

Temat: 1. Głównym zadaniem Kościoła jest troska o zaprowadzenie wśród ludzi „prawdziwej sprawiedliwości“ i jedności. Kapłani są powołani dla ludzi, aby jednoczyli ich z Bogiem i między sobą. „Sprawiedliwość“ faryzeuszów (por. Mt 23, 13; 24, 28; Ozeasz 4, 2; 6, 6), a „sprawiedliwość“ uczniów Chrystusa (Mt 12, 36—40; J 13, 35; 1 J 4, 12, 3, 14). Kapłani jako „szafarze tajemnic Bożych“ (1 Kor 4, 1) muszą być wierni temu posłannictwu w niesieniu usług sakramentalnych.

2. Są oni pośrednikami między Bogiem a ludźmi (Hbr 5, 1), aby ich z Nim jednoczyli (J 11, 32, Kol. 1, 20, 2 Kor. 17—19), a czynią to przede wszystkim przez usługiwanie „słowem Bożym“ i „szafowaniem Sakramentów św. (zwłaszcza Pokuty i Eucharystii). Stąd Kapłaństwo jest sakramentem dla Wspólnoty chrześcijańskiej.

Przeżycia: Czy doceniamy u kapłanów tę ich odpowiedzialną rolę i pomagamy im w tym? Czy może słowem lub czynem utrudniamy?

Zadanie: Zastanówmy się, w czym moglibyśmy wyręczyć kapłanów w ich funkcji, a może odciążyć w ciężkiej pracy katechetycznej...

(dla młodzieży) BIERZMOWANIE — SAKRAMENT POSŁANNICTWA CHRZESCIJAŃSKIEGO

Wstęp: Darem Pięćdziesiątnicy Paschalnej jest sakrament Bierzmowania. Duch Poczieszyciel, posłany przez Jezusa od Ojca, uzdolnił apostołów do pełnienia posłannictwa, zleconego przez Pana.

Pouczenie: Pan Jezus przyszedł na świat, by „dać świadectwo prawdzie“ (J 18, 37), objawiając Ojca i czyniąc Jego wolę. Pełen Ducha Świętego, wypełnił najdoskonalej swoje posłannictwo.

1. Chrystus zapoczątkował dzieło, które aż do końca czasów ma się dopełnić w Jego Kościele. Od chwili widzialnego wniebowstąpienia Pana posłannictwo świadczenia o prawdzie i pełnienie woli Ojca należy do wiernych Pana Jezusa.

2. Dlatego „to miłość Boża jest rozlana w sercach naszych przez Ducha Świętego, który został nam dany“ (Rz 5, 5), szczególnie w Sakramencie Bierzmowania. Posłannictwo ludzkie na ziemi może być spełnione jedynie w duchu i mocy miłości Bożej.

3. Dar miłości jest źródłem i warunkiem wszystkich innych twórczych i błogosławionych przymiotów apostołstwa: niezłomnej wiary i ufności, pobożności i bojaźni Boga, męstwa i wierności, czystości i życzliwości serca, cierpliwości i wytrwania do końca.

Przeżycie: Zbawiciel wychowuje i uzdalnia swoich wybranych i przyjaciół przez Ducha Świętego do pełnienia „nowej sprawiedliwości“, nie obłudnej i wspaniałomyślnej (Ewangelia). Jest to istota i cel Bierzmowania.

Zadanie: Jedną z najżarliwszych i naczęstszych prośb chrześcijan jest prośba o dar gorącej miłości Boga i ludzi oraz o zdolność do świadczenia tej miłości w życiu (Kolekta).

(dla dzieci) SAKRAMENT BIERZMOWANIA CZYNI NAS APOSTOŁAMI I APOSTOŁKAMI CHRYSTUSA

1. Wypełnienie posłannictwa:

- W Dzień Zielonych Świąt Duch Święty przez swoje łaski uzdolnił Apostołów do wypełnienia posłannictwa, jakie zlecił im Chrystus.
- Wzorem w wypełnianiu posłannictwa dla Apostołów był sam Chrystus. Miał On tu na ziemi dać świadectwo o prawdzie przyniesionej od Ojca, objawić i wypełnić wolę Ojca. To, co dokonało się w życiu ziemskim Pana Jezusa, ma się dokonywać dziś i aż do końca wieków.

2. Gdzie i kto ma to wypełniać?

- Dokonuje się to w ustanowionym przez Chrystusa Kościele. Obowiązek świadczenia o prawdzie Bożej i wypełnienia woli Boga przejęli na siebie wszyscy ochrzczeni.
- Do wypełniania tego obowiązku przyspasabia Chrystus swoich wiernych przez dar miłości, „która rozlana została w sercach przez Ducha Świętego“ już w Sakramencie Chrztu św., a szczególnie w Sakramencie Bierzmowania. Dar miłości, otrzymany od Ducha Świętego, tak jak uczniów Chrystusa tak i nas czyni apostołami.
- Z tego daru miłości pochodzą i inne przymioty dobrego apostoła Chrystusowego: mocna wiara i niezachwiana ufność, pobożność i bojaźń Boża, męstwo i wierność, czystość i życzliwość serca, cierpliwość i wytrwanie do końca.

3. Sakrament Bierzmowania uzdalnia nas do pełnienia w życiu codziennym „nowej sprawiedliwości“ (Ewangelia),

- Ta nowa sprawiedliwość polega na apostołstwie dobrego przykładu w środowisku wakacyjnego wypoczynku.
- Mamy pokazać, że gorąco kochamy Boga (modlitwa, uczestnictwo we Mszy św., przyjmowanie Sakramentów św., akty pokutne), a czynnie pomagamy bliźniemu, z którym spotykamy się na wakacjach.
- To apostołowanie w nowych wakacyjnych środowiskach jest zadaniem bierzmowanego.

Niedziela VI po Zesłaniu Ducha Świętego — 28 czerwca

(dla dorosłych) ZNACZENIE OBRZĘDÓW CHRZTU ŚW.

Temat: 1. Przez Chrzest św. Chrystus zapoczątkował w nas życie nadprzyrodzone. Umarłszy raz dla grzechu, mamy prowadzić życie nowe, w którym nie ma paktowania ze złem (por. Lekcję). A ponieważ jesteśmy zawsze słabi, uzyskujemy pomoc w łasce Bożej, zwłaszcza w Eucharystii, której symbolem jest cud rozmnożenia chleba (Ewangelia) i korzystamy z innych źródeł łaski — Sakramentów św.

2. Szerzej wyjaśnić znaczenie tekstu Rz 6, 3—11.

Przeżycie i zadanie: Objąsnić główne obrzędy Chrztu — według Rytuału Polskiego i podać wiernym odpowiednie wnioski duszpasterskie, by umieli odpowiednio w nich uczestniczyć (por. „Sakramenty św. w duszpasterstwie“ str. 26—29).

(dla młodzieży) POKARM PIELGRZYMUJĄCEGO LUDU BOŻEGO

Wstęp: Eucharystia przewyższa swoją istotą i godnością wszystkie inne sakramenty, w których Chrystus Pan działa przez swoją moc. W Eucharystii Jezus jest obecny sam pod postaciami chleba i wina, udzielając się każdemu jako pokarm duszy.

Pouczenie: Cud rozmnożenia chleba jest jednym z niewielu cudów, jakich Jezus dokonał pośród społeczności ludzi i dla społeczności wielu (Ewangelia). Ofiara Eucharystyczna dopełnia się na ołtarzu, wokół którego również zbiera się pielgrzymujący lud Boży.

1. Pan Jezus tworzy cierpliwie z pielgrzymujących jedną rodzinę, łącząc ją najściślej w węzeł swej miłości. Zaszczepia ją szczególnie w Ofierze świętej, którą uobecnia na ołtarzach jako ofiarę miłości czystej i całopalnej.

2. Ten najwyższy dar miłości Bożej otrzymują ci, w których duszy obumiera z Chrystusem wszystko, co sprzeciwia się miłości (egoizm). Miłość Boża przenika jedynie serca spragnione nowego życia w Chrystusie Jezusie (Lekcja).

3. Pielgrzymowanie w społeczności Ludu Bożego, Kościoła jest probierzem prawdziwości naszego zjednoczenia z Chrystusem. Kto nie ma miłości do braci, ten nie ma nic wspólnego z Panem, choćby nawet często komunikował.

Przeżycie: Wielkość Eucharystii zasadza się na tym, że są w niej niewyczerpane moce i światła miłości, która chce wszystko przenikać, i odradzać, uszlachetniać i doskonalić.

Zadanie: Komunia święta jest pokarmem Miłości jednoczącej z Bogiem i całym ludem Bożym i to także wtedy, gdy Mszę św. odprawia poszczególny kapłan i komunikuje choćby jeden wierny, Jak dalekosiężne konsekwencje wynikają z tej prawdy.

Uwaga: W czasie wakacyjnym nie przewiduje się osobnych homilii dla młodzieży ze względu na to, że młodzież bierze udział we Mszy św. w różnych warunkach.

(dla dzieci) PAN JEZUS W KOMUNII ŚWIĘTEJ JEST POKARMEM PIELGRZYMUJĄCEGO LUDU BOŻEGO

1. Pan Jezus w Komunii św.

— w Komunii św. jest obecny żywy i prawdziwy Pan Jezus złączony z Bóstwem i Ciałem.

— Komunię św. nazywamy Najśw. Sakramentem, bo swoją istotą i godnością przewyższa Ona wszystkie inne Sakramenty św.

2. Komunia św. — pokarmem Ludu Bożego.

— Chrystus dokonał cudu rozmnożenia chleba, by ludzie nie ustawali w drodze do domu (Ewangelia).

— Dusza też potrzebuje pokarmu dla swego rozwoju i życia Bożego w ziemskiej pielgrzymce — tym pokarmem Komunia św.

3. Chrystus z pielgrzymujących tworzy jedną rodzinę.

— Łączy ją węzeł miłości. Jedność ta uwidacznia się tu przy

ołtarzu i Stole Pańskim. Pan Jezus wszystkim się udziela bez względu na pleć, rasę, narodowość, zamożność.

- Ten dar miłości otrzymują ci, w których sercach obumiera razem z Chrystusem grzech i to wszystko, co sprzeciwia się miłości.
- Wzajemna miłość i dobroć, praktykowana na co dzień przez wszystkich pielgrzymujących do wieczności jest najlepszym sprawdzianem obecności wśród nich Chrystusa, Boga żywego. Zatem skoro gromadzimy się wokół ołtarza, nie może nas nic dzielić, ale ma nas zawsze łączyć miłość. Ona stwarza ową doskonałą wspólnotę (Komunię) Chrystusa i ludzi.

Uroczystość św. Apostołów Piotra i Pawła — 29 czerwca

(dla dorosłych) HIERARCHICZNY USTRÓJ KOŚCIOŁA UMOŻLIWIA PRZEPŁYW ŁASKI

Temat: 1. Jezus powierzył tę władzę („diakonia“) Hierarchii (Apostołom i ich następcom) — por. „Lumen gentium“ nn 19—20.

2. Jest w nich obecny i przez nich działa (ibid. n 21).

Przeżycie i zadanie: Uczmy się patrzeć na przedstawicieli hierarchii Kościoła św. w duchu świadomości i żywej wiary, by zbyt ludzkie oceny ich postępowania nie powodowały jej osłabienia.

(dla dzieci) WIERZĘ W APOSTOLSKI KOŚCIÓŁ

1. Drzewo genealogiczne Kościoła:

— Pan Jezus

— Apostołowie i ich następcy.

2. Apostołowie świadkami życia i nauki Pana Jezusa.

— dlatego Kościół apostolski zachowuje prawdziwą naukę, udziela Sakramentów św. ustanowionych przez Pana Jezusa.

3. Trzeba wytrwać w świętym Kościele apostolskim.

Niedziela VII po Zesłaniu Ducha Świętego — 5 lipca

(dla dorosłych) BIERZMOWANIE — SAKRAMENT DOJRZAŁOŚCI CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

Temat: 1. „Wszystkie narody klaskajcie w dłonie, radosnym głosem wykrzykujcie Bogu“ (Ps. 46, 2), Chrystusowi królującemu po prawicy Ojca. Z radością i wdzięcznością stańmy przed Nim, bo wyrwał nas z niewoli grzechu i dał nam wolność dzieci Bożych (Lekcja). Wszczepieni przez Chrzest w szlachetne drzewo winniśmy rodzić „dobre owoce“ świętości i czynu apostolskiego, zwłaszcza w dziedzinie miłości i pamiętać, że winą przed Bogiem są nie tylko czyny złe, ale zaniedbanie rodzenia „czynów dobrych“ w znaczeniu apostolskim, do czego właśnie uzdalnia nas Sakrament Bierzmowania.

2. Jakie jest istotne znaczenie Sakramentu Bierzmowania („świadczenie o Jezusie“ przez żywą dzięki czynom apostolskim wiarę) — por. „Sakramenty w duszpasterstwie“ str. 45—49.

Przeżycie i zadanie: Główne obrzędy Bierzmowania, przy czym Eucharystia jest ich podstawą i dopełnieniem (por. „Sakramenty św. w duszpasterstwie“ str. 53—58). Jak na to patrzymy?

(dla dzieci) ŻYCIE BOŻE W NAS OWOCEM SAKRAMENTÓW ŚW.

1. Drzewo dobre:
 - dziczka zaszczipiona,
 - czy się przyjęła.
2. Pan Jezus zaszczipił nas w siebie
 - przez Chrztst święty,
 - umacnia przez sakramenty.
3. Czy przyjął się w Tobie dobry szczip Pana Jezusa?
 - trzeba go ciągle umacniać i zasilać — uczestnictwo w życiu Bożym przez przyjmowanie Sakramentów św.

Niedziela VIII po Zesłaniu Ducha Świętego — 12 lipca

(dla dorosłych) LITURGIA NAJŚWIĘTSZEJ OFIARY — UOBECNIENIEM MISTERIUM PASCHALNEGO

Temat: 1. Jako zrodzone przez Chrztst dzieci Boże nie tylko mamy pójść za natchnieniem Ducha Świętego i zwalczać złe namiętności (por. Lekcję), ale w tym dążeniu do udoskonalenia życia wewnętrznego powinniśmy wykazywać większą roztropność i zapobiegliwość od ludzi uwikłanych w sprawy tego świata... Co więcej. „Abba!“ — Ojcie! — jako modlitwa Chrystusa, wyrażająca żar Jego miłości ku Ojcu, powinna być również wyrazem naszego miłosnego oddania się Ojcu, zwłaszcza gdy współofiarujemy Mu Jego Syna w Najświętszej Ofierze.

2. Chrystus jest pokarmem dusz ludzkich w „słowie żywota“ (podczas liturgii słowa) i w „Chlebie żywota“ (w czasie liturgii ofiary): wyjaśnić to praktycznie. (Por. „Sakramenty św. w duszpasterstwie“ str. 59—64).

Przeżycie: Ukazać należyte uczestnictwo we Mszy św. wg wskazań Soboru.

Zadanie: Nauczmy się części stałych Mszy św. i odmawiajmy je gorliwie.

(dla dzieci) MSZA ŚWIĘTA — OFIARĄ PANA JEZUSA I NASZĄ

1. Pan Jezus ofiaruje się Ojcu Niebieskiemu
 - w Wieczniku
 - na krzyżu
 - we Mszy św.
2. I my ofiarujemy się Ojcu Niebieskiemu
 - przez dary ofiarne we Mszy św. wyrażamy z Chrystusem, przez Chrystusa i w Chrystusie naszą cześć, miłość, wdzięczność oraz posłuszeństwo.
 - przez ręce kapłana i za pośrednictwem Pana Jezusa ofiarujemy siebie samych (KL 48).
3. „Idźcie, Ofiara spełniona“
 - Msza św. — twoim życiem,
 - twoje życie — Mszą świętą.

Niedziela IX po Zesłaniu Ducha Świętego — 19 lipca

(dla wszystkich) ŻYCZLIWE SŁOWO WOBEC KAŻDEGO CZŁOWIEKA, Z KAŻDYM MÓWIĘ PRZYJAŹNIE

Udręką wspólnego życia w każdej społeczności jest brak zainteresowania się drugim człowiekiem, brak dobrego spojrzenia, uśmiechu i życzy-

liwego słowa. Wszyscy zapędzeni, zajęci sobą, uciekający we własny egoizm, mijają się wzajemnie, potracają, depczą, usuwając z drogi każdą przeszkodę, która mogłaby ich zatrzymać i grozić opóźnieniem w zdobyciu własnego powodzenia, czy zrobienia dobrego interesu. Dziwnie znieczuleni i obojętni jesteśmy wobec naszych braci, nawet ludzi najbliższych i to nawet wtedy, gdy potrzebują naszej pomocy, podtrzymania, krzepiących i wyzwalających słów. Milczenie w rodzinie, nie dzielenie się własnymi myślami, przeżyciami, jest często przedwczesnym przywoływaniem śmierci. Ludzie żyją koło siebie, jakby wzajemnie dla siebie obcy, obojętni, umarli. Wszystkim ludziom, których znamy, potrzebna jest życzliwość, dobroć i zwykła, ludzka, troskliwa miłość. Wszystkim potrzebne jest słowo przyjacieli i życzliwości.

Postanowienia: Podczas wakacji, urlopów, czasów, przeróżnych włożeń, będziemy się uczyć na nowo serdecznego stosunku do ludzi. Postaramy się z każdym spotkanym człowiekiem mówić językiem miłości: dla każdego mieć dobre słowo: dzień dobry, dziękuję, szczęśliwej drogi, słowo poparte uśmiechem i gotowością przyjścia z pomocą. W czasie wspinaczek górskich, czy rajdów na autostradach, w pociągach czy pieszych wędrówkach próbujemy dla każdego człowieka przesłać dobre, słoneczne słowo. Okażmy mu zainteresowanie się jego osobą. Mówmy do ludzi spokojnie, bez nerwów. Nie atakujemy. Nie dobijamy swą wiedzą i wyższością. Próbujemy zwłaszcza zmienić postawę wobec własnej rodziny, rodziców, dzieci. Wyrzucmy gorycz, oschłość, obojętność z własnych serc i zacznijmy mówić z człowiekiem o nim samym i o innych ludziach, a nie tylko o sobie.

Hasło: „Dla każdego — dobre, słoneczne słowo“!

Niedziela X po Zesłaniu Ducha Świętego — 26 lipca

(dla dorosłych) „METANOITE CHRYSTUSA A SAKRAMENT POKUTY“

Temat: 1. W przypowieści o faryzeuszu i celniku uczy nas Pan Jezus pokornej postawy człowieka wobec Boga. Zadowolenie bowiem z siebie połączone z krytyką innych — to najczęstsze przejawy pychy. Człowiek świadomy swych grzechów i żałujący za nie może liczyć na Boże miłosierdzie (Introit, Ofertorium, Komunia), zwłaszcza gdy pielęgnuje w sobie postawę gotowości do stałego „Nawracania się“ (metanoi).

2. Konieczność „pokuty“ w Piśmie św.: np. Ef 18, 30—31, Mt 4, 17, Gal 3, 13; 1 J 2, 2; Dz 2, 38 i w Tradycji oraz nauce Kościoła (por. encykliki i konstytucje papieży, zwłaszcza Jana XXIII i Pawła VI). W tym świetle: warunki i skutki Sakramentu Pokuty (ujęcie dogmatyczne) — por. „Sakramenty św. w duszpasterstwie“, str. 109—127.

Przeżycie: Przygotujmy się należycie podług powyższych wskazań do spowiedzi w najbliższym czasie.

Zadanie: Zróbmy postanowienie praktykowania codziennie krótkiego rachunku sumienia, jako chwili refleksji nad tym, czy w ciągu dnia spotykaliśmy się z Bogiem.

(dla dzieci) „BOŻE, BĄDŹ MIŁOŚCIW MNIE GRZESZNEMU“

1. Różne postawy w życiu, między innymi:
 - faryzeusza, liczącego na własne siły,
 - celnika, skruszonego i liczącego na Boga.

2. Postawa pokutna
 - odwrócenie się od grzechów i zwrócenie się ku Bogu — najlepszemu Ojcu w niebie,
 - współpraca z Chrystusem przez rozwijanie darów (Lekcja).
3. „Ku Tobie wznoszę duszę moją“
 - słowa Graduału podkreślają, że w gruntowaniu postawy pokutnej możemy zawsze liczyć na Boga.

Niedziela XI po Zesłaniu Ducha Świętego — 2 sierpnia

(dla dorosłych) PSYCHOLOGICZNO-WYCHOWAWCZE ZNACZENIE SAKRAMENTU POKUTY

Temat: 1. Każda niedziela przypomina i uobecnia Misterium Paschalne i działanie Sakramentów z tym związanych, a dzisiejsza wyrażnie to zaznacza (por. lekcję). Kościół powtarza przy każdym Chrzcie gest, którym Chrystus posłużył się przy uzdrowieniu głuchoniemego, jako znak otwarcia uszu na słowo Boże i ust dla głoszenia Jego chwały (por. Ewangelię). W Sakramencie Pokuty pomagają kapłani Chrystusowi w tym „otwieraniu“ martwych i niemotę czy głuchotą dotkniętych dusz, byle one tylko chciały (czyli żałowały i poprawę przyobiecały).

2. Psychologiczne potrzeby i słabości ludzkie — a spowiedź. Konieczność pokierowania duszą i życiem penitenta, aby urobić posłuch dla natchnień Ducha Świętego (cudowne „Effeta“).

Przeżycie: Szczera spowiedź generalna jako usposobienie do „meta-noi“.

Zadanie: Podejmijmy pracę nad sobą przez rachunek sumienia szczegółowy (np. w formie „revision de vie“).

(dla dzieci) Z ŁASKĄ BOŻĄ

1. Spotkanie z wielką łaskawością ze strony Boga mimo słabości ludzkich:

- w życiu św. Pawła (Lekcja);
- w uzdrowieniu głuchoniemego (Ewangelia);
- w życiu każdego z nas (nasze spotkanie z Chrystusem na Chrzcie św. — „effeta“ — „otwórz się“ dla Boga).

2. Sakramenty św. — lekarstwem na nasze słabości:

- Chrystus uzdrowia ludzi w słabości przez Sakramenty święte, które dają szczególne łaski Boże.

3. Z łaską Bożą dokonamy rzeczy prawdziwie wielkich:

- współpraca z łaskami sakramentalnymi;
- prośba o zachowanie nas zawsze w przyjaźni z Bogiem (Graduał).

Niedziela XII po Zesłaniu Ducha Świętego — 9 sierpnia

(dla dorosłych) „W SŁUŻBIE NOWEGO PRZYMIERZA“ (por. 2 Kor 3, 6). O Sakramencie Kapłaństwa.

Temat: 1. W Starym Testamencie obowiązywały te same przykazania, ludzie ulegali tym samym namiętnościom co my dziś, ale nie mieli sakramentów św. i tych łask, jakie dzięki nim możemy uzyskiwać. Oto dziś staje przed nami Chrystus jako Pośrednik Nowego Przymierza doskonalszego niż Stare (por. Lekcję) i jako miłośniwy Samarytanin, któ-

ry pochyła się — przez swoich kapłanów — nad duszami ludzkimi, obrabowanymi z łaski i poranionymi, aby je uzdrawiać i pielęgnować (Ewangelia). Przypatrzmy się kapłaństwu „powszechnemu” wiernych i kapłaństwu „urzędowemu” (ze święceń) w świetle „Lumen gentium” n. 10. Por. „Sakramenty św. w duszpasterstwie”, str. 211—218.

2. Jakie są główne zadania presbyterów według dekr. „O posłudze i życiu presbyterów” nn 5—9: wypunktować główne wskazania.

Przeżycie: Zbadajmy, jaki jest nasz osobisty stosunek do kapłanów.

Zadanie: Wspomagajmy kapłanów w ich pracy, choćby tylko modlitwą i obroną wobec niesłusznych zarzutów czy pretensji.

(dla dzieci) JEZUS CHRYSTUS — KAPŁANEM MIŁOŚCI

1. Ojciec niebieski zsyła nam w Panu Jezusie „miłosiernego Samarytanina”:

— podczas życia ziemskiego Pan Jezus pomagał ludziom, leczył na ciele i duszy;

— teraz pomaga swoim błogosławieństwem, leczy i uzdrawia od grzechów przez Sakramenty św. i powierza opiece Kościoła.

2. Dzieci Boże — sługami Miłości:

— Pan Jezus czyni każdego człowieka „sługą Nowego Przymierza według Ducha” (Lekcja);

— posługiwanie Ducha jest posługiwaniem miłości (Ewangelia), którym obfitować winno całe życie dziecka.

3. Krucjata Miłości — programem „Sługi Nowego Przymierza”:

— należy wprowadzić kilka haseł Krucjaty Miłości do swego środowiska;

— zrobić rachunek sumienia: czy miłujemy drugich tak, jak Bóg nas umiłował.

Uroczystość Wniebowzięcia Najśw. Maryi Panny — 15 sierpnia

(dla dorosłych) „SZLACHETNA TOWARZYSZKA I POKORNA SŁUŻEBNICA PANA” (por. „Lumen gentium” n 61)

Temat: Maryja jest ową Niewiastą, która całe życie pozostawała w nieprzyjaźni z szatanem (por. Ofertorium). Dzięki przywilejowi Niepokalanego Poczęcia odniosła zwycięstwo nad grzechem i została wzięta do nieba odrazu z duszą i ciałem. Wniebowzięcie NMP to Jej ostateczny triumf nad szatanem, grzechem i śmiercią, oraz spełnienie proroctwa, które wyśpiewała w „Magnificat”.

Z tego tytułu stała obok Syna jako Pośredniczka (por. „Lumen gentium” n 62) oraz jako Pierwowieść życia chrześcijańskiego w roli Matki Kościoła (por. ibid n 65). To co Maryja zyskała dzięki „pełni łaski”, to i my uzyskamy etapami przez korzystanie z łask sakramentalnych.

(dla dzieci) UWIELBIENIE MATKI ŻYJĄCYCH

1. Uwielbienie ciała Najświętszej Maryi Panny i zapowiedź uwielbienia wszelkiego ciała ludzkiego.

2. Najświętsza Maryja Panna — Królową wszystkich stworzeń żyjących:

— Lud podjął tę myśl, że wraz z uwielbieniem ciała (po Sądzie Ostatecznym) cała natura będzie uwielbiona — wszystko, co żyje

i dlatego widzi w Najśw. Maryi Pannie Królowę wszystkich stworzeń żyjących, całej przyrody.

3. Matka Boska Zielna — święcenie ziół:

- podziękowanie za odebrane dary przyrody;
- prośba o radość uczestnictwa w uwielbieniu wszelkiego stworzenia.

Niedziela XIII po Zesłaniu Ducha Świętego — 16 sierpnia

(dla dorosłych) „Z LUDU WZIĘCI I DLA LUDU POSTANOWIENI“
(Hebr 5, 1)

Temat: 1. Pan Bóg obiecał Abrahamowi, że rozmnoży jego potomstwo jak gwiazdy na niebie i że z tego potomstwa wybierze Zbawiciela świata (Lekcja). Chrystus ustanowił Nowe Przymierze, które objęło wszystkie narody. Stąd podstawą zbawienia nie jest już przynależność do narodu wybranego ale wiara w Chrystusa Zbawcę (por. Ewangelię). Jako uczestnicy Nowego Przymierza (por. Introit, Graduał) powołujemy się na obietnice Boże i prosimy o pomnożenie w nas wiary, nadziei i miłości, byśmy mogli należycie odpowiedzieć na to Boże wezwanie i wybranie. W uzyskaniu tej postawy chrześcijańskiej pomagają nam nasi współbracia-kapłani, „spośród ludzi wzięci i wybierani przez Boga“ jako Jego i nasi przedstawiciele:

2. Przymioty współczesnych kapłanów — według dekr. „O posłudze i życiu przezbiterów“ nn 12—14 i środki pomocne, by takimi byli, ibid. nn 15—20 passim.

Przeżycie i zadanie: Pomyślmy, w czym możemy ulżyć kapłanom w ich trudnym powołaniu. Podać kilka przykładów.

(dla dzieci) SAKRAMENTY ŚWIĘTE — ŚRODKAMI NASZEJ POBOŻNOSCI

1. Chrystus Pan zawarł przymierze między Bogiem a ludzmi:

- wejrzyj o Panie, na Twoje Przymierze (Introit, Graduał);
- podstawą przynależności — wiara w Pana Jezusa i życie wg Jego Ewangelii (Lekcja).

2. Sakramenty św. — środkami naszej pobożności:

- uświęcają nas i czynią nas świętym Ludem Bożym;
- usuwają w nas to, co stanowi obrazę Boga;
- pomnażają wiarę, ufność i miłość — prośba o ich wzrost (Oracja).

3. Żyjmy po Bożemu:

- należy czerpać z źródeł sakramentalnych — dzieci Boże przyjmują Sakramenty św. chętnie i często oraz starannie przygotowują swoje serca;
- żyć wg Ewangelii, a reszta będzie nam przydana.

Niedziela XIV po Zesłaniu Ducha Świętego — 23 sierpnia

Temat dowolny.

Uroczystość Najśw. Maryi Panny Jasnogórskiej — 26 sierpnia

JASNA GÓRA — TRONEM ŁASKI PRZEBACZENIA I ODNOWY ŻYCIA przez konfesjonał, ambonę, czuwania adoracyjne i rekolekcyjne, skupienia, pielgrzymowanie — w świetle tekstu Lekcji: „Błogosławieni, którzy strzegą dróg moich“ i Ewangelii: „Cokolwiek wam Syn powie, czyńcie“!

Niedziela XV po Zesłaniu Ducha Świętego — 30 sierpnia

(dla dorosłych) „NA SPOTKANIE Z JEZUSEM W WIECZNOŚCI“ — o Sakramencie Chorych

Temat: 1. Wskrzeszenie młodzieńca z Naim jest obrazem działania Chrystusa w Kościele, zwłaszcza przez Sakramenty św. Każdy grzech ciężki niszczy to nowe życie duchowe, zapoczątkowane na Chrzcie św. Kościół w swych modłach błaga Boga o ratunek (Introit) i wyznaje, że bez łaski Bożej wytrwać w świętości nikt nie potrafi (Kolekta). Chrystus budzi uśpione letargiem grzechu dusze (Ewangelia, Ofertorium) i karmi je swym Ciałem, „wydanym za życie świata“ (Komunia). Przez Sakrament Namaszczenia Chorych przynosi pociechę na ostatnie chwile a nawet przywraca zdrowie cierpiącym na duszy i ciele.

2. Rozważmy istotę i skutki Sakramentu Chorych według np. „Sakramenty w duszpasterstwie“ str. 193—197.

Przeżycie i zadanie: Zwalczanie uprzedzeń wśród wiernych do tego Sakramentu i właściwe jego stosowanie (uwagi praktyczne — duszpasterskie).

(dla dzieci) PROMIENIUJEMY ŻYCIEM BOŻYM

1. Wszystko co Pan Jezus uczynił promieniowało z najczystszej miłości:

- np. wskrzeszenie młodzieńca z Naim (Ewangelia) było aktem życzliwości Pana Jezusa;
- Sakramenty św. są darami miłości.

2. Sakramenty św. wypisują miłość w naszych sercach:

- miłość rozlana jest w sercach naszych (Rz 5, 5);
- Sakramenty św. zwłaszcza Eucharystia, tworzą zbawczą społeczność miłujących się.

3. Promieniujemy życiem Bożym na innych

- miłość wypełniająca serce dzieci przez Sakramenty święte musi udzielać się dalej (Lekcja);
- na otoczenie swoje — w domu, w szkole, na ulicy, wszędzie.

Niedziela XVI po Zesłaniu Ducha Świętego — 6 września

(dla dorosłych) MAŁŻEŃSTWO KATOLICKIE NA WZÓR MIŁOŚCI CHRYSZTUSA DO KOŚCIOŁA

Temat: 1. Uświęcenie i zbawienie jest dziełem łaski, wspomagającej pracę i wysiłki w kierunku dobra ludzkiej natury. Z biegiem życia poznajemy coraz bardziej przeróżne słabości w każdym stanie i zawodzie, a zaznaczają się one na co dzień najbardziej w stanie małżeńskim. Dlatego, by pomagać małżonkom, podniósł Chrystus kontrakt małżeński czysto ludzki do godności Sakramentu i udziela nie stawiającym oporu wiele łask. Wiele spośród współczesnych małżeństw jest jakby „opuchłych“ wewnętrznie, rozbitych, nieszczęśliwych. Pomoc przyjdzie z „obudzenia“ łaski sakramentalnej i podtrzymywania jej żywotności przez korzystanie z Eucharystii, „Chleba mocnych“.

2. Parafraza i objaśnienie tekstu z Listu św. Pawła do Efezjan 5, 22—33 w świetle formularza Mszy św. za nowożeńców i na tym tle określenie istoty chrześcijańskiego małżeństwa, zgodnie ze wskazaniami „Lumen

gentium“ nn 11, 35 i 41. Por. także „Sakramenty św. w duszpasterstwie str. 235—238.

Przeżycie i zadanie: Praktyka Różańca św. w rodzinie i częstej Komunii św. rodzinnej, a wtedy zbliżymy się ku ideałowi życia rodzinnego, nakreślonego w Liście do Kol 3, 12—17.

(dla młodzieży) MAŁŻEŃSTWO UBOGACONE ŁASKĄ SAKRAMENTU

Wstęp: Chrystus Pan wzbogacił tylko dwa stany życiowe szczególną łaską sakramentalną: małżeństwo i kapłaństwo. Różne zawody zmieniają się w dziejach, małżeństwo i kapłaństwo trwają, jako stany nieodwołalne.

Pouczenie: W życiu ludzkim małżeństwo jest zjawiskiem naturalnym, powszechnym. Równocześnie jest ono powołaniem i posłannictwem, które winno angażować człowieka całego, cieleśnie i duchowo.

1. Małżeństwo — to najpierw udział w twórczym działaniu Boga — Stwórcy. Powierza On małżonkom przekazywanie życia nowym ludziom i doprowadzenia ich do dojrzałości (rola wychowawcza zdrowej rodziny).

2. Małżeństwo — to równocześnie droga najlepsza do zdobywania dojrzałości osobowej u małżonków. Człowiek nie dojrzewa w samotności, lecz współżycząc z innymi, zwłaszcza w małżeństwie (potrzeba ofiary i poświęcenia, gotowość do udzielania się, wbrew egoizmowi).

3. Małżeństwo i rodzina chrześcijańska — to wybitny, zasadniczy współczynnik i warunek zdobycia pełni życia w Bogu. Chrystus wnosi tu miłość czystą i ofiarną, bezinteresowną i uszlachetniającą, która naturalną miłość podnosi do miłości dożgonnej i wiernej.

Przeżycie: W Lekcji Paweł Apostoł określa dojrzałości małżeńskiej i rodzicielskiej perspektywy już nie tylko doczesne lecz nieogarnione w Jezusie Chrystusie.

Zadanie: Chrześcijanin, zwłaszcza dojrzewający, musi bronić się przed wypaczonymi i strywializowanymi koncepcjami małżeństwa, a czerpać z czystszej i błogosławionej wizji małżeństwa, określonej przez Chrystusa.

(dla dzieci) RODZICE UBOGACENI ŁASKĄ SAKRAMENTU MAŁŻEŃSTWA

1. Obrzędy ślubne

— Specjalne modlitwy o błogosławieństwo w obrzędach ślubnych mają uprosić pomoc Bożą dla wypełnienia trudnych obowiązków.

2. Obowiązki rodziców

— są różnorodne i ciężkie: rodzicielskie, wychowawcze, zawodowe, społeczne — potrzeba specjalnego błogosławieństwa.

3. Zadania dzieci

— modlić się, aby rodzice podołali obowiązkowi;

— okazywać cześć i szacunek podyktowany wdzięcznością.

Niedziela XVII po Zesłaniu Ducha Świętego — 13 września

(dla dorosłych) PRAWDZIWA MIŁOŚĆ MAŁŻEŃSKA I RODZINNA

Temat: 1. Wszystkie przykazania wskazują, jak mamy wypełniać podstawowe prawo miłości Boga i bliźniego, które streszcza całą objawioną naukę (por. Ewangelia). W Lekcji wylicza św. Paweł nadprzyrodzone węzły, które nas łączą: jeden Bóg: jedna wiara, jeden Chrystus, jedno oczekiwanie zbawienia. Węzły te powinny spajać małżonków, bo są o wiele

mocniejsze niż węzły cielesne i doczesne, które kruszeją pod wpływem zmrożeń niewłaściwego klimatu życia małżeńskiego.

Jak wygląda małżeństwo i rodzina w świecie współczesnym, wskazuje Sobór w „Gaudium et spes“ n. 47.

2. Odpowiedzialna w płodności i wierności miłość małżeńska — por. ibidem nn 49—51. Jak ją uzdrawiać — por. ibidem n. 52.

Przeżycie: Podać jakiś stosowny przykład tragedii jak i radości życia rodzinnego czy małżeńskiego.

Zadanie: Pomóc skutecznie w uzdrawianiu atmosfery rodzinnej komuś z bliznich. Podać sposób.

(dla młodzieży) MIŁOŚĆ W MAŁŻEŃSTWIE I RODZINIE

Wstęp: Zapewne nie ma pojęcia tak wieloznacznego, jak słowo „miłość“. Obok treści najszlachetniejszych i najpiękniejszych przyporządkowuje się temu słowu treści banalne i żałosne, czasem wprost uwłaczające.

Pouczenie: Napotykamy w życiu ludzi, którzy rehabilitują także dzisiaj pojęcie „miłość“ zwłaszcza przez swoje życie i postępowanie. Najczystsza treść w odniesieniu do małżeństwa i rodziny nadał temu słowu sam Bóg, szczególnie w Jezusie Chrystusie.

1. Syn Boży wstąpił w ludzkie życie małżeńskie i rodzinne jako uosobiona miłość Ojca. Wpierw przygotował serca ludzkie na przyjęcie tej miłości, a potem stale ją wzbogacał.

2. Istotę prawdziwej miłości określił Pan słowami: „Więcej szczęścia jest w dawaniu, aniżeli w braniu“ (Dz 20, 35). Tak rozumieli miłość w małżeństwie i rodzinie Józef i Maryja.

3. W szarej, codziennej i długoletniej próbie, zwłaszcza życia małżeńskiego i rodzinnego, nie zdaje egzaminu „miłość“ oparta na nieuchwytnym, przelotnym sentymencie lub pożądaniu. Tylko Chrystus może pomóc w uszlachetnieniu takiej, często zaczątkowej miłości.

Przeżycie: Każdy człowiek doświadcza w swoim życiu obecności lub braku prawdziwej Bożej miłości najpierw i przede wszystkim w domu rodzinnym. Obecność tej miłości uszlachetnia i raduje, brak jej wypacza i unieszczęśliwia.

Zadanie: Miłość Chrystusowa jest darem i łaską, ale trzeba ją zdobywać przez własny wysiłek i współdziałanie. Szkołą tej miłości nie jest ani literatura, ani film lub teatr, lecz konkretne, codzienne współżycie w małżeństwie i rodzinie.

(dla dzieci) RODZINA SZKOŁĄ MIŁOŚCI

1. Najważniejszy przedmiot nauki — miłość.

2. Praktyczna nauka miłości:

— myśleć o innych, czynić im dobrze, współcierpieć, współradować się i razem ponosić ofiary;

— najlepszą okazję ku temu daje życie rodzinne.

3. Pan Jezus nakazał miłość.

— daje wzór i pomoc;

— naśladujmy Go i prosimy o pomoc.

Niedziela XVIII po Zesłaniu Ducha Świętego — 20 września

(dla wszystkich) ROZMOWY O BLIŹNICH SŁOWAMI MIŁOŚCI — O KAŻDYM W MOWIE ŻYCZLIWIE

Ulubionym tematem ludzkich rozmów jest drugi, nieobecny w danej chwili człowiek. Obmowa, ocena fałszywa, szkodliwie urabiana opinia, podważanie zaufania — to owoc takich rozmów. Raz przekazana atrakcyjnie sensacyjna wiadomość o naszym bliźnim, rośnie do granic nieprawdopodobnej plotki. Oczernia, dyskwalifikuje, krzywdzi. Słowu fałszywej oceny, raz wypowiedzianemu, trudno postawić tamę. Urobiona komuś zła opinia, może przez całe życie za nim wędrować. Krzywdą największą jest niesłuszne oskarżenie i kłamliwe donosy.

Postanowienie: W miesiącach jesiennych, gdy zabieramy się na nowo do pracy, musimy wydać walkę plotkom, obmowie, oszczerstwu w życiu i w prawdzie. Będziemy o człowieku mówić dobrze, albo wcale. Jeśli musimy powiedzieć o jego wadach i brakach w duchu miłości, to tylko jemu samemu. Zdobędziemy się na szacunek dla drugiego człowieka i jego spraw. Wyrozumiemy jego wady i słabości. Będziemy mówić o drugich tylko językiem miłości, która leczy.

Hasło: „O człowieku wolno mówić tylko językiem miłości“!

Niedziela XIX po Zesłaniu Ducha Świętego — 27 września

(dla dorosłych) ZNAKI ŁASKI JEZUSOWEJ W SAKRAMENTALIACH KOŚCIOŁA

Temat: 1. Niebo jest naszą Ojczyzną, a na ziemi jesteśmy wygnańcami i to zwykle nieszczęśliwymi. Wskutek grzechów własnych i złego postępowania naszych bliźnich cierpimy wiele (por. Introit). Dostrzegamy w sobie różne choroby duchowe, które wciąż zagrażają życiu łaski. Broni nas przed tym życie sakramentalne. Ale Kościół przewidział dodatkowo inne pomoce nadprzyrodzone, będące do naszej dyspozycji jakby pod ręką w każdym niemal odcinku życia — tzw. Sakramentalia.

2. Co to są więc Sakramentalia Kościoła? — Por. Konst. „O św. Liturgii“ nn 60—63.

Przeżycie i zadanie: Jak ma wyglądać stosowanie ich w życiu codziennym wiernych? — Por. ibid. n. 79.

(dla młodzieży) KAPŁAŃSTWO CHRYSZTUSOWE W KOŚCIELE

Wstęp: Instytucja kapłaństwa, jako pośrednictwa między Bogiem i ludźmi jest tak dawna, jak ludzkość. Opiera się ona na przeświadczeniu o istnieniu Boga (bóstw) i na szukaniu łączności z Bogiem. Dzieje ludzkie znają różne postacie kapłaństwa, czcigodne i wypaczone.

Pouczenie: W Jezusie Chrystusie ustanowił sam Bóg kapłaństwo w najczystszej postaci i to na wieczne czasy. Chrystus Pan największy i najdoskonalszy Kapłan, zjednoczył ludzkość nierozzerwalnie z Bogiem przez swoją zbawczą śmierć i zmartwychwstanie.

1. Chrystus Pan aktualizuje swoje kapłaństwo wieczne i doskonałe w swoim Kościele świętym. Wybiera i powołuje sam spośród ludzi mężów na „służbę pojednania“ ludzi z Bogiem.

2. Wybrańców swoich wyposaża Pan w słowo Prawdy i władzę uświęcania (sakramentalnego), szczególnie we władzę składania Ofiary Nowego Przymierza, po czym posyła ich do swego ludu. Kościół posoborowy z naciśkiem podkreśla służebny charakter kapłaństwa Chrystusowego.

3. W ciągu dziejów Kościoła kapłaństwo dopełniało się i dopełnia na różny sposób. Łaska kapłaństwa respektuje psychiczne i społeczne

warunki życia powołanych, ale równocześnie wymaga najwyższego zaangażowania.

Przeżycie: Godność Wiecznego Arcykapłana, Chrystusa udziela się Jego powołanym zastępcom. Oczywiście uczestniczą oni także w jarzmie Pana i spoczywa na nich wielka odpowiedzialność za wierne dopełnienie posłannictwa.

Zadanie: Powołany nie może bez winy zlekceważyć łaski powołania. Wierni winni modlić się o dobre powołania i wspierać kapłanów Chrystusowych w ich posłannictwie.

(dla dzieci) KAPŁAŃSTWO CHRYSTUSOWE W KOŚCIELE

1. Powołanie człowieka:
 - cześć Boga: kapłani — reprezentantami ludzkości wobec Boga.
2. Kapłaństwo Nowego Testamentu:
 - uczestnictwem w kapłaństwie Chrystusowym: Pan Jezus wybiera, przygotowuje i daje władzę.
3. Obowiązki dzieci wobec kapłaństwa Chrystusowego:
 - być wyczulonym na głos powołania,
 - wypraszać dobrych kapłanów,
 - pomoc dla kapłanów.

Niedziela XX po Zesłaniu Ducha Świętego — 4 października

Tydzień Miłosierdzia.

Niedziela XXI po Zesłaniu Ducha Świętego — 11 października

Dzień Modlitwy za tych którzy troszczą się o nasze zdrowie.

Niedziela XXII po Zesłaniu Ducha Świętego — 18 października

Niedziela Misyjna.

Niedziela XXIII po Zesłaniu Ducha Świętego — 25 października

Temat dowolny.

VI. OKRES PRZY KOŃCU ROKU KOŚCIELNEGO

Niedziela XXIV po Zesłaniu Ducha Świętego — 1 listopada

Uroczystość Wszystkich Świętych

(dla dorosłych) „ZACHŁANNOŚĆ NA ŁASKĘ“ — WARUNKIEM ŚWIĘTOSCI I JEJ ROZWOJU

Temat: Prócz Świętych, którym Kościół poświęcił osobny dzień w roku kościelnym, przebywa w niebie niezliczona rzesza wybranych „ze wszystkich narodów i pokoleń i języków“ ze wszystkich stanów i zawodów, różnego wieku i płci (por. lekcję). Dziś Kościół oddaje cześć tym wszyst-

kim, a żyjącym na ziemi „pielgrzymom“ do niebieskiej ojczyzny wskazuje właściwą drogę dojścia. Etapy tej drogi ukazuje Jezus — a określają je „błogosławieństwa“ (Ewangelia). „Łaski pełna“ zaś „Królowa Wszystkich Świętych“ prowadzi nas swą macierzyńską dłońią i przykładem życia do swego Syna.

(dla młodzieży) TAJEMNICA WIELKANOCNA W ŻYCIU ŚWIĘTYCH

Wstęp: Kościół Boży jest świadomy swego pielgrzymiego charakteru: Jeszcze nie osiągnęliśmy Domu Ojca, jeszcze jesteśmy w drodze, jeszcze trudzimy się wśród udręk i doświadczeń, słabości i upadków. Ale Pan jest blisko, Bóg jest przy nas i w nas (Graduał)!

Pouczenie: Także współcześnie w czasach głośniego nasilenia zła i buntu przeciw Bogu, zwycięża w wielu sercach ludzkich Pan, uświęca je i pociąga ku sobie. W każdym czasie żyją święci pomiędzy nami, jako żywy dowód obecności Boga.

1. Kościół czci i wspomina Świętych Pana z radością i wdzięcznością. Dzisiaj święci pamięć wszystkich Wybranych Boga. Kult Świętych podnosi na duchu i umacnia wiarę w ostateczne zwycięstwo dobra w człowieku.

2. Święci byli podobni nam, żyli w podobnych co do istoty rzeczy warunkach i trudnościach życia. Żywa jedność z Chrystusem uwielbionym przysparzała im łask Jego Tajemnicy wielkanocnej. Przez łaskę Jego stali się tym, czym są dzisiaj, w chwale Boga (por. 1 Kor 15, 10).

3. Święci są dowodem na to, jak człowiek potrafi w różnych warunkach życia, przez wiarę, nadzieję i miłość włączyć się wytrwale i cierpliwie w Tajemnicę Chrystusa, ażeby żyć coraz bardziej w Jego tajemnicach.

Przeżycie: Wielu Świętych przez ogarnięcie Tajemnicy wielkanocnej Chrystusa uświęciło nie tylko siebie samych, ale ubogaciło i uszlachetniło także innych ludzi, nawet poza społecznością Kościoła.

Zadanie: Wielkoduszny przykład Świętych obowiązuje nas wszystkich. Nie prosimy jednak Przyjaciół Pana o doraźne wstawianictwo, lecz staramy się rzetelnie naśladować ich w umiłowaniu Pana Jezusa, by i w nas dopełniła się Jego Tajemnica wielkanocna.

(dla dzieci) IMIENINY ŚWIĘTYCH W TOWARZYSTWIE PANA JEZUSA

1. Dzień imienin na ziemi

— jest uroczysty: życzenia, prezenty, listy, telegramy... Wyobrazić sobie taki dzień w niebie, dokąd wędrują nasze myśli, prośby i podziękowania.

2. Uroczystość w niebie jest wspaniała, święta, bo tam towarzystwo Świętych skupia się wokół Pana Jezusa;

— na ziemi rodzice chrzestni przynieśli przyszłych Świętych do Pana Jezusa,

— sami biegali do kościoła na spotkanie z Panem Jezusem,

— w ważnych sprawach radzili się w cichości Pana Jezusa (ufność).

3. W kościele

— Święci są w tajemniczy sposób z nami,

— Stołem imieninowym jest ołtarz,

— Gospodarzem sam Pan Jezus,

— Złożmy swoje modlitwy w czasie Mszy św. jako życzenia imieninowe, np. że postanawiacie naśladować Świętych wytrwale.

Dzień Zaduszny — 2 listopada

(dla dorosłych i młodzieży) „ŚWIĘTYCH OBCOWANIE“

Temat: 1. W życiu ziemskim trapią nas rozliczne cierpienia. Przez nie Bóg oczyszcza wybranych i gromadzi ich w swoim Królestwie, które przecież „gwałt cierpi“ (Introit, Graduał). Zbliża się jednak dzień, w którym Bóg obdarzy chwałą całego człowieka, wskrzeszając uciemiężone przez śmierć ciało do nowego życia (Lekcja), jak wskrzesił do życia córkę Jaira (Ewangelia).

Wielka prawda o „Obcowaniu Świętych“ czyli o Kościele jako Mistycznym Ciele Jezusa Chrystusa dopełnia naszej nadziei i pociechy w przeciwnościach ziemskiego życia. Chodzi tylko o jedno: byśmy włączyli się solidnie w to „obcowanie świętych“ przez solidną troskę o świętość.

2. Inny aspekt „Obcowanie Świętych“: „Rodzina Boża“, którą łączy jedna wiara, nadzieja i miłość — poprzez życie łaską. Jakiż jest sens „Dnia Zadusznego“ w kontekście prawdy o „Obcowaniu Świętych“?

Przeżycie: Wytwórzmy w sobie nastrój i poczucie wspólnoty ze Świętymi w niebie i czyśćcu.

Zadanie: By ożywić ducha tej wspólnoty, zwłaszcza z najbliższymi, zamówmy za ich dusze w listopadzie Mszę św.

(dla dzieci) SPACER PO CMENTARZU

1. Trzeba się często spotykać ze zmarłymi (nawiązanie do uroczystej procesji dnia poprzedniego na cmentarzu).

- dawniej ludzie wkładali naczynia, pożywienie do grobów i w ten sposób okazywali troskę zmarłym,
- Pan Jezus zatroszczył się o przyjaciela Łazarza,
- dziś uroczystość odprowadzamy zmarłych w czasie pogrzebu, wypisujemy tabliczki informacyjne o zmarłych, nieraz oglądamy wielkie pomniki na cześć ofiar wojny.

2. W śmierci jest zwycięstwo.

- kto zmarł niedawno ze znajomych? Może rodzice, kolega, nauczyciel, sąsiad?
- Jak się zachowywali ludzie? Modlili się, płakali, ubrani w czerń — symbol śmierci.
- W śmierci jest zwycięstwo — krzyż Pana Jezusa znakiem zwycięstwa.

3. Możesz i ty zwyciężyć w chwili śmierci,

- jeśli będziesz dbać o dobre swoje życie.

Niedziela XXV po Zesłaniu Ducha Świętego — 8 listopada

(dla dorosłych) „ŁASKA OSTATECZNEGO WYTRWANIA“

Temat: 1. Wśród ciemności nocy współczesnego życia szatan przez swych popleczników (złych ludzi) nieprzyjaciół Boga, sieje ustawicznie kłopot fałszu i złości na roli Bożej — w umysłach i sercach ludzkich (Ewangelia). Bóg jako dobry Ojciec Rodziny ludzkiej zasiewa dobre ziarno prawdy i łaski. Do tej ojcowskiej Jego dobroci odwołujemy się w dzisiejszej Kolekcji: „Prosimy Cię, Panie, strzeż nieustannie rodziny Twojej z ojcowską dobrocią, ponieważ całą nadzieję pokładamy w łasce nie-

bieskiej“ („ostatecznego wytrwania“). Znaczenie przypowieści na tle prawdy o „wiecznym zbawieniu“ (parafraza perykopy ewangelicznej).

2. Krótkie wyjaśnienie problemu predestynacji.

Przeżycie: Przypatrzmy się, jak rozsiewa się kąkol zła (np. plotki, grzechy przeciw miłości bliźniego...).

Zadanie: Postarajmy się, by nigdy nikogo nie gorszyć („nie siać kąkolu“).

(dla młodzieży) NAMASZCZENIE CHORYCH — DOPEŁNIENIEM ŻYCIA W CHRYSZTUSIE

Wstęp: Listopadowe wspomnienie zmarłych uprzytamnia wyraźniej prawdę o śmierci. Choć chwila śmierci statystycznie się przesuwa, nikt nie jest wyjęty spod prawa biologicznego końca. Chrześcijanin nie może nigdy zamykać oczu na tę prawdę.

Pouczenie: Od chwili śmierci krzyżowej i zmartwychwstania Chrystusa śmierć utraciła dla chrześcijanina swoje ostrze (1 Kor 15, 56). Od chrztu świętego uczestniczymy w śmierci Chrystusa, zwłaszcza w każdej Ofierze Mszy świętej, a śmierć ta prowadzi do pełni życia.

1. Szczególnie uprzytamnia się prawda o śmierci w poważnej chorobie. Zjednoczenie cierpień z cierpieniami Chrystusa utwierdza nasz udział w zbawczej Jego męce i jej mocy oczyszczającej.

2. Chrystus udziela choremu, osłabionemu fizycznie, a często i psychicznie, szczególnego umocnienia w Sakramencie Namaszczenia Chorych (por. Obj 1, 17—18, 2, 2, 10). Cierpienia chorego zyskują zbawczą wartość (por. Kol 1, 24).

3. Namaszczenie chorych jest z miłosierdzia Pana sakramentem dopełnienia życia chrześcijanina w jedności z uwielbionym Panem przez wiarę, nadzieję i miłość.

Przeżycie: Sakrament Namaszczenia Chorych broni przed kapitulacją życiową, załamaniem i rozpaczą w chwili najbardziej decydującej o wieczności.

Zadanie: Namaszczenie chorych zakłada świadome przyjęcie sakramentu przez chorego. Nie można zwlekać z przyjęciem sakramentu do ostatniej chwili, tym mniej do chwili zgonu.

(dla dzieci) NAMASZCZENIE CHORYCH CZYLI PAN JEZUS JESZCZE CHCE PRZYJŚĆ

1. Ludzie chorzy,

— ciężko chory, spodziewający się śmierci, nieraz załatwia wiele spraw: daje polecenia, robi testament. Obecni krzątają się. Niepokój.

2. Załatwić trzeba sprawy swej duszy.

Ciało tylko umiera, ale dusza żyje wiecznie, więc:

— trzeba przypomnieć sobie, co nakazuje Pan Jezus (List Jakuba),

— zawołać kapłana, aby udzielił namaszczenia chorych, czyli by tym namaszceniem sprowadził do duszy chorego samego Pana Jezusa z Jego łaską,

— albowiem Pan Jezus ustanowił specjalny Sakrament Chorych; Pan Jezus nie chce zostawić chorego samego w czasie choroby lub w chwili śmierci.

3. Pamiętaj

— byleś namaszczony na czole w chwili Chrztu, na tym samym czole będziesz namaszczony w chwili śmierci,

- odwiedzać chorych,
- modlić się za umierających,
- modlić się za siebie, byś w godzinie śmierci zdążył przyjąć Sakrament Chorych.

Niedziela XXVI po Zesłaniu Ducha Świętego — 15 listopada

(dla dorosłych) „A NIC NIECZYSTEGO DO NIEGO (NIEBA) NIE WEJDZIE“ (Obj 21, 27).

Temat: 1. Prawda o czystości — jako miejscu dla tych, którzy nie pozwalają działać w swej duszy w pełni „fermentom“ Bożej łaski... Odpusty — pomocami w tym oczyszczeniu dusz. Ich istota i praktyka.

2. Krótkie objaśnienie tekstów: Jer 29, 12 i Ps. 129, 1—2.

Przeżycie i zadanie: Oczyszczajmy śmieci duszy przez godne zyskiwanie odpustów...

(dla młodzieży) SAKRAMENTALIA I ODNOWA ŚWIATA

Wstęp: Następstwa grzechu ciąży nie tylko nad ludźmi, ale nad całym stworzeniem, które oczekuje wyzwolenia (por. Rz 8, 22). Od wieków ludzie odczuwają potrzebę wyłączenia z codziennego użytku pewnych osób, miejsc i rzeczy oraz poświęcania ich Bogu (bóstwom). Pan Jezus potępił ostro zbezczeszczenie świątyni jerozolimskiej.

Pouczenie: Przez Swoje Wcielenie Syn Boży złączył się pośrednio z całym porządkiem stworzenia. W Tajemnicy wielkanocnej rozpoczął jego wyzwolenie i uświęcenie, zwłaszcza przez Eucharystię. Pismo św. zapowiada nadejście „nowego nieba i nowej ziemi“ (Obj. 21, 1).

1. Kościół Chrystusowy od dawna poświęca i konsekruje osoby, miejsca i przedmioty przez sakramentalia. Istotą ich są modlitwy błagalne w celu uproszenia Bożego błogosławieństwa i łaski. Sakramentalia nie mają nic wspólnego z magią (zaklęciami).

2. Skuteczność sakramentaliów, uświęcających naszą rzeczywistość ziemską, zależy w dużym stopniu od wyposażenia tych, którzy proszą o poświęcenie i je przyjmują (postawa wiary, nadziei i miłości Boga).

3. Przez sakramentalia Kościół nadaje również głęboką wartość wielu obyczajom ludowym, które mają duże znaczenie w życiu religijnym. W koniecznych wypadkach poświęcenia mają na celu uwolnienie spod jarzma szatana (egzorcyzmy).

Przeżycie: „Bóg tak umiłował świat...“ (J 3, 16), że pragnie nie tylko uczynić go uświęconą, choć przejściową, ojczyzną ludzi, ale również włączyć go na wieki w krąg swojej chwały („nowe stworzenie“). Dzieje się to powoli, ale konsekwentnie w dziele Odkupienia (Ewangelia, kwas chlebowy).

Zadanie: Staramy się zrozumieć z wdzięcznością posoborową odnowę liturgiczną odnośnie do roli sakramentaliów w życiu Kościoła (por. Häring: „Nauczanie Chrystusa“ II, s. 165 nn).

(dla dzieci) POŚWIĘCIĆ CAŁY ŚWIAT

1. Błogosławieństwa

- Pan Jezus błogosławił w Wieczerniku chleb, przed miastem na kamieniu błogosławił dzieci, nakazał apostołom iść na cały świat „w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego“.

- Apostołowie szli do Egiptu, Azji Mniejszej, Grecji, Włoch, Hiszpanii i błogosławili domy, pokarmy, ludzi
- obecnie ksiądz w imię Pana Jezusa też błogosławi, tzn. modli się, by dana rzecz przyczyniła się do dobra, np. niech kierowca w samochodzie chwali bardziej Boga, niech w domu pokropionym mieszkający lepiej czczą Pana Boga.
- 2. Wszystko chwali Boga
 - Pan Bóg rządzi światem. Trawa chwali Pana Boga, woda chwali Pana Boga. My także sobą, swoim zbudowanym domem, swoim pojazdem, swoim pożywieniem chwalimy Pana Boga.
- 3. „... Cokolwiek czynicie, wszystko na chwałę Bożą czyńcie“.
- Gdy się żegnasz, błogosławisz siebie. Żegnaj siebie, przeżegnaj czasem wodę, nocną dal, zeszyt, książkę, przeżegnaj piłkę, ziemię, księżyc, chmury. „...Cokolwiek czynicie, wszystko na chwałę Bożą czyńcie“.

Uroczystość Chrystusa Króla — 22 listopada

(dla dorosłych) JEZUSOWE „KRÓLESTWO ŚWIĘTOŚCI I ŁASKI“

(Prefacja)

Temat: Chrystus Pan jest Królem wszechświata, ponieważ jest Synem Bożym i Zbawcą ludzkości. Jego nauka ma być podstawą w życiu ludzi, ale muszą ją oni dobrze poznać i chcieć zastosować. Niestety egoizm, nienawiść przerażają ludzkie serca, paraliżują siły duszy, wciąż przecież tęskniącej do doskonałości życia. Stąd Sobór za Chrystusem wzywa wszystkich do świętości (por. „Lumen gentium“ nn 39—41). A środkami zasadniczymi w tym względzie są Sakramenty św. i pomnożenie przez nie łaski...

(dla młodzieży) JEZUS CHRYSTUS — KRÓL ŁASKI I MIŁOŚCI

Wstęp: Królowie i królowe wychodzą współcześnie z mody. Gdzie się jeszcze obiera różnych „królów“ sportu, filmu lub „królowe“ mody, piękności i inne, tam czyni się to raczej mało poważnie, dla maskarady. Nikt nie chce poważnie uznawać innych nad sobą.

Pouczenie: Jezus Chrystus nie wahał się przyjąć tytułu Króla (Ewangelia). Odrzucił jedynie zrównanie z wszystkimi królami tej ziemi (por. J 6, 15). W Chrystusie tytuł „Król“ ma zupełnie nowe, jednorazowe i niepowtarzalne znaczenie.

1. Chrystus Pan posiada jako jedyny prawdziwe, najwyższe i wieczne władztwo, albowiem jest „obrazem Boga niewidzialnego“ i w „Nim zostało wszystko stworzone“ (Lekcja). Królowanie Chrystusa nie jest uzurpacją lecz wypływem z Jego Synostwa Bożego.

2. Pan Jezus zdobył także jako Syn Człowieczy godność i władztwo najwyższego i wiecznego Króla przez Ofiarę Swej miłości na krzyżu. Stał się „Pierworodnym wśród każdego stworzenia“, bo „zamieszkała w Nim cała pełnia“ Bóstwa i „Ojciec wszystek sąd Mu przekazał“ (J 5, 22).

3. Jezus Chrystus, wzgardził władztwem, które opiera się na brutalnym gwałcie oraz doczesnych środkach przemocy: to władztwo jest miżerne i rozpada się, bo nie ma aprobaty Boga. Chrystus zdobywa serca tym, co jest najwyższe i najszlachetniejsze: mocą Miłości.

Przeżycie: Od wieków Pan Jezus zdobywa nie służalców i niewolników lecz wolnych przyjaciół, których nie podporządkowuje Sobie lecz przyporządkowuje przez miłość i obdarza udziałem w swoim Królestwie.

Zadanie: Przez szczere i żywe współzycie sakramentalne z Panem utwierdzamy w sobie Królestwo Jego Miłości.

(dla dzieci) JEZUS CHRYSTUS KRÓLEM ŁASKI I MIŁOŚCI

1. Król i jego poddani
 - król rządzi
 - poddani słuchają
2. Pan Jezus Królem
 - bo cały świat jest Jego własnością i za wszystkich umarł na krzyżu, wyprasząc nam łaski
 - rządzi nie siłą i przymusem, ale miłością i dobrocią
3. Uznajemy Pana Jezusa za Króla
 - jeśli będziemy Go słuchać, szanować i kochać, a On udzieli nam łaski ku temu.

7

NAUKI STANOWE DLA RODZICÓW

KSZTAŁTOWANIE POSTAWY OTWARTEJ NA ZNAKI CZASU

Wprowadzenie: Główny nurt nauk stanowych do rodziców w roku 1969/70 przebiegać będzie przez problematykę wychowania ku samowychowaniu. Celem całego cyklu będzie próba nakreślenia współczesnego modelu katolika i sposobu jego obecności w świecie, niosącym nowe szanse, ale i nowe zagrożenia.

Postawa otwarta na znaki czasu — to myśl przewodnia, która ma spiąć w jedno wieloaspektowe zagadnienia wychowawcze i wnieść nowe akcenty zarówno do modelu jak i do środków służących wychowaniu chrześcijańskiemu.

Wobec takich zjawisk, jak wykorzenienie cywilizacyjne, technicyzacja życia, homogenizacja współczesnej kultury masowej, zróżnicowanie postaw światopoglądowych, postawa diaspory zachodzi potrzeba kształtowania samodzielności, wychowania sumienia, wychowania do dialogu. Zagubieniu, anonimowości, odpołecznieniu, minimalizmowi i postawie konsumpcyjnej współczesnego człowieka należy przeciwstawiać postawę, w której wartość i godność osoby ludzkiej, zaangażowanie w sprawy drugiego człowieka, zdolność do ofiary inicjatywa i odwaga znajdują swój najpełniejszy wyraz.

Analiza współczesności w głównych jej nurtach stanowić będzie jedną część zagadnienia, drugą będzie odczytanie potrzeb psychicznych dziecka, które mamy w tę współczesność wprowadzić. Bardzo wczesne kształtowanie postaw ma uprzędzić spotkanie się dziecka z rzeczywistością, przygotować do przyjęcia jej wartości pozytywnych, uznanych za takie w świetle wiary.

Tak ujęty cykl będzie zbieżny z rokiem liturgicznym. W myśl postulatów zawartych w programie kaznodziejskim na rok 1969/70 rzeczywistość sakramentalna będzie płaszczyzną skupiającą wszelkie wysiłki wychowawcze, zmierzające ku postawie otwartej na znaki czasu.

TEMATY

Styczeń — NASZE DZIECKO W DIALOGU Z BLIŹNIMI

1. Nowa rzeczywistość — pluralizm światopoglądowy.
2. Różne, a nie przeciwstawne postawy.

3. Kształtowanie postawy szukania.
4. Przestrzeganie warunków dialogu (szacunek, wolność, prawda, jasność w przedstawianiu racji, odwaga, kompetencja...)

Luty — WYCHOWANIE SUMIENIA

1. Geneza — czy sumienie jest dziełem wychowania chrześcijańskiego?
2. Istota sumienia, jego działanie, znaczenie w życiu moralnym.
3. Jak wychowywać sumienie? (Zasada algedoniczna: przyjemne — przykre, zasada identyfikacji — rola przykładu: pochwała, nagroda, atmosfera życzliwości, taktu, delikatności, ku Bogu a nie ku przepisom).

Marzec — TROSKA O ŚWIADOME, CZYNNE I SKUTECZNE UCZESTNICTWO WE MSZY ŚW.

1. Kształtowanie postaw eucharystycznych:
 - a) postawa słuchania słowa Bożego,
 - b) postawa ofiary (uwielbienie, dziękczynienie),
 - c) postawa służby (otwarcie się ku innym w miłości).
2. Konieczność i warunki trwałej inicjacji eucharystycznej: zmysł liturgiczny, własne miejsce w zgromadzeniu, język liturgiczny, środowisko liturgiczne, Msza św. rodzinna.
3. Szczególna troska w okresie I Komunii św.
4. Msza św. — centrum chrześcijańskiego życia.

Kwiecień — WYCHOWANIE W SZACUNKU DLA ŻYCIA

1. Kryzys wartości ludzkiego życia.
2. Życie darem Stwórcy.
3. Miejsce człowieka wśród stworzeń (zdobywca czy opiekun przyrody).
4. Życie w odniesieniu do ostatecznego celu.

Maj — MIŁOŚĆ CELEM CHRZEŚCJAŃSKIEGO WYCHOWANIA

1. Miłość — pojęcie zdewaluowane,
2. Trzeba na nowo uwierzyć w miłość, której źródłem i celem jest Bóg („Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, mnieście uczynili“ — Mt 25, 40).
3. Pełnię człowieczeństwa otrzymujemy przez miłość.
4. Miłość jedyną drogą do uładzenia świata.

Czerwiec — DO CZEGO JESTEM POWOŁANY?

1. Elementy składowe chrześcijańskiego powołania:
 - a) biblijne znaczenie powołania
 - b) powołanie ogólne i szczegółowe.
2. Pomoc rodziców w odczytywaniu powołania ich dzieci.
3. Odczytanie własnego miejsca w życiu, gwarancją szczęścia i pełni rozwoju osobistego.
4. Rola rodziny w kształtowaniu powołania w znaczeniu specjalnym.

Lipiec — WYCHOWANIE DO MODLITWY

1. Istotny sens rozmowy z Bogiem.
2. Wprowadzenie dziecka w życie modlitwy.
 - a) modlitwa na kolanach matki
 - b) modlitwa w różnych fazach rozwojowych dziecka
3. Ku modlitwie człowieka dojrzałego.

4. Modlitwa indywidualna a modlitwa wspólna (we wspólnocie i ze wspólnotą).

Sierpień — WYCHOWANIE DO APOSTOLSTWA

1. Co to znaczy apostołować?
2. Cały Kościół jest misyjny.
3. Cena i wartość świadectwa indywidualnego.
4. Jak przekazać ducha apostołowania?
 - a) umiejętność „czytania” świata.
 - b) odnalezienie siebie
 - c) z przekonania ku przekonaniu
5. Dzisiejsze formy apostołstwa.

Wrzesień — WYCHOWANIE PRZES PRACĘ

1. Praca zadaniem wyznaczonym przez Stwórcę.
2. Bądź cały w pracy (praca — modlitwa, źródłem radości, rozwojem człowieka, gwarancją równowagi duchowej, oczyszczeniem).
3. Wartości społeczne pracy.
 - a) zbliżenie do drugiego człowieka
 - b) powiększenie dobra wspólnego
 - c) uświęcenie świata
4. Jak nauczyć entuzjazmu w pracy?

Październik — WYCHOWANIE DO ŚWIĘTOŚCI

1. O właściwe pojęcie świętości.
2. Świętość, która się staje („sprawiedliwy siedem razy na dzień upada i powstaje” — codzienne sposoby powstania).
3. Rola modlitwy i życia eucharystycznego.
4. To, co święte — i to, co zwykłe.
5. Model na dziś czy model na jutro („Uczyniwszy na wieki wybór, w każdej chwili wybierać muszę“).

Listopad — WYCHOWANIE DO MAŁŻEŃSTWA

1. Kiedy i jak uświadamiać.
2. Oddziaływanie wychowawcze w okresie dojrzewania.
3. Postawa rodziców wobec wyboru partnera przez ich dziecko (zmiana postawy autorytetu na postawę przyjaźni, jak łagodzić konflikt pokoleń).
4. Model żony i matki — męża i ojca wszczepiony od najwcześniejszych lat dzieciom (nowa pozycja kobiety, podział prac, budzenie zainteresowań).
5. Odpowiedzialne rodzicielstwo.

8

NAUKI STANOWE DLA MŁODZIEŻY

Spotkanie z Chrystusem w Sakramentach świętych

Wprowadzenie

Każdy katolik zobowiązany jest dążyć do życia coraz lepszego, doskonalenia swojej osobowości w Chrystusie Jezusie. To zdobywanie doskonałości moralnej obowiązuje szczególnie młodego chrześcijanina, rozpoczynającego pełnoprawne i odpowiedzialne życie w rodzinie ludzkiej. Musi on jednak zrozumieć, że najlepsze nawet jego chęci, osobista praca,

pełne zaangażowanie i szczerzy wysiłek nie pomogą, o ile równocześnie nie będzie świadomie i umiejętnie korzystał z pomocy nadprzyrodzonej: „Beze mnie nic uczynić nie możecie!”

Bóg daje wystarczającą pomoc i odpowiednie środki. Trzeba je tylko dobrze wykorzystać. Stąd konieczność aktywnej postawy młodego chrześcijanina wobec zasadniczych pomocy, jakimi są Sakramenty św.

W czasie swojej ziemskiej działalności Chrystus Pan nachylał się nad każdym potrzebującym i bezpośrednio udzielał mu swej pomocy. Warunkiem jej udzielenia były: wiara, ufność i miłość. Współcześni szukali Chrystusa i pragnęli tego szczególnego z Nim spotkania, które zawsze owocowało obfitymi łaskami.

To Chrystusowe działanie zostało przedłużone w Jego Kościele: „Oto ja jestem z wami po wszystkie dni aż do skończenia świata”. Udziela więc i dziś swej łaski, której widocznym znakiem jest Sakrament. Warunki skorzystania z tej pomocy nie zmieniły się: wiara, ufność, miłość.

Spotkanie z Chrystusem nie może być ani sporadyczne, ani powierzchowne. Aby oczekiwany dar łaski miał być pewny i konstruktywny, musi to być spotkanie przygotowane, przemyślane i świadome, a przede wszystkim osobowe.

Treść tegorocznych nauk powinna dać młodym słuchaczom zasadnicze uchwycenie prawdy o doskonałości chrześcijańskiej jako osobowym zjednoczeniu z Bogiem, ale równocześnie wspólnoty ludzi między sobą w Bogu, które się prawdziwie rodzi i rozwija w sakramentalnym spotkaniu z Chrystusem w Jego Kościele.

Ten cykl konferencji ma więc na celu:

1. pokazać właściwe miejsce w Ludzie Bożym młodego chrześcijanina,
2. uświadomić, że Lud Boży — to Kościół, a więc Chrystus Mistyczny,
3. wskazać i uzasadnić, że istotą życia chrześcijańskiego jest życie łaski,
4. umożliwić możliwie najlepsze zrozumienie prawdy, że Chrystus jest źródłem łaski,
5. utwierdzić w przekonaniu, że kto chce być autentycznym chrześcijaninem, ten musi żyć łaską, która przychodzi do nas tylko przez Chrystusa w Sakramentach świętych,
6. wyciągnąć konsekwentne wnioski, że o ile chce się zyskać oczekiwany dar łaski, pomoc na drodze życia, jest rzeczą konieczną dogłębne zrozumienie tajemnicy Sakramentów św., przygotowanie się do ich przyjęcia, właściwe podejście do osobistego spotkania z Chrystusem.

Szczególne oparcie dla tych rozważań stanowią będą dwa dokumenty Vaticanum Secundum: „Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym” oraz „Dekret o apostołstwie świeckich”.

Nota metodyczna

Materiał konferencji podzielono na trzy kolejne treściowo działy:

- I. Sakramenty inicjacji życia Bożego
- II. Sakramenty przebaczenia i miłości
- III. Sakramenty społeczne

Mając szczególnie na uwadze nawiązanie żywego kontaktu myślowego ze słuchaczami oraz wolitywne ich zaangażowanie, każda prelekcja powinna mieć charakter kerygmaticzny i ogromnie służebny.

Uwzględniając mentalność współczesnej młodzieży, opracowanie jednostki metodycznej wykładu powinno składać się z trzech stopni:

A. Faza obserwacyjna — określająca sam problem, zjawisko sytuacyjne wspólnie.

B. Faza refleksyjna — antropologiczna, zmuszająca do myślenia, zaangażowania intelektualno-wolitywnego, plusy i minusy problemu, stosunek człowieka do niego, zależność.

C. Faza religijna — ukazująca aspekt teologiczny wobec „A” i „B”, wolitywne zaangażowanie słuchacza, słowo Boże.

Tematy

I. Sakramenty inicjacji życia Bożego

Styczeń — Twoja wiara miarą życia Bożego w tobie

(Bierzmowanie — wiara fundamentem życia Bożego)

1. Pojęcie wiary chrześcijańskiej.
2. Czy naprawdę tylko wiedza? (człowiek nowoczesny a wiara).
3. Trudności w wierze i środki zaradcze.

Luty — Umocnienie na drodze życia wiary

(Bierzmowanie — łaska Boża umacnia twoją wiarę)

1. Pomocna dłoń Ojca.
2. Charyzmat dojrzałości chrześcijańskiej — oświeceni, umocnieni, uświęceni.
3. Moja odpowiedź na dar mocy.

Marzec — I ty jesteś Apostołem Chrystusa

(Bierzmowanie cd. — inicjacja apostołstwa)

1. Apostolskie powołanie.
2. Rzeczywiste zadziałanie
3. Trudności i pomoce.

II. Sakramenty przebaczenia i miłości

Kwiecień — Prawdziwy przyjaciel

(Pokuta — miłość podnosząca)

1. Ratunek na drodze.
2. Przyjęcie braterskiej pomocy.
3. Wypełnienie sprawiedliwości.

Maj — Raduj się, ponieważ darowano ci winę

(Pokuta cd. — pełnia przebaczenia i radości)

1. Osobowe spotkanie dziecka z Ojcem.
2. Trudności w spotkaniu.
3. Radość odrodzenia.

Czerwiec — On umarł też za ciebie

(Eucharystia — miłość ofiarna)

1. Wieczernik — krzyż.
2. Dar Najświętszej Ofiary.
3. Ofiara człowieka (wspólnota w Bogu z innymi).

Lipiec — Chrystus twoim pokarmem
(Eucharystia cd. — miłość krzepiąca)

1. Pokarm niebieski.
2. Pełnia nowych sił.
3. Z Chrystusem w życie.

Sierpień — Chrystus uzdrawia, umacnia, pociesza
(Namasczenie — moc uzdrawiająca)

1. Trud ostatnich zmagañ.
2. Nie lękajmy się, to Chrystus.
3. Radość nowego życia.

III. Sakramenty społeczne

Wrzesień — Złączył nas Chrystus na wspólną drogę życia
(Małżeństwo — zjednoczeni przez Chrystusa)

1. Miłość wierna i ofiarna.
2. Świadomi swoich zadañ.
3. Zawierzili łasce.

Październik — Prawdziwa miłość rodzi życie
(Małżeństwo cd. — miłość rodząca życie)

1. Współuczestnicy dzieła stworzenia.
2. Wzajemnie odpowiedzialni za dar życia.
3. Wychowawcy dzieci Bożych.

Listopad — W służbie Ludu Bożego
(Kapłaństwo — wzięci z Ludu Bożego i dla niego przeznaczeni)

1. Wybrani przez Chrystusa.
2. Kapłańska ofiara (ofiarna miłość)
3. Wspierani kapłaństwem wiernych.

9

KAZANIA PIERWSZOPIĄTKOWE „MIŁUJCIE SIĘ WZAJEMNIE JAK JA WAS UMIŁOWAŁEM“

Styczeń — Złączył was Chrystus

- a) Różne prawa małżonków.
- b) Jaką jesteś żoną.
- c) Jakim jesteś mężem.

Luty — Rodzice i dzieci

- a) Powołanie rodziców.
- b) Rozwijajcie w swym dziecku Chrystusa.
- c) Kochajcie mądrze!

Marzec — Czcij Ojca i matkę swoją

- a) Moi „staruszkowie”.
- b) Czwarte przykazanie nadal obowiązuje.
- c) Miłość wobec rodziców nie starzeje się nigdy.

Kwiecień — Narzeczeni

- a) Piękna miłość.
- b) Prawdziwy dowód miłości.
- c) Ty i On, a między wami Chrystus.

Maj — temat dowolny

Czerwiec — Czynimy zawsze dobro (Uroczystość Najśw. Serca Jezusowego)

- a) Dobroć Serca Jezusowego.
- b) Postępujemy jak uczniowie Chrystusa.
- c) Miłość jest przemyślna.

Lipiec — Zwierzchnik i podwładny

- a) „Ja jestem pośród was jak ten co służy” (Łk 22, 27).
- b) Szacunkiem i miłością pozyskasz swego zwierzchnika.
- c) Stwarzajmy wokół dobrą atmosferę.

Sierpień — Sąsiedzkie współzycie

- a) Precz z intrygami.
- b) Dostrzegaj w sąsiedzie i współpracownika brata.
- c) Zgoda ponad wszystko.

Wrzesień — Sprzedawca i klient

- a) „Klient mój pan”.
- b) Uczciwie i bez grymasów.
- c) O chrześcijańską kulturę w handlu.

Październik — Służba Zdrowia i pacjent

- a) Lekarz, pielęgniarka — wyrazicielami współczucia Jezusowego Serca.
- b) Cierpliwość i zaufanie u pacjenta.
- c) Służba życiu.

Listopad — Starzec jest także człowiekiem

- a) Ciężka sytuacja starca.
- b) Okazujemy miłość starym!
- c) „W swej cierpliwości zachowacie dusze wasze” (Łk 21, 19).

10

INTENCJE APOSTOLSTWA MODLITWY NA ROK 1970

- Styczeń* — ogólna: O pokój wsparty na duchu braterstwa.
— misyjna: O przezwyciężenie różnic rasowych w Afryce.
- Luty* — ogólna: O zbliżenie rozdzielonych chrześcijan w cierpliwości, miłości i modlitwie.
— misyjna: Za katechistów i szkoły katechetyczne.
- Marzec* — ogólna: O postęp techniczny w służbie Boga i godności ludzkiej.
— misyjna: O wzorowe życie rodzinne chrześcijan na misjach.

- Kwiecień* — ogólna: O szacunek i pragnienie kapłaństwa u młodych.
— misyjna: O wychowanie tubylczego kleru na misjach.
- Maj* — ogólna: Za biskupów, obrońców wiary.
— misyjna: O współpracę wszystkich przebywających na misjach.
- Czerwiec* — ogólna: By młodzież godnie wyrażała swe dążenia.
— misyjna: O rozwój zrzesseń godnie wspierających misje.
- Lipiec* — ogólna: O współpracę kleru i wiernych w umacnianiu jedności Kościoła.
— misyjna: Za Kościół na Filipinach.
- Sierpień* — ogólna: O poznanie prawdy.
— misyjna: Za Kościół na Środkowym Wschodzie.
- Wrzesień* — ogólna: O współpracę wydawców czasopism z Kościołem.
— misyjna: O powiązanie liturgii z rodzimą kulturą na misjach.
- Październik* — ogólna: O kaznodziejstwo i teologię w duchu Kościoła.
— misyjna: O zapal misjonarski wśród młodzieży.
- Listopad* — ogólna: Za sieroty i opuszczone dzieci.
— misyjna: O rozwój apostołstwa świeckich w Indiach.
- Grudzień* — ogólna: O szukanie pomocy przeciw złu w modlitwie.
— misyjna: O porozumienie między chrześcijaństwem a laikatem.

